Programmarapportage
Mei 2026

P&C cyclus 2026:

April: Rapportage op hoofdlijnen ✓

Mei: Programmarapportage

Juli: Perspectiefnota en jaarrekening

September: Rapportage op hoofdlijnen

November: Begroting

November: Programmarapportage

December: Budgetoverhevelingen

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
2. Samenvatting 3
3. Programma's 6
0. Bestuur en Ondersteuning 7
1. Veiligheid 15
2. Verkeer en Vervoer 19
3. Economie 26
4. Onderwijs 33
5. Sport, Cultuur en Recreatie 40
6. Sociaal Domein 50
7. Volksgezondheid en Milieu 72
8. Wonen en Bouwen 81
4. Bouwgrond 87
5. Projecten 88
6. Begrotingswijziging 96

1. Inleiding

Voor u ligt de Programmarapportage mei 2026. We rapporteren de jaareindeverwachting ten opzichte van de actuele begroting 2026 en stellen de begroting voor het lopende jaar hierop bij. Het doel van de rapportage is om snel inzicht te krijgen in de stand van zaken voor het lopende jaar, met de financiën als uitgangspunt.
In 2026 rapporteren we vier keer aan het college en de raad. Twee van de vier rapportages zijn uitgebreider qua vorm en inhoud. Daarin wordt ook op programmaniveau de stand van zaken omtrent de beleidsvoornemens gerapporteerd. Dit noemen we de Programmarapportage, waarvan dit de eerste in 2026 is.

In deze rapportage geven we eerst een samenvatting van het verwachte resultaat ten opzichte van de begroting. Vervolgens geven we per programma de stand van zaken weer omtrent de voorgenomen beleidsvoornemens uit de Programmabegroting 2026 en presenteren we een analyse op de verwachte budgetafwijkingen. Een aantal thema's hebben we daarbij uitgebreider toegelicht. Vervolgens geven we inzicht in de projecten van grote omvang of politieke betekenis.

2. Samenvatting

In de primitieve begroting 2026 is rekening gehouden met een positief resultaat van € 0,7 miljoen. Met de huidige jaareindeverwachtingen komen we uit op een positief resultaat van € 1,1 miljoen. Dit leidt tot een positieve bijstelling van de begroting met € 0,4 miljoen.

Bedragen x 1.000	**2026**
Primitieve begroting	€ 729
Aangenomen amendementen bij de begroting	€ -6
Actueel begrotingssaldo	**€ 723**
Verwacht jaarrekeningresultaat	**€ 1.114**
Verwacht verschil t.o.v. begroting (voordelig)	€ 391

In deze rapportage beoordelen we alle budgetten op afwijkingen ten opzichte van de begroting. In de tabel op pagina 5 zijn de verwachte afwijkingen van grote omvang opgenomen, met een verwijzing naar het programma waarin we dit nader toelichten. In de programma's geven we minimaal een toelichting op alle afwijkingen groter dan € 10k.
De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting lichten we hier in het kort toe.

BUIG bijstand (€ 1,0 miljoen)
We verwachten een voordeel op de uitvoering van de bijstand. Aan de kostenkant verwachten we met de huidige aantallen en prijsniveau een uitzetting van € 734k. Hierin is een voordeel verdisconteerd op de loonkostensubsidies aan de MGR van € 179k. Eind 2025 heeft het Rijk voorlopige BUIG-budgetten gepubliceerd. Wijchen komt daarin voordelig uit met € 1.461k. Binnenkort publiceert het Rijk het voorlopig nader budget BUIG, waarna we de opbrengstenkant opnieuw zullen beoordelen.
In de begroting van 2026 hebben we rekening gehouden met een vangnet uitkering over 2025 van € 1.193k. We gaan een aanvraag doen op basis van de jaarrekeningcijfers van € 1.446k, dit levert een voordeel op van € 253k. De vangnetuitkering vragen we aan in het jaar nadat zich het tekort heeft voorgedaan.

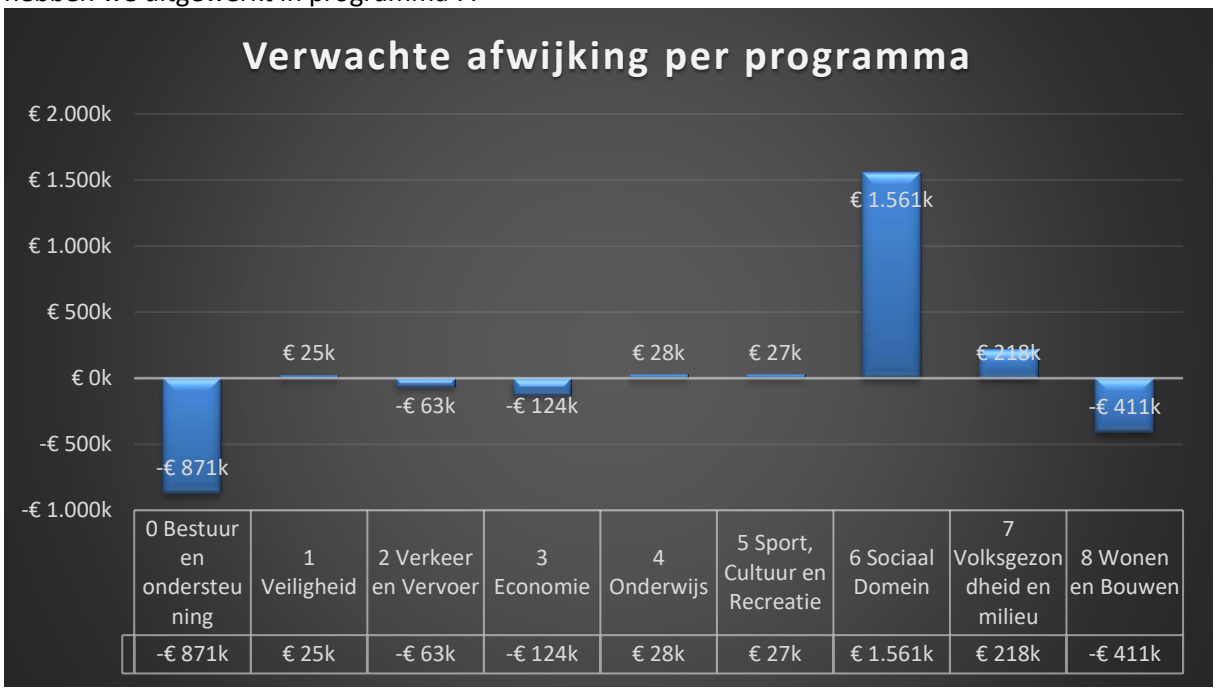
MGR (€ 0,4 miljoen)
Op basis van de bijgestelde begroting 2026 van de MGR verwachten we per saldo een voordeel op onze bijdrage voor de onderdelen participatie, beschut werk en sociale werkvoorzieningsschap. Deels heeft dat te maken met compensatie voor de nieuwe verdeelsleutelsystematiek, maar ook door eigen inzet van participatiecoaches.

Werkorganisatie Druten Wijchen (-€ 0,7 miljoen)
Op basis van de eerste Bestuursrapportage van de WDW verwachten we een negatieve bijstelling op onze bijdrage aan de WDW van zo'n € 7 ton. De WDW rapporteert een hoog ziekteverzuim, waardoor de inhuurkosten stijgen om de dienstverlening op peil te houden. In het najaar verschijnt nog een tweede bestuursrapportage vanuit de WDW.

Leges bouwvergunningen (-€ 0,3 miljoen)
Het verschil tussen begrote opbrengsten van € 1.235k en de nu verwachte € 892k, wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat de hoge legesopbrengst van Wijchen West nu pas verwacht wordt in 2027.

WMO (€ 0,3 miljoen)
Vooral op de regeling huishoudelijke hulp verwachten we een voordeel t.o.v. de begroting. Bij huishoudelijke hulp zagen wij in 2025, geheel tegen de verwachting in, het aantal klanten licht dalen. Dit werd met name veroorzaakt door een verhoogde uitstroom. Verder is er nog steeds sprake van arbeidskrapte waardoor indicaties niet meteen of volledig verzilverd worden. De verwachte groei in uren is door deze omstandigheden uitgebleven.

Afwijkingen per programma
In onderstaande grafiek geven we de afwijkingen ten opzichte van de begroting per programma weer. Voor een meer uitgebreide toelichting verwijzen we naar de analyses in de programma's uit hoofdstuk 3.
In de programma's hebben we ook een aantal thema's integraal uitgewerkt. Specifiek voor de thema's Jeugd, WMO en BUIG verwijzen we naar de thema's in programma 6. Klimaatmiddelen hebben we uitgewerkt in programma 7.

Samenvatting afwijkingen 2026 per programma.
(- is een nadeel ten opzichte van de begroting)

	Programma								
Onderwerp	**0**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
Energiekosten gemeentelijke gebouwen	-€ 90k								
OZB inkomsten	€ 55k								
GGU bijdrage VNG	-€ 89k								
WDW bijdrage	-€ 680k								
WMO							€ 331k		
Jeugd							-€ 300k		
Jeugd egalisatiereserve							€ 300k		
Bijzondere bijstand							-€ 144k		
MGR bijstelling WSW							€ 78k		
MGR bijstelling participatie							€ 295k		
BUIG MGR loonkostensubsidie							€ 179k		
BUIG hogere rijksbijdrage							€ 800k		
Dividenduitkering MARN								€ 251k	
Leges bouwvergunningen									-€ 343k
Winstnemingen grondexploitaties									-€ 102k
Overig	-€ 67k	€ 25k	-€ 63k	-€ 124k	€ 28k	€ 27k	€ 22k	-€ 33k	€ 34k
Totaal	**-€ 871k**	**€ 25k**	**-€ 63k**	**-€ 124k**	**€ 28k**	**€ 27k**	**€ 1.561k**	**€ 218k**	**-€ 411k**

Alle afwijkingen worden per programma nader toegelicht.

3. Programma's

0. Bestuur en Ondersteuning

Speerpunten

Vertrouwen in elkaar

Het vertrouwen in de politiek en overheid staat overal onder druk. In Wijchen willen we deze ontwikkeling keren. De gemeente wil dichter bij haar inwoners staan. De gemeente moet nog beter benaderbaar, aanspreekbaar en zichtbaar zijn.

Wat gaan we doen?

Participatie en Cocreatie kader

Wij geven een vervolg aan de verdere uitvoering van het Participatie en Cocreatie kader.

In 2026 gaan we aan de slag met het wijk- en kerngericht werken en starten we met de inzet van gebiedscoördinatoren. Zo geven we invulling aan de ambitie in het versterken van de integrale samenwerking op kern- en wijkniveau. We zetten in op sterke lokale netwerken en stimuleren initiatieven uit de samenleving.

Gerealiseerd:

De gemeenteraad heeft het kader voor netwerkgericht werken in onze wijken en kernen vastgesteld. Op basis hiervan zijn wij gestart met het inrichten van structurele samenwerkingen op wijk- en kernniveau. Daarnaast is de testfase van de initiatievenrouting van start gegaan, bestaande uit een digitaal portaal en een initiatieventafel. Hiermee geven wij invulling aan de ambitie rond overheidsparticipatie uit het Participatie- en Cocreatiekader: het effectief en integraal ondersteunen van maatschappelijke initiatieven. De routing zorgt voor een heldere interne samenwerkingsstructuur, waarmee initiatieven vanuit inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden snel en eenduidig worden opgepakt.

We versterken onze inzet op participatie

We versterken onze inzet op participatie. o.a. met ons digitaal participatieplatform. We blijven werken aan de doorontwikkeling van dit platform.

We blijven werken aan de doorontwikkeling van ons participatieplatform en zorgen voor goede aanvullende participatievormen om de participatie verder te verbeteren.

Er wordt een nieuwe participatieverordening wordt opgesteld. Deze verordening legt de spelregels vast voor participatie van inwoners en andere belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid en projecten in de gemeente. Het fundament voor deze verordening is het Participatie- en Cocreatiekader (2024).

Gerealiseerd:
Onze inzet op participatie is op meerdere fronten versterkt. Digitale participatie is een vast onderdeel geworden van zowel beleidstrajecten als uitvoeringsprojecten; in toenemende mate wordt het digitaal participatieplatform benut als aanvullend instrument om inwoners en belanghebbenden te betrekken. Daarnaast zijn belangrijke stappen gezet richting de nieuwe participatieverordening. De bestuurlijke afstemming hierover is opgestart en afgerond. In het derde kwartaal van 2026 wordt de verordening ter besluitvorming aangeboden aan het college, waarna behandeling door de raad volgt.

Inwonerspanel
Eén van de nieuwe participatievormen is het inwonerspanel dat we in 2026 gaan vormgeven. Dit is een representatieve groep inwoners die meedenkt over diverse beleidsonderwerpen en onze dienstverlening.

Gerealiseerd:
Het inwonerspanel krijgt concreet vorm. Na een zorgvuldige selectieprocedure is een gespecialiseerd onderzoeksbureau gecontracteerd dat ons ondersteunt bij de werving en borging van een panel. Daarnaast adviseren zij bij de opzet en uitvoering van verschillende onderzoeken.

WDW-academie
Met de WDW-academie blijven we investeren in het ontwikkelen van goede dienstverlenende vaardigheden, houding en gedrag voor onze medewerkers.

Gerealiseerd:
In de WDW-academie worden ook in 2026 weer workshops verzorgd. Werken vanuit de bedoeling, onze kernwaarden en dienstverleningsprincipes zijn belangrijke speerpunten.

Gebiedscoördinatoren
In 2026 krijgt het nieuwe kern- en wijkgericht werken vorm en starten de 3 gebiedscoördinatoren vanuit het in september 2024 vastgestelde beleidskader participatie en cocreatie.

Gerealiseerd:
De drie gebiedscoördinatoren zijn gestart in hun functie. Er is een gebiedsindeling vastgesteld, waarmee iedere coördinator een eigen werkgebied binnen de gemeente heeft. De eerste contacten met de wijken en kernen zijn gelegd: met actieve inwoners, maatschappelijke organisaties, wijk- en dorpsraden, ondernemers en andere partners in het gebied. Parallel daaraan is gewerkt aan de organisatorische en bestuurlijke inbedding van het kern- en wijkgericht werken, zodat de verbinding tussen samenleving, ambtelijke organisatie en bestuur verder wordt versterkt.

Betrouwbare dienstverlening
We willen dat contact met de gemeente prettig, duidelijk en toegankelijk is voor iedereen. Op onze website vind je altijd de meest actuele informatie, zowel voor inwoners als ondernemers. Heb je een vraag of wil je iets met ons delen? Neem gerust contact op! Je kunt ons telefonisch goed bereiken, en onze balies staan van maandag tot vrijdag open voor fysieke afspraken. Liever een e-mail sturen? Dat kan natuurlijk ook! Algemene vragen kunnen ook gesteld worden aan Chatbot Robin of via de live chat. We zorgen ervoor dat je altijd een reactie krijgt, ook als we iets meer tijd nodig hebben om

je vraag goed te beantwoorden. Zo weet je precies waar je aan toe bent. We staan graag voor je klaar!

Wat gaan we doen?

Nieuwe agenda dienstverlening

In 2026 voeren we de nieuwe Agenda Dienstverlening uit die nog moet worden vastgesteld. De nieuwe Agenda Dienstverlening wordt opgesteld op basis van de evaluatie van de oude Agenda Dienstverlening en op basis van de resultaten van de Inwoners- en Ondernemerspeiling.

Gerealiseerd:

In 2026 starten we met de Agenda dienstverlening 2026-2029. Met deze agenda zetten we samen een stap naar een moderne, flexibele en toekomstgerichte dienstverlening. Een dienstverlening die past bij de behoeften van vandaag én klaar is voor de uitdagingen van morgen.

Digitale vernieuwingen

Met het plan van aanpak voor de omnichannelstrategie voor optimale bereikbaarheid via het kanaal dat het beste bij mensen past, geven we hier een vervolg aan. Een belangrijk onderdeel hierin is de Wet Modernisering Elektronisch Verkeer die in 2026 van kracht gaat. Daarbij kiezen we voor persoonlijk waar het moet en digitaal waar het kan.

Gerealiseerd:

We hebben voor bijna alle producten binnen de Wmebv een veilig digitaal kanaal aangewezen. Deze besluiten staan op officielebekendmakingen.nl en op onze websites. We werken ze bij wanneer er nieuwe producten bijkomen. Ook passen we ze aan als er kanalen veranderen.

Bij de aanbesteding van het nieuwe zaaksysteem is ook het digitaal portaal opgenomen. In het portaal hebben inwoners straks 24/7 inzicht in bepaalde aanvragen en meldingen. Met deze oplossing maken we dienstverlening niet alleen toegankelijk, maar ook persoonlijk en betrouwbaar en via verschillende kanalen.

Krachtige partner in de regio

In onze regio is de gemeente Wijchen een sterke gemeente en een goede buur. Juist door samen te werken kunnen we elkaar versterken. Wijchen neemt haar verantwoordelijkheid en is een teamspeler in de regio.

Wat gaan we doen?

Groene Metropool Regio

We werken binnen de Groene Metropool Regio (GMR) samen aan het bereiken van de doelstellingen uit het Regio Arrangement 2025-2028. Dit doen we aan de hand van de volgende vijf ruimtelijke opgaven:

1. Circulariteit, duurzaamheid, klimaat en energie (Circulaire Regio)
2. Ruimtelijke opgaven en woningbouw (Groene Groeiregio)
3. Leefbaarheid, natuur en landschap, cultuur en erfgoed (Ontspannen Regio)
4. Economie en arbeidsmarkt (Productieve Regio)
5. Mobiliteit en bereikbaarheid (Verbonden Regio).

Om van deze regionale ambities tot concrete acties te komen, worden de verschillende opgaven met elkaar verbonden en zorgvuldig afgewogen. Daarbij ligt de focus op bestaande ruimteclaims en hoe deze lokaal kunnen worden ingepast in de beperkte beschikbare ruimte. Deze aanpak wordt uitgewerkt in gebiedsprogramma's, die zijn toegespitst op deelgebieden binnen de Gemeenschappelijke Regeling (GMR). Gemeente Wijchen maakt deel uit van het gebiedsteam voor het Rijk van Nijmegen, samen met zes andere gemeenten, de provincie Gelderland en Waterschap Rivierenland.

Gerealiseerd:

Binnen de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) wordt in 2026 verder gewerkt aan de strategische projecten die bijdragen aan de ambities uit de Regionale Agenda 2025–2028. Deze projecten richten zich op het versterken van de regionale slagkracht en het realiseren van gezamenlijke doelen op onder meer economie, bereikbaarheid, ruimte en brede welvaart.

De samenwerking binnen de GMR heeft in de afgelopen periode een duidelijke ontwikkelstap doorgemaakt. Waar in de afgelopen jaren de nadruk lag op het opstellen van gezamenlijke beleidskaders en plannen, is de samenwerking nu overgegaan naar de uitvoeringsfase. Dit betekent dat vastgestelde ambities steeds concreter worden vertaald naar projecten, programma's en uitvoeringsafspraken.

Rijk van Nijmegen

De Visie en Samenwerkingsagenda voor het Rijk van Nijmegen is in 2025 vastgesteld. Met dit plan geven we samen de koers aan voor de regio. Het doel is om de samenwerking tussen de gemeenten in de regio te verbeteren, zodat we gezamenlijk sterker, dynamischer en aantrekkelijker worden. De agenda richt zich op het benutten van kansen en het versterken van wat al goed gaat, met oog voor de unieke kenmerken van de regio. Hierbij maken we onderscheid tussen de volgende drie centrale opgaven:

1. Ruimtelijk domein - Opgave: slim omgaan met de verstedelijkingsdruk
2. Economisch domein - Opgave: werken aan profilering en arbeidsmarkt
3. Sociaal domein - Opgave: versterken van de sociale basis en leefbaarheid

In 2026 wordt de visie en samenwerkingsagenda uitgewerkt in een concreet uitvoeringsprogramma.

Hierin vertalen we onze samenwerkingsagenda in concrete acties, benoemen we de organisatie en uitvoering van onze opgaven en kiezen we voor een passende governance-structuur. Met het voorzitterschap van onze burgemeester van de stuurgroep rondom de Visie en Samenwerkingsagenda Rijk van Nijmegen en de ambtelijk projectleider hiervan, hebben we een actieve rol.

We blijven uitvoering geven aan het LEADER programma (2024-2028).

Gerealiseerd:

Voor het subsidieprogramma LEADER geldt dat de uitvoering op schema ligt. De geplande activiteiten worden conform planning uitgevoerd en de voortgang is stabiel. Daarnaast blijven de uitgaven binnen de vastgestelde begroting. Er zijn op dit moment geen financiële of inhoudelijke knelpunten die bijsturing noodzakelijk maken.

Binnen de Visie en Samenwerkingsagenda (VSA) Rijk van Nijmegen is op de opgave Economie een belangrijke stap gezet. Het uitvoeringsprogramma economie is inmiddels vastgesteld in het portefeuillehoudersoverleg economie. Daarmee is de basis gelegd voor de verdere concretisering

van de ambities. Op dit moment wordt gewerkt aan de uitvoering van dit programma. In het kader van de uitvoering wordt nadrukkelijk ingezet op:

- het versterken van de verbinding met ketenpartners;
- het verbeteren van de verbinding tussen economie, werk en inkomen;
- het werken aan een gezamenlijke regionale economische visie voor het Rijk van Nijmegen.

Voor de opgaven Ruimte en Sociaal wordt in 2026 verder gewerkt aan de totstandkoming van de uitvoeringsprogramma's. Na vaststelling daarvan wordt aansluitend gestart met de uitvoering.

Euregio Rijn Waal

De Euregio Rijn-Waal werkt aan het verbeteren van de samenwerking in de grensregio en behartigt de belangen van de regio bij Nederlandse, Duitse en Europese instellingen. Het doel is om voorzieningen en diensten – zoals werk, onderwijs, vervoer en cultuur – beter toegankelijk te maken voor inwoners aan beide zijden van de grens. Daarbij stimuleert de Euregio gezamenlijke initiatieven en samenwerking, zodat partijen gebruik kunnen maken van elkaars kennis en kracht.

We nemen deel aan het overleg en kijken kritisch op welke strategische thema's samenwerking over de grens zinvol is en of er INTERREG-subsidies beschikbaar zijn voor projecten.

Gerealiseerd:

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van het bestaande beleid. We kijken kritisch op welke terreinen grensoverschrijdende samenwerking meerwaarde biedt en waar kansen liggen voor het benutten van subsidies in de grensregio.

Public Affairs Strategie

We geven uitvoering aan het Public Affairs Plan. Hierin richten we ons binnen strategische dossiers op beleidsbeïnvloeding, de mogelijkheden voor externe financiële middelen en het versterken van de samenwerkingen ten gunste van de leefbaarheid in Wijchen en in onze regio.

M50 Netwerk

In 2026 nemen we deel aan de M50 (Netwerk voor Middelgrote Gemeenten) en sluiten we zowel ambtelijk als bestuurlijk aan waar Wijchense en regionale belangen gediend worden. Denk aan overheidsfinanciën, behoud van voorzieningen, bereikbaarheid en knelpunten in de ruimtelijke ordening. Een voorbeeld van het incidenteel aansluiten is als het bijvoorbeeld gaat over de vergoeding voor kleine scholen.
In 2025 is de Pijler Veiligheid gestart in het samenwerkingsverband van de middelgrote gemeenten (M50) in Nederland. Dit samenwerkingsverband bestaat uit gemeenten die, meer dan bijvoorbeeld de VNG, te maken hebben met dezelfde uitdagingen en opgaven als de gemeente Wijchen. Daarom
Programmabegroting 2026
Gemeente Wijchen 17

is de gemeente Wijchen vanaf de start in deze pijler actief. Hiermee bepalen we mede mee wat er landelijk op dit onderwerp gelobbyd wordt richting de VNG en het Rijk. We zetten samen met de andere middelgrote gemeenten in op de aanpak van de zorgproblematiek, jeugdcriminaliteit en woonoverlast en ondermijning en georganiseerde criminaliteit. Daarnaast is er binnen deze pijler veel aandacht voor de randvoorwaarden van betere informatiedeling en het vergroten van de uitvoeringscapaciteit.

Financieel gezond

De financiën van de gemeente Wijchen zijn op orde. We gaan zorgvuldig met belastinggeld om en zijn daar transparant over. Onze woonlasten behoren tot de laagste van de regio en daar zijn we trots op. Maar we zijn ons ervan bewust dat onverwachte ontwikkelingen kunnen vragen om lastige financiële keuzes.

Wat gaan we doen?

Begroting, jaarrekening en rapportages

We bieden binnen de gestelde termijnen de begroting, jaarrekening en rapportages aan. De begroting moet structureel sluitend zijn. We geven niet meer geld uit dan er binnenkomt. De onroerendezaakbelasting (OZB) gebruiken we daarbij niet als sluitpost. We zetten geen extra maatregelen in nu dit niet nodig is voor het tot stand brengen van een sluitende begroting 2026. Wel blijven we ons voorbereiden op het oplossen van structurele tekorten in het meerjarenperspectief.

Gerealiseerd:

De eerste rapportage is tijdig vastgesteld door het college. Nieuw dit jaar is de vaststelling van de rekentechnische financiële uitgangspunten door het college, die ter informatie aan de raad zijn verzonden. Daarin worden de uitgangspunten voor het opstellen van de Perspectiefnota en Begroting vastgelegd, wat het opstellen van de stukken bespoedigt.

Een strategische visie voor Wijchen 2035

Het strategisch kompas Wijchen 2035 is het koersdocument voor de gemeente Wijchen. De verschillende speerpunten beschrijven de opgaven en ambities voor de gemeente Wijchen tot 2035.

Wat gaan we doen?

Strategisch kompas

De genoemde acties in het strategisch kompas worden uitgevoerd. Jaarlijks wordt de stand van zaken gemonitord en richting inwoners en gemeenteraad gecommuniceerd. Het Strategisch Kompas wordt elke 4-jarige raadsperiode 1 keer geëvalueerd in het midden van de raadsperiode. In 2028 vindt de eerste evaluatie plaats.

GlobalGoals4Gemeenten

Sinds 2025 is Wijchen Global Goals Gemeente en sluiten we aan bij GlobalGoals4Gemeenten van de VNG. De speerpunten uit het Strategisch Kompas dragen bij aan de Global Goals.

Financieel:

			(Bedragen x € 1.000)	
TV	**Taakveld**	**Begroot**	**JEV**	**Saldo**
0.10	Mutaties met reserves	-2.334	-2.334	0
0.1	Bestuur	3.252	3.342	-91
0.2	Burgerzaken	-401	-402	1
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	39	130	-91
0.4	Overhead	38.253	38.970	-717
0.5	Treasury	-1.296	-1.296	0
0.61	OZB woningen	-8.042	-8.115	73
0.62	OZB niet-woningen	-5.169	-5.149	-20
0.64	Belastingen overig	-397	-385	-12
0.7	Algemene uitkering en Overige uitkeringen gemeentefonds	-93.368	-93.368	0
0.8	Overige baten en lasten	0	0	0
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	13	-13
	Resultaat	**-69.463**	**-68.593**	**-871**

TV	**Toelichting verschil baten en lasten (min is nadeel)**	**Structureel**	**Incidenteel**
0.1	Op basis van de werkelijke publicatiekosten over de afgelopen jaren en het feit dat er meer gepubliceerd/gecommuniceerd wordt met de inwoners (o.a. columns college, meer algemene bekendmakingen e.d.), dient het budget voor voorlichting structureel te worden verhoogd.	-8	0
0.1	Fiscaal advies staat begroot onder taakveld bestuur, maar moeten we verantwoorden onder het taakveld overhead.	0	11
0.1	Meerkosten griffie i.v.m. raadsverkiezingen en notulen vergaderingen.	0	-13
0.1	De GGU (Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering) bijdrage aan de VNG was nog niet structureel opgehoogd. Na het opstellen van de begroting 2026 hebben we dit in de najaarsnota geconstateerd. Het structurele effect nemen we mee in de Perspectiefnota. Hier presenteren we het verschil in 2026.	-89	0
0.3	Energiekosten van de gemeentelijke gebouwen, waaronder gebouwen die tijdelijk in beheer zijn.	-90	0
0.4	Fiscaal advies staat begroot onder taakveld bestuur, maar moeten we verantwoorden onder het taakveld overhead. Dit jaar verwachten we meer advieskosten vanwege onderzoek naar VPB lasten bij onze grondexploitaties.	0	-20
0.4	We gaan op verschillende taakvelden uit van een te ontvangen bedrag uit de SPUK sport subsidie ter compensatie van de btw lasten op sport. De regeling is aangepast waarbij we op onderdelen geen subsidie meer krijgen.	0	-18
0.4	De WDW heeft in haar eerste bestuursrapportage van 2026 de verwachting afgegeven € 1 miljoen overschrijding te realiseren. In verband met het hoge ziekteverzuim is er meer inhuur nodig om de dienstverlening op peil te houden. We nemen hier het aandeel van Wijchen op in deze uitzetting o.b.v. de verdeelsleutel.	0	-680
0.61	Op grond van de Munitax rapportage per 1 maart 2026 kan de raming van de opbrengst OZB van eigenaren met een woning worden verhoogd.	75	0
0.62	Op grond van de Munitax rapportage per 1 maart 2026 kan de raming van de opbrengst OZB van eigenaren met een niet-woning worden verhoogd.	19	0
0.62	Op grond van de Munitax rapportage per 1 maart 2026 dient, o.a. door meer leegstand, de raming van de opbrengst OZB van gebruikers met een niet-woning te worden verlaagd.	-39	0

TV	Toelichting verschil baten en lasten (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
0.64	Op grond van de Munitax rapportage per 1 maart 2026 moet de raming van de opbrengst uit de hondenbelasting iets naar beneden worden bijgesteld.	-9	0
0.9	Voorlopige afdracht VpB vanwege "winst" op reclame-uitingen en hypotheken ambtenaren. Ondertussen loopt nog het protest op deze zaken. Voorzichtigheidshalve gaan we uit dat we toch belasting moeten betalen hiervoor.	0	-13
	Overig	0	3
	TOTAAL	**-141**	**-730**
		-871	

1. Veiligheid

Speerpunten

Samen opletten

Politie en gemeentelijke boa's hebben een belangrijke taak in de handhaving. Zij werken nauw met elkaar samen. Het moet vanzelfsprekend zijn dat mensen elkaar kunnen aanspreken op gedrag. En dat buurtbewoners samen een oogje in het zeil houden. Goed gedrag is de norm; ongewenst gedrag pakken we aan.

Wat gaan we doen?

Professionaliseren team toezicht en handhaving

Om het team toezicht en handhaving te versterken, investeren we in opleiding en training, met specifieke focus op taakvelden zoals ondermijning, de alcoholwet en jeugdoverlast. Dit resulteert in een taakvolwassen, wijkgerichte en goed geïnformeerde organisatie die effectief handhaaft. De boa's worden daarbij gerichter ingezet, met behulp van data en relevante informatie, zodat zij zich kunnen concentreren op de meest urgente kwesties. Het team is uitgebreid met straatcoaches, zodat we gerichter kunnen inzetten op de problematiek rondom jeugd en effectief kunnen inspelen op de specifieke behoeften en uitdagingen in de wijken. De partners werken nauw samen aan een integrale en gebiedsgerichte aanpak.

Gerealiseerd:

De Boa's hebben eerder trainingen gevolgd op het gebied van ondermijning, waaronder integraal samenwerken, herkennen van ondermijningssignalen en het uitvoeren van controles. Deze trainingen krijgen in 2026 een vervolg. Verder werken de Boa's, straatcoaches en politie actief samen bij evenementen en de aanpak van (jeugd)overlast. Dit doen ze informatiegericht: zij delen actief informatie met elkaar uit, sluiten aan bij briefings, maken gezamenlijk een plan van aanpak en houden elkaar op de hoogte van de ontwikkelingen.

Buurtbewoners voor zichzelf laten opkomen

We willen dat buurtbewoners beter voor zichzelf opkomen. We moedigen initiatieven aan die bijdragen aan veiligheid en ondersteunen deze. Denk hierbij aan Whatsapp buurtpreventie.

Ook in 2026 zetten we campagnes in om de meldingsbereidheid van inwoners te vergroten.

In samenwerking met de politie zetten we in op de zichtbaarheid van de wijkagenten. Ook willen we zichtbaarder maken dat de veiligheidspartners nauw met elkaar samenwerken. Bijvoorbeeld door gezamenlijk diensten te draaien of voorlichting te geven.

Gerealiseerd:
Er zijn meerdere (bewustwordings)campagnes uitgevoerd om de meldingsbereidheid te vergroten. Denk hierbij aan het melden van vermoeden van drugscriminaliteit, handel en opslaan van vuurwerk.
Verder vindt er een ontwikkeling plaats bij Whatsapp buurtpreventie in de vorm van een nieuw platform. Dit platform maakt het registreren, verifiëren en actueel houden van groepen, het onderhouden, beheren van het platform en het begeleiden van beheerders, gemeenten en wijkagenten efficiënter.

Stevige aanpak van criminaliteit
Samen staan we sterk tegen criminaliteit. Samen met ondernemers en inwoners werken we aan onze veiligheid en gaan we strafbare activiteiten door bedrijven tegen.

Wat gaan we doen?
Integrale aanpak om strafbare activiteiten tegen te gaan
We zetten, samen met het Ondermijningsteam Tweestromenland (OTSL), in op een integrale aanpak om strafbare activiteiten tegen te gaan. Dit doen we bijvoorbeeld door controles uit te voeren. Daarmee geven we opvolging aan (anonieme) meldingen van inwoners en ondernemers.

We blijven aandacht vestigen op de leefbaarheid en veiligheid in het buitengebied. Dit doen we samen met de omliggende gemeenten Druten en Beuningen. We blijven daarover in contact met ondernemers en inwoners in het buitengebied.

Net zoals in 2024 en 2025 organiseren we in 2026 bewustwordingssessies voor werknemers van de werkorganisatie. Dit is om de organisatie nog weerbaarder te maken op het thema ondermijning.

Gerealiseerd:
Door het OTSL is ingezet op het thema Automotive. Hierin is in 2026 een uitgebreide analyse en zijn controles uitgevoerd. Op overtredingen wordt gehandhaafd.
Verder wordt er ingezet op het thema horeca, omdat uit onderzoek is gebleken dat bezorgdiensten vaak niet over de juiste vergunning beschikken. Hierbij wordt integraal samengewerkt met de Nederlandse Arbeidsinspectie.
Ook hebben er integrale controles plaatsgevonden naar aanleiding van signalen over o.a. drugscriminaliteit en illegale bewoning.

In het samenwerkingsverband Veilig Buitengebied werken we integraal aan een schoon, heel en veilig buitengebied. Hierin werken we actief samen met Boa’s, politie, Platform Veilig Ondernemen (PVO), Zuidelijke land- en tuinbouworganisatie (ZLTO) en toezichthouders van onder andere de Sportvisunie, Wildbeheereenheid en Omgevingsdienst Groene Metropool (ODGM). De actiepunten en afspraken zijn vastgesteld in een uitvoeringsplan.

Bibob-beleid
We geven uitvoering aan ons Bibob- beleid (De Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur). Dit beleid is in 2025 regionaal geactualiseerd. Daardoor gaan we nog meer branches toetsen aan de Wet Bibob en versterken we onze aanpak van ondermijnende criminaliteit.

We nemen deel aan het project Feniks samen met andere gemeenten in Tweestromenland. Door dit project detacheert de Provincie Gelderland ervaren Bibob onderzoekers bij de gemeenten. En

ondersteunen zij bij het intensiever gebruiken van de Wet Bibob. Daardoor pakken we ondermijnende criminaliteit nog steviger aan.

Gerealiseerd:

We nemen sinds november 2025 samen met andere gemeenten in Tweestromenland deel aan project Feniks van de provincie Gelderland. De provincie Gelderland detacheert ervaren Bibob-onderzoekers bij de gemeenten, zij ondersteunen bij het intensiever inzetten van de Wet Bibob. Daardoor pakken we ondermijnende criminaliteit nog steviger aan.

Regionale werkgroep cybercrime

In 2026 zetten we in op het vergroten van weerbaarheid van inwoners en ondernemers op het gebied van digitale veiligheid. We nemen daarvoor deel aan de regionale werkgroep digitale veiligheid. We geven uitvoering aan het projectenplan van de werkgroep en investeren daardoor in bewustwording.We zetten ons hierbij onder andere in op kwetsbare doelgroepen zoals jongeren, ouderen en MKB-ers.

Gerealiseerd:

Samen met partners hebben we ingezet om specifieke doelgroepen weerbaarder te maken tegen digitale criminaliteit. Denk aan voorlichtingen samen met de politie. Een voorbeeld hiervan is de actie op 2 april, waarbij de burgemeester met de politie heeft geflyerd op de markt. Er worden voorlichtingsbijeenkomsten gepland en hierover actief gecommuniceerd via de sociale-mediakanalen. Op die manier bereiken we direct en indirect de inwoners van Wijchen.

Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

Met VTH zetten we ons in voor een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.

Wat gaan we doen?

Nieuw VTH beleid

In 2026 geven we uitvoering aan het VTH beleid wat nog moet worden vastgesteld. Ons belangrijkste doel is het zorgvuldig inrichten van het VTH-proces in onze organisatie. Daarbij geven we concreet invulling aan de beleidscyclus zoals voorgeschreven in de Omgevingswet. Dit helpt ons om weloverwogen keuzes te maken: over wat we willen bereiken, hoe we dat organiseren, wie welke rol vervult en hoe we toetsen of onze aanpak daadwerkelijk werkt.

Gerealiseerd:

Om het team toezicht en handhaving verder te professionaliseren, werken wij momenteel samen met een externe coach voor het opleiden en begeleiden van collega’s in de dagelijkse praktijk. Daarnaast volgen medewerkers jaarlijks trainingen en bijscholingen op het gebied van de Alcoholwet, ondermijning en overige relevante handhavingsthema’s. Hiermee borgen wij actuele kennis en versterken wij de kwaliteit en uniformiteit van het optreden. Ook op de overige onderdelen hebben wij belangrijke stappen gezet. De inzet van boa’s is verder versterkt door meer datagedreven en informatiegestuurd te werken, waardoor gerichter kan worden gehandhaafd op locaties en thema’s waar de problematiek het grootst is. Hierdoor kunnen capaciteit en inzet effectiever worden benut. De samenwerking met ketenpartners is de afgelopen periode verder geïntensiveerd. Door integrale en gebiedsgerichte samenwerking met onder andere politie, omgevingsdienst, jongerenwerk en zorgpartners kunnen signalen sneller worden gedeeld en wordt gezamenlijk gewerkt aan duurzame oplossingen voor veiligheids- en leefbaarheidsvraagstukken binnen de wijken.

Financieel:

(Bedragen x € 1.000)

TV	Taakveld	Begroot	JEV	Saldo
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3.378	3.378	0
1.2	Openbare orde en veiligheid	165	140	25
	Resultaat	**3.544**	**3.519**	**25**

TV	Toelichting verschil baten en lasten (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
1.2	Lagere verwachte juridische kosten ruimtelijke ordening en vergunning, toezicht en handhavingsprocedures.	0	15
1.2	Hogere inkomsten uit precariobelasting.	9	0
1.2	Voorgaande jaren is er structureel meer aan precariobelasting binnen gekomen dan we begroten. De verwachting is dat dit de komende jaren structureel ook het geval zal zijn.	10	0
	Overig	0	-9
	TOTAAL	**19**	**6**
		25	

2. Verkeer en Vervoer

Speerpunten

Ruimte voor fietsers en voetgangers

Langzaam vervoer past bij uitstek goed bij de grootte en het dorpse karakter van Wijchen. Het is ook nog eens gezond en milieuvriendelijk. Daarom willen we fietsen en wandelen aantrekkelijker maken.

Wat gaan we doen?

Meer ruimte aan voetgangers en fietsers

We geven meer ruimte aan voetgangers en fietsers. Dit nemen we mee in ons advies op de projecten .

Gerealiseerd:

We adviseren bij projecten via de STOMP-methodiek. STOMP staat voor Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, MAAS, Privé auto. Hiermee sturen we bij ontwikkelaars op de noodzaak van goede fiets- en voetgangers infrastructuur.

Toegankelijkheid openbare ruimte

We zorgen er steeds voor dat de openbare ruimte toegankelijk is voor mensen met een beperking, zoals rolstoelgebruikers. We laten ons hierbij ondersteunen door de BTB (Bereikbaar, Toegankelijk en Bruikbaar) werkgroep van Wijchen.

Gerealiseerd:

De BTB werkgroep heeft recentelijk geadviseerd over de pilot kabelgoten. Daarnaast blijven we in contact met de groep.

Fietsroute langs Niftrik naar Oss

We spannen ons in voor een fietsroute langs Niftrik naar Oss. Het onderzoek naar de fietsroute is afgerond in 2024. In 2026 zetten we in op het gedeelte Maasbandijk tussen de Ravensteinseweg en Niftrik.

Gerealiseerd:

Wegens het pauzeren van de MIRTA50 loopt dit project anders dan verwacht. Er wordt momenteel een vervolgstudie uitgevoerd om te kijken hoe de fietsroute wordt ingericht zonder de verbreding van de A50 en de nieuwe langzaamverkeersbrug. Dit kan voor Wijchen een andere route betekenen via Niftrik in plaats van via de Maasbandijk.

Fietsverbinding Batenburg – Niftrik
Het verder uitwerken van de fietsverbinding Batenburg – Niftrik is in 2024 gebeurd. Wij zijn nog in gesprek met een aantal perceeleigenaren voor de aankoop van gronden. We streven ernaar om in 2026 te starten met het aanleggen van de fietsverbinding.

Gerealiseerd:
De grondaankoop stagneert nog steeds. Diverse grondeigenaren hebben aangegeven niet te willen meewerken.

Fietsstraat Leemweg – Acaciastraat – Lindenstraat
We willen de route Leemweg – Acaciastraat – Lindenstraat omvormen tot fietsstraat. Hierdoor ontstaat er voor fietsers een duidelijk, herkenbaar en veilige fietsroute vanuit Alverna naar het centrum van Wijchen. In 2025 is het vervolgonderzoek afgerond en is het krediet beschikbaar gesteld. In 2026 wordt het project uitgevoerd.

Gerealiseerd:
Het project is duurder geworden. Verder loopt de planning volgens de verwachtingen. Start in 2026. Medio 2027 is het project gerealiseerd. Zie ook informatienota Z/26/337783.

Onderzoek hoogwaardige fietsroute Alverna – TKWM
De in het rapport ‘onderzoek hoogwaardige fietsroute Alverna – TKWM’ genoemde adviezen voor route 2 Valendrieseweg en route 3 Oosterweg zijn in 2024 nader onderzocht. In 2025 is er budget beschikbaar gesteld en is het uitgevoerd. De gemeenteraad is op 26 juni geïnformeerd middels Informatienota 291363 Hoogwaardige fietsroutes Alverna – TKWM.

Gerealiseerd:
De werkzaamheden zijn uitgevoerd.

Gastvrij voor de auto
Wijchen is goed bereikbaar met de auto en heeft gratis parkeermogelijkheden. Dat willen we behouden, terwijl we proberen het autogebruik terug te dringen.

Wat gaan we doen?
Goed bereikbaar centrum, met voldoende gratis parkeerplekken
We zorgen ervoor dat het centrum goed bereikbaar is met voldoende gratis parkeerplekken. Dit nemen we mee in de planvorming van TKWM.

Het centrum van Wijchen krijgt een dynamisch parkeerverwijssysteem wat Q1 2026 operationeel wordt. Er is een verplichting voor het parkeerverwijssysteem vanuit het bestemmingsplan van TKWM. Hiermee kun je goed parkeeronderzoek constant uitvoeren en bezoekers van het centrum beter verwijzen.

Gerealiseerd:
Het dynamisch parkeerverwijssysteem is pas Q1 2027 operationeel vanwege vertraging met aansluitingen bij Liander.

Anders omgaan met parkeren
Bij nieuwbouwprojecten onderzoeken we of we anders om kunnen gaan met parkeren. Hiervoor zijn de ‘Parkeervisie Wijchen’ en ‘Beleidsregels Parkeernormen Wijchen’ vastgesteld in 2024.

Gerealiseerd:
N.v.t.

Voldoende openbare laadpalen
We zetten ons in voor voldoende openbare laadpalen voor elektrische auto’s. We zorgen voor een fijnmazig en dekkend netwerk van laadpalen.

Gerealiseerd:
Begin 2026 is de laadvisie vastgesteld door de gemeenteraad. Daarnaast heeft het college het plaatsingsbeleid vastgesteld. Hiermee zijn de kabelgoten in Wijchen voortaan toegestaan.

Verbeteren van verkeersknelpunten
We blijven ons inzetten voor het verbeteren van verkeersknelpunten zoals knooppunt Bankhoef. Dit heeft doorlopend onze aandacht. We leveren actief inbreng bij de MIRT-A50, maar ook bij de N845 en de A326.

Gerealiseerd:
Bij de N845 en A326 zijn diverse knelpunten. Hiervoor zijn in de MIO projecten opgenomen. Rondom de afslag A326, Hernenseweg en N845 én rondom de A326 - N847.

Bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Wijchen Oost
We vinden het belangrijk dat bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Wijchen Oost goed bereikbaar zijn. Samen met partners in de regio kijken we nadrukkelijk naar het Palkerplein en de rotonde op de Schoenaker - Bijsterhuizen.

Gerealiseerd:
We zijn in gesprek met de provincie over de A326 - N847 en Palkerplein. Beide vergen grootschalige oplossingen om deze toekomstgericht op te lossen.

Goed bereikbaar met openbaar vervoer
Wijchen is en blijft goed te bereiken met het openbaar vervoer.

Wat gaan we doen?
Trein richting Den Bosch
Elk kwartier een trein richting Den Bosch blijven we op de regionale en landelijke agenda zetten.

Gerealiseerd:
We pakken dit samen met gemeente Oss op. Daarvoor zijn begin 2026 stappen gezet. We willen een coalitie bouwen om de intensiteiten op het spoor te verhogen.

Veilig verkeer en minder overlast

Iedereen moet veilig aan het verkeer kunnen deelnemen. Of je nu naar school gaat, op weg naar je werk bent, of een ommetje maakt. Overlast door geluid, stank en trillingen pakken we, waar mogelijk, aan.

Wat gaan we doen?

Gevaarlijke verkeerssituaties

Gevaarlijke verkeerssituaties onderzoeken we en pakken we aan.

Gerealiseerd:

Dit jaar pakken we de Heumenseweg aan met snelheidsremmende maatregelen. Ook de Hernenseweg in Hernen wordt anders ingericht om de snelheid te remmen.

A50 met de minste overlast

We blijven ons inzetten voor een variant van de A50 met de minste overlast voor omwonenden.

Gerealiseerd:

De MIRT-A50 is gepauzeerd. Hier is geen verdere update over beschikbaar.

Verkeersveiligheid rond scholen en sportclubs

We geven extra aandacht aan verkeersveiligheid rond scholen en sportclubs.

Dit heeft steeds onze aandacht en sluit aan op maatregel 28 MUP.

Gerealiseerd:

Rondom de Baptist in Batenburg is een schoolzone aangebracht in overleg met de school.

Naar aanleiding van meldingen en in overleg met de school wordt een zebrapad aangebracht over het fietspad bij de Paschalisschool.

Kruispunt Schoenaker – Randweg Noord

In 2025 komen we met oplossingsrichtingen ter verbetering van de verkeerssituatie op en rondom het kruispunt Schoenaker – Randweg Noord. In 2026 werken we de oplossingsrichting verder uit en vragen we hiervoor krediet aan.

Gerealiseerd:

Begin 2026 is het onderzoek afgerond naar de verkeerssituatie rondom het kruispunt Schoenaker - Randweg Noord. Via een beslisnota komt dit naar de gemeenteraad. Zie Z/26/338911. Bij de perspectiefnota vragen we geld aan voor het verder uitwerken van het kruispunt.

Verkeersveiligheid

Wijchen is in 2030 nog meer verkeersveilig, zowel objectief (het aantal geregistreerde ongevallen) als subjectief (de beleving van inwoners en bezoekers). Hiervoor is structurele aandacht nodig door middel van preventie, educatie en evaluatie van ongevallen. Waarbij we extra aandacht besteden aan de kwetsbare deelnemers in het verkeer.

Wat gaan we doen?

Snelheid buiten bebouwde kom

De komende jaren passen we de snelheid van wegen buiten de bebouwde kom aan naar de snelheidsregels in het wegencategoriseringsplan. Maatregelen bestaan uit onder andere het toepassen van bebording of het realiseren van maatregelen die de snelheid remmen (verkeersdrempels en/of verkeersplateaus) in het buitengebied.

Gerealiseerd:

Dit jaar passen we de snelheid rondom de Zandbergseweg aan naar 60 km/u.

Onderhoud N845

De provincie heeft onderhoud uitgevoerd op de N845. Op verzoek van gemeente Wijchen is een rotonde aangelegd bij de Van Cittersweg, ter verbetering van het kruispunt.

Gerealiseerd:

Dit project is afgerond.

Regionale afstemming verkeersveiligheid

We blijven de komende jaren met de regio, provincie en het rijk afstemmen hoe we samen ongelukken kunnen voorkomen.

Gerealiseerd:

Dit is onderdeel van de reguliere werkzaamheden.

Leefbaarheid in de gemeenten

We zetten binnen Wijchen in op de fietser en voetganger, waarbij we ervoor zorgen dat voorzieningen goed met de auto bereikbaar blijven. In (nieuwe) woonwijken maken we meer ruimte voor fietsers, voetgangers, openbaar groen en verblijfsruimte. Hierdoor rijden er minder auto’s op straat.

Wat gaan we doen?

Aanpak grijze wegen

Grijze wegen zijn wegen waarbij de inrichting niet aansluit bij het gebruik van de weg. Uit MUP maatregel 3 (de wegcategorisering) wordt bekend welke ‘grijze wegen’ er binnen de gemeente zijn. Hierna kan een reële inschatting worden gemaakt van de investeringskosten die nodig zijn en wat we als eerste gaan oppakken. We willen dit zoveel mogelijk tegelijk met het normale onderhoud doen.

Gerealiseerd:

De wegcategorisering komt eind 2026 naar de gemeenteraad toe ter vaststelling.

Bereikbaarheid tussen de kernen

We willen dat de kernen voor iedereen bereikbaar zijn. Elke deelnemer aan het verkeer moet goed tussen de kernen kunnen reizen. Hierbij willen we betere fietsverbindingen, maar ook dat Wijchen goed bereikbaar blijft voor de auto. De provincie Gelderland heeft een overeenkomst gesloten met

Transdev. De nieuwe afspraken voor openbaar vervoer betekenen een flinke verbetering van het openbaar vervoer in onze regio vanaf medio 2026. Voor bijna alle inwoners van de gemeente Wijchen wordt het aantrekkelijker om gebruik te gaan maken van het openbaar vervoer. Vooral scholieren, mensen uit kleinere dorpen en reizigers buiten de spits gaan erop vooruit.

Wat gaan we doen?

Upgrade fiets- en wandelnetwerk

Er is een werkbudget van € 25.000 per jaar voor kleine aanpassingen. Hiermee investeren we in de verbetering van het fiets- en wandelnetwerk dat niet past bij het normale onderhoud.

Gerealiseerd:

Met het budget zijn diverse markeringen op fietspaden aangebracht volgens de nieuwste richtlijnen. Hiermee wordt de verkeersveiligheid bevorderd.

Verbonden met de regio

In 2030 worden het openbaar vervoer en de fiets, eerder dan de auto, gekozen voor reizen van en naar de belangrijkste bestemmingen in de regio's in de buurt. Hierbij zetten we in op onder andere fiets- en OV-verbindingen, voldoende en veilige fietsenstallingen bij overstappunten en toegankelijke OV-haltes. Inwoners zijn hierdoor minder afhankelijk van de auto.

Wat gaan we doen?

Fietsverbinding Druten – Wijchen

In 2024 is een eerste onderzoek gedaan, met de herijking van het fietsnetwerk van Druten en Wijchen. In 2025 werken we de fietsroute Druten-Wijchen verder uit. In 2026 vragen we krediet aan voor de mogelijke maatregelen.

Gerealiseerd:

De uitwerking van de fietsroutes heeft vertraging opgelopen en wordt momenteel uitgevoerd. Dit wordt breed opgepakt met Beuningen, Druten, inwoners, leefbaarheidsgroepen, fietsersbonden, etc. Eind 2026 wordt het onderzoek afgerond.

Duurzaam verplaatsen

In 2030 is voor iedereen (inwoners, bezoekers, werknemers etc.) een duurzaam vervoersmiddel beschikbaar. Hierdoor kan men zich betrouwbaar en comfortabel binnen en buiten Wijchen verplaatsen. Met als doel, het aandeel duurzame verplaatsingen (lopen, (e)fietsen, speed pedelecs, openbaar vervoer, elektrische auto en nieuwe vormen van e-mobility) dat binnen de eigen gemeente duurzaam plaatsvindt, te verhogen.

Wat gaan we doen?

Monitoring duurzame mobiliteit

De Strategie Elektrisch Rijden is op 24 juni 2021 vastgesteld. Hierin is een gewenst resultaat opgenomen voor het aantal openbare laadpalen in 2025. We spannen ons in om ervoor te zorgen dat er in 2025 in totaal 126 laadpalen zijn gerealiseerd (dit is op basis van prognoses uit 2021). De Strategie Elektrisch Rijden wordt in 2026 geactualiseerd.

Gerealiseerd:

De laadvisie (was Strategie Elektrisch Rijden) is begin 2026 geactualiseerd. Daarbij zijn ook de plaatsingsregels geactualiseerd.

Werkgeversaanpak bedrijventerreinen

Met behulp van de Mobiliteitsmakelaar van de Groene Metropool Regio zijn we in gesprek met bedrijven over de mogelijkheden om anders om te gaan met mobiliteit van en naar hun bedrijf. We informeren ze over successen binnen en buiten gemeente Wijchen. Voor de uitvoering van de maatregelen moet per bedrijf gekeken worden wat de oplossing is. Het bedrijf betaalt zelf de kosten voor de maatregel.

Gerealiseerd:

De mobiliteitsmakelaar is actief bezig met bedrijven in Bijsterhuizen. Zo is er bijvoorbeeld een 'Fix-je-fiets'-dag georganiseerd.

Financieel:

(Bedragen x € 1.000)

TV	Taakveld	Begroot	JEV	Saldo
2.1	Verkeer en vervoer	3.782	3.796	-14
2.2	Parkeren	295	339	-45
2.5	Openbaar vervoer	39	44	-4
	Resultaat	**4.116**	**4.179**	**-63**

TV	Toelichting verschil baten en lasten (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
2.1	Extra werk en meer en duurder zout door extreme sneeuwval.	0	-37
2.1	Er is een bedrag overgeheveld voor project Oosterweg - Mr. Van Coothlaan. Wegens werkzaamheden TKWM worden deze niet uitgevoerd in 2026.	0	35
2.2	Kosten tijdelijk parkeren in de kasteeltuin, bedrag is via de resultaatbestemming 2025 aangevraagd.	0	-45
	Overig	0	-16
		0	**-63**
	Totaal	**-63**	

3. Economie

Speerpunten

Een aantrekkelijke gemeente voor ondernemers

Ontwikkelingen kunnen invloed hebben op de uit te voeren plannen. Denk aan inflatie, de dreiging van een loon-prijs spiraal en een mogelijke recessie. Het kan zijn dat we dan extra acties moeten uitvoeren.

Belangrijk zijn onder andere goede bereikbaarheid, krapte op de arbeidsmarkt en netcongestie. We geven ruimte om makkelijk te ondernemen door overbodige regels weg te nemen. Duurzame innovaties bieden kansen voor het bedrijfsleven én dragen bij aan een beter klimaat.

Wat gaan we doen?

Vitalisering bedrijventerrein Wijchen-Oost

Vitalisering bedrijventerrein Wijchen-Oost. In 2026 is onze aandacht gevestigd op veiligheid en ondermijning op bedrijventerreinen. We zetten verder in op biodiversiteitsvergroening en klimaatadaptatie van het bedrijventerrein. Daarnaast blijven we participeren in het Junior Technovium Wijchen. In 2026 wordt verder gewerkt aan de actualisatie van het omgevingsplan voor het bedrijventerrein.

Daarnaast blijven we participeren in het Junior Technovium Wijchen.

Gerealiseerd:

In april is de rotonde Nieuweweg en Kamerlingh Onnestraat beplant en zijn diverse groenstroken ingezaaid met bloemmengsel. Deze vergroening is mede mogelijk gemaakt door een subsidie van de Provincie en de Bedrijvenvereniging Wijchen-Oost. Daarnaast is adviesbureau Buck van start gegaan met de Economische Propositie. Eind mei wordt dit rapport opgeleverd. Vervolgens kan de uitvraag gestart worden voor de inventarisatie en actualisatie van het omgevingsplan.

Duurzaamheids- en circulaire initiatieven

Ondersteunen duurzaamheids- en circulaire initiatieven met ondernemers.

Ondersteunen lokale initiatieven in de ruil- en deeleconomie, mede door de Stimuleringslening Verduurzaming Zakelijk en het Energieloket Zakelijk. We zijn in 2024 begonnen met de mogelijkheden te onderzoeken om energy-hubs te realiseren. Dit doen we in samenwerking met ondernemers, bedrijvenverenigingen en een expertiseteam. In 2025 zijn de energie scan onderzoeken afgerond en is er bij bedrijventerrein Bijsterhuizen gestart met het oprichten van een

energie coöperatie. Bij bedrijventerrein Wijchen-Oost zijn SPUK gelden bij VNO-NCW aangevraagd voor vervolg onderzoeken. In 2026 zullen deze verder worden geïmplementeerd.

Gerealiseerd:
Op Bijsterhuizen wordt in werkgroepen met ondernemers gekeken naar de mogelijkheden om een energie coöperatie op te richten, Bijsterhuizen West wordt hierbij betrokken. Op Wijchen-Oost gaan ze binnenkort van start met energiescans bij bedrijven zodat inzichtelijk wordt wat het huidige en het toekomstige verbruik is en waar uitwisseling mogelijk is. De aanvragen voor de Stimuleringslening Verduurzaming Zakelijk stagneren doordat saldering voor zonnepanelen komt te vervallen. Daarnaast wordt gekeken hoe we na 2026 verder gaan met het Energieloket Zakelijk aangezien de contractperiode afloopt.

Participatietrajecten met ondernemers
Participatietrajecten met ondernemers bij nieuwe ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld het vergroenen van het centrum met het CMW en BIZ Pandeigenaren Wijchen Centrum en bij de ontwikkeling van bedrijventerrein Wijchen-Oost bij het opstellen van het Kansenboek.

We blijven inzetten op samenwerking met ondernemers in winkelcentra en bedrijventerreinen. Ook starters faciliteren we via StartUp.

Gerealiseerd:
Afgelopen maanden was de vergroening een centraal thema, Het onderhoud van de geveltuintjes is overgedragen naar de BIZ Pandeigenaren Wijchen Centrum en op Wijchen-Oost is in samenwerking met de Bedrijvenvereniging op een rotonde en groenstroken biodiversiteitsvergroening aangebracht. Daarnaast gaat de Bedrijvenvereniging zich inzetten om vergroenen van van het private gedeelte van terreinen bij ondernemers onder de aandacht te brengen.

Aantrekkelijke winkelcentra
Er wordt jaarlijks een gezamenlijk plan gemaakt door het CMW, BIZ Pandeigenaren en de gemeente om de aantrekkelijkheid van het centrum te optimaliseren. Dit plan heeft als onderlegger de centrumvisie. In 2026 willen we meer relevante partijen betrekken om input te geven en samen te werken aan een aantrekkelijk winkelcentrum. Daarnaast worden door Wijchen=Promotie activiteiten georganiseerd die alle winkelcentra op kaart zetten en zo bijdragen aan het toekomstbestendig houden van deze centra.

Wat gaan we doen?
Detailhandelsstructuurvisie
In samenwerking met het CMW (Centrummanagement Wijchen) en vertegenwoordigers van de andere winkelcentra voeren we de Detailhandelsstructuurvisie uit.

Gerealiseerd:
Elke vier weken is er een ambtelijk afstemmingsoverleg waar diverse actuele zaken worden besproken, elk kwartaal is er een bestuurlijk overleg en er wordt ambtelijk en bestuurlijk aangeschoven bij de bestuursvergaderingen van het CMW. Daarnaast wordt er jaarlijks een uitvoeringsplan opgesteld door Wijchen=Promotie voor alle winkelcentra in Wijchen. Alle centra zijn ook aangesloten bij City Connect (voorheen Chainels).

Aanbevelingen over de toekomst van de warenmarkt

We voeren de aanbevelingen uit het onderzoek over de toekomst van de warenmarkt uit. (bijv. een zomeropstelling i.v.m. de terrassen, aanwezigheidsregistratie en een compactere opstelling vanwege terugloop van het aantal kraamhouders). Dit jaar hebben we in samenspraak afspraken gemaakt voor de zomer en eind oktober gaan we rondom de tafel met alle partijen om een gewenste toekomst opstelling te bespreken.

Gerealiseerd:

Afgelopen maanden is er een intensief overleg geweest tussen de horeca en warenmarkt om een (brand)veilige warenmarkt te realiseren. Op dit moment inventariseren we alle vergunningen van de warenmarkt en terrassen van de horeca. We streven er naar om op korte termijn een positief advies te krijgen voor een (brand)veilige warenmarkt. Het blijft een proces wat constant aan veranderingen onderhevig is.

Horecavisie

In 2025 stellen we het Deelplan horeca vast. Dat is opgesteld in samenwerking met KHN Afdeling Wijchen, horeca ondernemers en CMW. In 2026 gaan we aan de slag met de aanbevelingen die voortkomen uit het deelplan.

Met “Wijchen=Samen” versterken we elkaar, de aantrekkelijkheid en de branding van Wijchen. Dit is een belangrijke aanbeveling uit de detailhandelsstructuurvisie.

Gerealiseerd:

De vaststelling heeft vertraging opgeleverd en de nieuwe versie zal voor het zomerreces voorgelegd worden aan de horeca. Vervolgens kan het Deelplan Horeca ter besluitvorming worden voorgelegd. Enkele aanbevelingen uit het Deelplan worden al opgepakt.

Bruisend centrum

Er wordt jaarlijks een gezamenlijk plan gemaakt door het CMW, BIZ Pandeigenaren en de gemeente om de aantrekkelijkheid van het centrum te optimaliseren. Er wordt geïnvesteerd in professionalisering van de werkgroepen en uitbreiding van activiteiten en evenementen. De gemeente heeft de afgelopen drie jaar een bijdrage gedaan en wil dit vanaf 2026 structureel gaan doen.

Gerealiseerd:

Na het congres in april 2025 is er elk kwartaal een overleg met het CMW, BIZ Pandeigenaren Wijchen Centrum, Horeca en gemeente om een bruisend, aantrekkelijk centrum te houden. Dit op basis van de input van het congres. De financiële bijdrage voor het CMW wordt voorgezet.

Economische en toeristische visie

We willen een levendige, vernieuwende en duurzame economie. Dit bereiken we door samen te investeren in een goed ondernemers- en vestigingsklimaat. Door samen te werken en duurzaam te ondernemen, kunnen ondernemers, inwoners en bezoekers van gemeente Wijchen prettig ondernemen, werken, wonen en recreëren. Deze ambitie willen we waarmaken aan de hand van de volgende vier strategielijnen: vernieuwing, aantrekkingskracht, samenwerking en duurzaamheid.

Wat gaan we doen?

Leegstand

We werken samen met ondernemers om leegstand in het centrum tegen te gaan. We overleggen met pandeigenaren van centrum Wijchen en het CMW. Hiervoor gebruiken we de input die opgehaald is tijdens het congres in 2025, zoals het toevoegen van nieuwe branches/ambachten en het Kasteel/Emilia meer betrekken tijdens evenementen. Op de bedrijventerreinen is nauwelijks sprake van leegstand.

Gerealiseerd:

In het centrum vinden op dit moment veel bouwactiviteiten plaats door o.a. bouw TKWM, elektriciteitsnet verzwaring en verbouwing van bestaande winkelpanden. Desondanks heeft het nu nog geen grote gevolgen voor de leegstand in het centrum. Op de bedrijventerreinen is er nog steeds nauwelijks sprake van leegstand.

Uitbreiding van de bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Breekwagen

Voor de uitbreiding van Breekwagen zijn diverse onderzoeken uitgevoerd en we zijn in overleg met de initiatiefnemer. Voor de uitbreiding van Bijsterhuizen wordt gewerkt aan het ontwerp omgevingsplan. Daarnaast wordt er door de ontwikkelaar gewerkt aan een oplossing om de energielevering te garanderen. Als gemeente hebben we de rol van aanjagen en verbinden.

Gerealiseerd:

Op dit moment zijn er geen nieuwe ontwikkelingen voor een mogelijke uitbreiding van Breekwagen. Het initiatief ligt bij de ontwikkelaar. Bij Bijsterhuizen-West hebben het Omgevingsplan en uitgifteprotocol ter inzage gelegen. De zienswijzen worden nu afgehandeld. Bijsterhuizen-West wordt ook meegenomen in de werkgroepen om tot een energie coöperatie te komen.

Toekomstbestendig houden van de winkelgebieden

We hebben een actieve rol in het toekomstbestendig houden van de winkelgebieden in onze gemeente. We dragen structureel 15.000 euro bij aan acties die de winkelcentra vitaal houden. Wijchen=Promotie verzorgt de uitvoering. De acties komen voort uit de Detailhandelsstructuurvisie.

Gerealiseerd:

Wijchen-Promotie heeft een uitvoeringsplan waar ze mee aan de slag gaan. Dit bestaat onder andere uit het geven van trainingen, promotie en City Connect.

Verbinden van het bedrijfsleven

We dragen bij aan projecten om het bedrijfsleven, de onderwijsinstellingen en Maaswaalcollege met elkaar te verbinden. Denk hierbij aan het initiatief SPARK! en het Junior Technovium Wijchen.

In samenwerking met StartUp bouwen we de hulp voor startende ondernemers en zzp’rs in 2026 verder uit. Startende ondernemers kunnen zich aanmelden voor workshops, netwerkevenementen en sparringsessies met ervaren ondernemers en team EZ. Deze activiteiten dragen bij om succesvol te zijn in hun onderneming. Daar waar het kan zoeken we de publiciteit op zodat we meer naamsbekendheid genereren bij de doelgroep.

Gerealiseerd:
Bovenstaande activiteiten lopen. De HAN is ook aangesloten bij diverse overleggen met de intentie om tot een langdurige samenwerking te komen. Daarnaast wordt er op dit moment gekeken naar het verlengen van de samenwerking met StartUp voor de komende jaren.

Recreatievoorzieningen
We hebben een aantrekkelijk en dekkend recreatief fiets- en wandelroutenetwerk, dat is aangesloten op het regionale recreatieve netwerk. We zorgen ervoor dat dit netwerk, inclusief de toeristische fiets/voetveren, in stand gehouden wordt. We moedigen het gebruik van recreatievoorzieningen aan waarbij we inzetten op spreiding van recreatie. We voegen beleving toe door verhaallijnen zoals het waterverhaal, kastelen en het Romeins verleden.

Gerealiseerd:
We betalen stichting Routebureau Arnhem Nijmegen voor het beheer en onderhoud van het fiets- en wandelroutenetwerk in onze gemeente.

We betalen Uiterwaarde voor de exploitatie van de toeristische voetveren bij Niftrik en Ravenstein. Voor de financiering van de bijdrage voetveren komen we wat te kort. Hiervoor nemen we een bedrag op in de Perspectiefnota.

Het programma Maas en Waal voegt beleving toe aan het netwerk. Het programma is meer dan een herdenking van de watersnoodramp in 1926. Het is een beweging die we in gang zetten om onze unieke regio sterker te maken. En die laat zien hoe water ons verbindt én uitdaagt. We willen samen met inwoners, ondernemers, scholen, verenigingen en partners ontdekken hoe water ons verleden heeft gevormd, ons heden kleurt en onze toekomst bepaalt. Maas en Waal stroomt neemt je mee op een tocht langs verleden, heden en toekomst. Projecten en activiteiten laten je beleven hoe water ons gebied vormt en verbindt.

Recreatieve verkeersnetwerk
Het recreatieve verkeersnetwerk versterken we door in 2027 een vrij liggend fietspad langs de Maas tussen Batenburg en Appeltern aan te leggen.

Gerealiseerd:
We gaan voor realisatie van een vrijliggend fietspad in 2027.

Energietransitie elektrische laadinfrastructuur
We vinden het belangrijk om de overstap van fossiel aangedreven voertuigen op elektrische voertuigen te stimuleren. Daarvoor hebben we in 2021 onze strategie elektrisch rijden vastgesteld. Ondertussen zien we dat ontwikkelingen binnen dit onderwerp zich in hoog tempo opvolgen: prognoses van het aantal elektrische voertuigen wijzigen regelmatig, omliggende gemeenten maken werk van het invoeren van zero-emissiezones (Nijmegen en Arnhem), en de druk op het elektriciteitsnet groeit. Tegelijkertijd veranderen de vraagstukken waar we als gemeente mee te maken krijgen. Waar het beleid in 2021 vooral gericht was op regulier laden voor personenvervoer, zien we nu ook opgaven rondom snelladen, logistiek vervoer, laden op bedrijventerreinen en slimme energiesystemen (zoals smart energy hubs).

Daarom gaan we onze strategie elektrisch rijden actualiseren. Met deze vernieuwde integrale laadvisie willen we de mobiliteitstransitie versnellen, de overstap van fossiele brandstoffen naar elektrisch vervoer verder stimuleren en zo de CO_2-uitstoot van de mobiliteitssector terugdringen.

Wat gaan we doen?

Plankaart voor bedrijventerreinen

Er loopt een proef met het opstellen van een plankaart voor bedrijventerreinen. Gezien de perikelen wat betreft de stroomleverantie, verwachten we niet dat wij in 2025 een plankaart voor bedrijventerreinen kunnen gaan opstellen. Dit schuift door naar 2026.

Gerealiseerd:

In het eerste kwartaal van 2026 is de nieuwe laadvisie door de gemeenteraad unaniem vastgesteld. Ook het daaruit volgende plaatsingsbeleid voor laadpalen is daarna vastgesteld door het college.

Human Capital Agenda

De Human Capital Agenda (HCA) GMR is een regionaal initiatief in de regio Arnhem-Nijmegen dat samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en onderwijs stimuleert om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter op elkaar te laten aansluiten en zo het menselijk kapitaal optimaal te ontwikkelen en in te zetten.

Wat gaan we doen?

Uitvoering van de Human Capital Agenda

De uitvoering van de Human Capital Agenda is in 2025 bij de Economic Board belegd door de GMR.

Gerealiseerd:

De komende periode zal er gewerkt worden aan een betere afstemming tussen The Economic Board en GMR.

Nieuw evenementenbeleid

Evenementen dragen op veel manieren bij aan de aantrekkingskracht van Wijchen, net als werkgelegenheid, het leefklimaat en economische vitaliteit. Evenementen verbinden bewoners, omwonende, ondernemers en bezoekers met elkaar en zorgen voor georganiseerde ontspanning voor burgers en bezoekers. Op basis van nieuwe inzichten en ontwikkelingen vraagt het huidige evenementenbeleid om aanpassing.

Wat gaan we doen?

Opstellen nieuw Evenementenbeleid

Bij het opstellen van een evenementenbeleid is het van belang keuzes te maken. Dit geldt bijvoorbeeld ten aanzien van levendigheid versus leefbaarheid. (welke mate van overlast is acceptabel) en ten aanzien van veiligheid versus flexibiliteit (welke ruimte kun je de organisatie van een evenement bieden zonder dat het ten koste gaat van veiligheid). Om tot een goede keuze te komen is een breed participatietraject noodzakelijk. In het najaar van 2025 komt er een procesnota waar in grove lijnen de activiteiten worden uiteengezet met een beoogd tijdspad. "Voor een gedragen beleid is de weg naar het resultaat net zo belangrijk als het resultaat zelf".

Gerealiseerd:

Sinds februari 2026 is een nieuwe beleidsadviseur Evenementen en Vergunningen aangesteld en is gestart met de voorbereiding van het nieuwe evenementenbeleid. In dit beleid worden diverse onderdelen geactualiseerd en worden heldere, nieuwe beleidsregels opgesteld voor specifieke evenementenlocaties. De eerste stappen hierin zijn al zichtbaar, zoals bij de Kasteeltuin. In het najaar van 2026 staat een participatietraject gepland, waarin een aantal belangrijke thema's wordt behandeld.

Financieel:

			(Bedragen x € 1.000)	
TV	**Taakveld**	**Begroot**	**JEV**	**Saldo**
3.1	Economische ontwikkeling	536	523	13
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-420	-420	0
3.4	Economische promotie	57	193	-137
	Resultaat	**173**	**297**	**-124**

TV	**Toelichting verschil baten en lasten (min is nadeel)**	**Structureel**	**Incidenteel**
3.1	In 2026 is de subsidie aan de Stichting ondernemersfonds Bijsterhuizen over 2024 definitief vastgesteld. Op grond daarvan heeft de stichting te veel ontvangen subsidie in 2026 terugbetaald.	0	15
3.4	De provinciale bijdrage biodiversiteit bedrijventerreinen moeten we opnemen binnen taakveld 5.7. Dat hadden we nu begroot op 3.4.	0	-89
3.4	De bij de najaarsrapportage 2025 gemelde structurele verhoging van de kosten voor beveiliging gedurende de kermissen, wordt nu ook in de (meerjaren)begroting verwerkt.	-15	0
3.4	De raming voor elektriciteitskosten gedurende de kermissen dient te worden verhoogd. Dit op grond van de fors gestegen energieprijzen en het hogere energieverbruik door grotere kermisattracties.	-13	0
3.4	Op grond van de fors gestegen energieprijzen, dient het budget voor elektriciteitskosten van de jaarlijkse evenementen (niet zijnde kermissen) te worden verhoogd.	-10	0
3.4	Op basis van de werkelijke uitgaven voor evenementen (veteranendag, dodenherdenking, carnaval, nieuwjaarsreceptie, e.d.) over de afgelopen jaren, o.a. door fors gestegen horeca-prijzen, dient het budget hiervoor te worden verhoogd.	-9	0
	Overig		-3
		-47	**-77**
	Totaal	**-124**	

4. Onderwijs

Speerpunten

Investeren in schoolgebouwen

De gemeente heeft een zorgplicht voor de onderwijshuisvesting. Daarom investeren we blijvend in onze schoolgebouwen. Dat doen we planmatig, op basis van de afspraken met de schoolbesturen in het Integraal Huisvestingsplan (IHP).

Wat gaan we doen?

Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs en IHP

Het instrumentarium voor onze zorgplicht wordt gevormd door de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2012 en het Integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijs. Het IHP vormt het beleids- en investeringskader op middellange termijn. In 2025 actualiseren we met onze samenwerkingspartners het IHP. In 2026 de verordening, zodat deze weer aansluit op de vigerende wet- en regelgeving.

Behoud van scholen in de kleine kernen

We zijn een voorstander van het behoud van scholen in de kleine kernen. We moedigen dit ook aan bij onze onderwijspartner Kans en Kleur. Het is voor Kans en Kleur belangrijk dat de kleine scholentoeslag door het Rijk wordt gehandhaafd, zodat zij de scholen in de kleine kernen ook daadwerkelijk in stand kunnen houden.

We realiseren nieuwe scholen

In 2026 wordt MFA Westwijzer opgeleverd. Vanaf 2025 wordt de nieuwbouw van de scholen in Hart van Zuid en de Groene Geest verder voorbereid.

Jongeren naar school of werk

Iedere jongere verdient een eerlijke kans op een goede toekomst. We blijven ons daarom preventief inzetten om te voorkomen dat jongeren voortijdig het onderwijs verlaten. Het behalen van een startkwalificatie blijft ons uitgangspunt, maar we erkennen dat dit niet voor iedereen haalbaar is. Voor jongeren die zonder startkwalificatie uitvallen, zorgen we voor begeleiding terug naar school of richting werk, of een combinatie daarvan.

Specifieke aandacht gaat uit naar jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt. We helpen hen bij een soepele overgang van school naar een duurzame plek op de arbeidsmarkt. Dat doen we niet

alleen: we werken hierin samen met regiogemeenten, onderwijsinstellingen, het werkbedrijf, zorgpartners en andere maatschappelijke organisaties.

Op 1 januari 2026 starten we met de uitvoering van een nieuw, regionaal programma (2026–2029). De focus ligt op jongeren uit het praktijkonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs, mbo niveau 1 en 2, jongeren met Nederlands als tweede taal, en voortijdig schoolverlaters. Samen bouwen we aan perspectief voor álle jongeren.

Wat gaan we doen?

Orientatie instroom en doorstroom

Jongeren oriënteren zich steeds minder goed op hun vervolgopleiding en beroepskeuze. Dit vergroot het risico op een verkeerde studiekeuze, motivatieverlies en uiteindelijk voortijdig schoolverlaten. We onderzoeken daarom op regionaal en lokaal niveau hoe we de loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB) kunnen versterken. Het doel is dat leerlingen bewustere keuzes maken die beter aansluiten bij hun interesses, capaciteiten en toekomstperspectieven op de arbeidsmarkt.

We zetten de regionale projecten voort die gericht zijn op een zachte landing voor leerlingen die de overstap maken van het voortgezet speciaal onderwijs (vso) en het praktijkonderwijs naar het mbo. Daarnaast willen we specifiek aandacht besteden aan de ontwikkeling van trajecten voor nieuwkomers (jongeren voor wie Nederlands de tweede taal is) en vmbo-leerlingen. Daarmee verloopt de overgang naar het mbo voor deze groepen soepeler en neemt het risico op uitval af.

De warme overdracht bij de overgang van het voortgezet (speciaal) onderwijs naar het mbo verdient verbetering. In de praktijk blijkt dat niet iedere jongere vanaf de start in het mbo de juiste ondersteuning ontvangt. Dit kan leiden tot studievertraging of zelfs uitval. Daarbij ligt er ook een verantwoordelijkheid bij de leerling en diens ouders. Zij geven niet altijd toestemming voor het delen van relevante informatie, waardoor mbo-instellingen niet in staat zijn om tijdig passende ondersteuning te bieden.

Tegelijkertijd biedt het modulair onderwijs binnen het mbo nieuwe kansen. Door jongeren de mogelijkheid te geven in hun eigen tempo deelcertificaten te behalen, ontstaat er meer ruimte voor maatwerk en individuele leertrajecten. Ook het invoeren van meer flexibele instroommomenten kan bijdragen aan het voorkomen van uitval, doordat jongeren niet onnodig lang hoeven te wachten om terug te keren naar het onderwijs. Omdat gemeenten wettelijk niet bevoegd zijn om de inrichting van het mbo-onderwijs te bepalen, gaan we hierover in gesprek met de mbo-instellingen in de regio. Samen zoeken we naar oplossingen die jongeren beter ondersteunen in hun leerloopbaan.

Gerealiseerd:

We zijn regionaal gestart met de uitvoering van het programma gericht op de instroom en doorstroom, begeleiding in het onderwijs en ondersteuning in de stap naar werk (maatregelen 1 tot en met 3 uit het programma Jongeren Naar School Of Werk).

Begeleiding in het onderwijs

Om schooluitval te voorkomen, zetten we stevig in op tijdige en passende begeleiding binnen het onderwijs. Scholen bieden zelf algemeen toegankelijke ondersteuning vanuit hun opdracht in de Wet op het Passend Onderwijs. Toch sluit die ondersteuning niet altijd aan bij de steeds complexere problematiek waar kinderen en jongeren mee te maken hebben. Daarom blijven we investeren in een goede samenwerking tussen scholen en het sociaal team, en zorgen we ervoor dat schoolmaatschappelijk werkers op scholen aanwezig blijven.

We zetten actief in op het bevorderen van schoolaanwezigheid, door signalen van verzuim vroegtijdig op te merken en in samenwerking met onderwijs, ouders en zorgpartners passende ondersteuning te bieden. In regionaal verband werken scholen voor voortgezet onderwijs met een plan van aanpak op schoolniveau, gebaseerd op een methodische aanpak. Ook onderzoeken we of verzuimpatronen in het basisonderwijs vroegtijdig kunnen wijzen op risico's op uitval later in de schoolloopbaan.

Daarnaast gaan we aan de slag met flexibele onderwijsarrangementen en onderzoeken we samen met onderwijsinstellingen in Wijchen hoe we, ook bij langdurige afwezigheid, het contact tussen leerling, klas en school kunnen behouden. Zo voorkomen we dat jongeren langdurig buiten beeld raken, wat de kans op terugkeer naar school aanzienlijk verkleint.

Gerealiseerd:

We zijn regionaal gestart met de uitvoering van het programma gericht op de instroom en doorstroom, begeleiding in het onderwijs en ondersteuning in de stap naar werk (maatregelen 1 tot en met 3 uit het programma Jongeren Naar School Of Werk).

Overstap naar werk

De overgang van school naar werk is een belangrijke, maar ook kwetsbare fase in de levensloop van jongeren. Vooral jongeren zonder startkwalificatie of met een extra ondersteuningsbehoefte lopen een verhoogd risico om langdurig zonder werk te komen zitten. Om dit te voorkomen, zetten we in op een sterke verbinding tussen onderwijs, werkgevers en gemeentelijke ondersteuning.

We versterken de samenwerking met het (regionale) bedrijfsleven, leerwerkbedrijven en maatschappelijke organisaties om jongeren op duurzame wijze toe te leiden naar de arbeidsmarkt. Praktijkgerichte leertrajecten, stages en werkervaringsplaatsen vormen daarbij belangrijke instrumenten. In samenspraak met de regiogemeenten verkennen we hoe we werkgevers beter kunnen ondersteunen bij het begeleiden van jongeren die extra begeleiding nodig hebben op de werkvloer.

Een knelpunt dat extra aandacht vraagt, is de versnippering van loketten. Jongeren tot 27 jaar kunnen op meerdere plekken tegelijk in beeld zijn, of juist tussen wal en schip vallen doordat onduidelijk is waar zij terechtkunnen voor hulp en ondersteuning op verschillende leefdomeinen. Dit vergroot het risico dat zij van het kastje naar de muur worden gestuurd. Elke keer opnieuw een drempel moeten nemen kan leiden tot afhaken, waardoor terugkeer naar school, begeleiding naar werk of een combinatie daarvan onvoldoende van de grond komt. Het is daarom essentieel dat we werken aan meer samenhangende, toegankelijke ondersteuningstrajecten, waarin jongeren centraal staan en niet de loketten.

Gerealiseerd:

We zijn regionaal gestart met de uitvoering van het programma gericht op de instroom en doorstroom, begeleiding in het onderwijs en ondersteuning in de stap naar werk (maatregelen 1 tot en met 3 uit het programma Jongeren Naar School Of Werk).

Een aanbod voor alle peuters

Het voorschoolse aanbod voor peuters draagt bij aan de brede ontwikkeling van het jonge kind. We zien graag dat peuters naar een voorschoolse voorziening gaan. Ons streven is een 100% bereik. Daarom subsidiëren we voor ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag een aanbod

peuteropvang. Voor peuters met (een risico op) een taal- en/of ontwikkelingsachterstand subsidiëren wij een extra aanbod voorschoolse educatie teneinde hun kansen op een succesvolle en geschikte schoolcarrière te vergroten.

Wat gaan we doen?

Subsidie De eerste stap

We subsidiëren De eerste stap voor een aanbod peuteropvang voor peuters van ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag. Ouders betalen een inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Peuters kunnen 2 dagdelen in de week gedurende 40 schoolweken in het jaar naar de peuteropvang (vroeger peuterspeelzaal genoemd). We streven naar een fijnmazig aanbod peuteropvang in de wijken en dorpen voor een maximaal bereik.

Gerealiseerd:

De subsidie aan De eerste stap is conform verleend. Zodat ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag hiervan gebruik kunnen maken.

Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)

We voeren het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) uit in de beleidsperiode 2023-2026. Hiervoor hebben we een uitvoeringsagenda vanuit het vastgestelde OAB. Dit doen we samen met de ketenpartners in de VVE-adviesgroep, die onderdeel is van de Lokaal Educatieve Agenda. In deze beleidsperiode zetten we met de ketenpartners extra in op het verbeteren van de educatieve kwaliteit in de voorschoolse educatie, de doorgaande lijn en ouderbetrokkenheid. Aanvullende interventies zijn in 2026 onder meer boekstart in de peuteropvang met voorschoolse educatie en bibliotheek op school. In 2026 bereiden ons voorop de volgende beleidsperiode.

Gerealiseerd:

We hebben de doorgaande lijn en ouderbetrokkenheid versterkt. Dit hebben de ketenpartners gedaan door het uitwerken van de “warme overdracht” als kinderen doorstromen van de peuteropvang naar de kleutergroep. Aanvullende acties dit jaar die bijdragen aan terugdringen van taalachterstanden zijn: TOP VVE scholing pedagogisch medewerkers, Voorlees- en doorleesexpress, boekstart, en bibliotheek op school. Verder bereiden wij ons voor op de nieuwe beleidsperiode onderwijsachterstandenbeleid 2027-2030. Na de septembercirculaire volgt meer informatie vanuit de Rijksoverheid.

Versterken van basisvaardigheden bij volwassenen

Wie beschikt over voldoende basisvaardigheden zoals kunnen lezen, schrijven, rekenen en met een computer werken, staat sterker en gezonder in het leven. Daarom willen we laaggeletterden bereiken en hun basisvaardigheden op het gebied van taal, rekenen en digitale vaardigheden verhogen. Dit doen we zowel lokaal als samen met onze partners in de regio.

Wat gaan we doen?

DigiTaalhuis Wijchen

Samen met onze partners, de Bibliotheek Wijchen, MeerVoormekaar, ROC Nijmegen en Stichting Lezen en Schrijven, werken we aan het DigiTaalhuis Wijchen. We gaan uitvoering geven aan de afspraken die we in 2024 gezamenlijk hebben vastgelegd in het convenant. Voor het coördineren van de activiteiten en begeleiding van de medewerkers van de betrokken organisaties, is een DigiTaalhuiscoördinator aangesteld. Gezamenlijk met de partners en DigiTaalhuiscoördinator is een

meerjarenplan opgesteld. In 2025 is een audit aangegaan voor certificering van het DigiTaalhuis Wijchen.

Gerealiseerd:

In 2026 wordt de DigiTaalhuis voortgezet met een DigiTaalhuiscoördinator. Voor 2026 willen de partners zich meer richten op het vergroten van vindplaatsen en de ontwikkeling van non-formeel aanbod. Hiermee streven de partners van het DigiTaalhuis ernaar dat alle inwoners hun basisvaardigheden kunnen verbeteren.

Hiermee sluiten de ambities van het DigiTaalhuis Wijchen aan bij de doelen uit het Regionaal uitvoeringsplan basisvaardigheden en volwasseneneducatie 2026-2028 en het lokale jaarplan Wijchen 2026.

Inclusieve leeromgeving

In 2035 volgt ieder kind in principe onderwijs in een reguliere setting, met passende ondersteuning waar nodig. Dit vraagt om meer dan structurele aanpassingen: het vereist een fundamentele heroriëntatie op hoe we naar kinderen, onderwijs en samenleving kijken. Inclusief onderwijs is geen eindpunt, maar een continu proces van afstemmen, ontwikkelen en samenwerken, waarbij het systeem zich aanpast aan de diversiteit van kinderen – niet andersom. Sinds 2025 zijn we regionaal en lokaal gestart met deze ontwikkeling, en in 2026 bouwen we daarop voort met onze partners.

Een inclusieve leeromgeving vraagt om sterke pedagogiek, een veilige sfeer, en een gedeelde verantwoordelijkheid tussen scholen, ouders en maatschappelijke partners. Het belang van het kind staat daarbij centraal. Tegelijk is inclusief onderwijs ook een morele opdracht: een manier waarop we als samenleving omgaan met verschillen, kansen en rechtvaardigheid. Gelijke kansen en het waarderen van diversiteit zijn leidende principes in de opbouw van een gemeenschap waarin ieder kind zich gezien, veilig en uitgedaagd voelt.

Wat gaan we doen?

Lokale routekaart inclusieve leeromgeving

Begin 2026 ronden we samen met onderwijsinstellingen, kinderopvangorganisaties en maatschappelijke partners het proces af om te komen tot een lokale routekaart inclusieve leeromgeving. Deze routekaart bevat gezamenlijke afspraken en ambities. Na vaststelling gaan we concreet aan de slag met de uitvoering daarvan.

Gerealiseerd:

Het vormen van de lokale routekaart, afhankelijk van de regionale ontwikkelingen, heeft vertraging opgelopen. Medio 2026 vervolgen we de lokale dialoog. We sluiten de lokale routekaart aan op de Lokaal Educatieve Agenda.

Thuiszitters

Thuiszitten is het gevolg van samenhangende en elkaar versterkende factoren, die vaak buiten de directe invloed van onderwijs of gemeente liggen. Thuiszitten is daarom niet volledig te voorkomen. Ons uitgangspunt is om de negatieve gevolgen ervan te beperken, door het leerproces zo min mogelijk te onderbreken en waar mogelijk te blijven faciliteren. In 2026 onderzoeken we samen met onze partners alternatieve leertrajecten, zoals deeltijdonderwijs, praktijkgerichte programma’s en online lesmogelijkheden — om ook bij complexe omstandigheden onderwijsdeelname mogelijk te

houden. Daarnaast ontwikkelen we regionaal een signaleringsprotocol, waarmee scholen, ouders en zorgpartners risicofactoren vroegtijdig kunnen herkennen en gezamenlijk kunnen handelen.

Gerealiseerd:

De ontwikkelingen rondom thuiszitters zijn een continu breed regionaal proces. Dit proces loopt en is gericht op verbeteren en borgen van communicatie en verbinding. De activiteiten hangen samen met het programma Jongeren van School of Werk en de inclusieve leeromgeving (uitvoeringsagenda Inclusief Onderwijs).

Vaker onderwijs thuisnabij

We streven naar een passende onderwijsplek zo dicht mogelijk bij huis: voor het primair onderwijs binnen de gemeentegrenzen en voor het voortgezet onderwijs binnen de regio. In 2026 brengen we de vervoersbewegingen van leerlingen in kaart en bekijken we per leerling hoe de reisafstand kan worden verkort. Daarbij stimuleren we ook zelfstandig reizen, zodat leerlingen en ouders meer autonomie en flexibiliteit ervaren. In 2026 stellen de samenwerkingsverbanden passend onderwijs nieuwe meerjarige ondersteuningsplannen op. Deze plannen geven richting aan het toekomstig regionaal aanbod van gespecialiseerd onderwijs en de ondersteuning die binnen het regulier onderwijs moet worden versterkt. We gaan hierover in gesprek met onze lokale onderwijspartners om deze transitie gezamenlijk vorm te geven.

Gerealiseerd:

We hebben zicht op het aantal leerlingen in het leerlingenvervoer en hun vervoersbewegingen. We blijven zelfstandig reizen stimuleren. De samenwerkingsverbanden hebben de nieuwe meerjarige ondersteuningsplannen in concept opgesteld en stellen deze voorafgaand aan het nieuwe schooljaar (2026-2027) vast. De ontwikkeling naar meer inclusief onderwijs (thuisnabij) is verbonden aan de Lokale Educatieve Agenda (lokale routekaart).

Financieel:

				(Bedragen x € 1.000)
TV	**Taakveld**	**Begroot**	**JEV**	**Saldo**
4.1	Openbaar basisonderwijs	228	253	-25
4.2	Onderwijshuisvesting	1.769	1.769	0
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.219	1.166	53
	Resultaat	**3.216**	**3.188**	**28**

TV	Toelichting verschil baten en lasten (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
4.1	De klokurenvergoeding gymnastiekonderwijs staat structureel te laag in de begroting, doordat deze de afgelopen jaren niet is geïndexeerd.	-25	0
4.3	Voordeel op de subsidie peuterspeelzalen, omdat we meer kunnen onderbrengen bij te verkrijgen subsidies (SPUK middelen).	53	0
	Totaal	**28**	**0**
		28	

5. Sport, Cultuur en Recreatie

Speerpunten

Samen actief en sportief

Sport is belangrijk voor lichaam en geest. We zijn daarom trots op ons actieve verenigingsleven met de vele vrijwilligers. Die blijven we ondersteunen. Ook zoeken we naar nieuwe manieren om sporten en bewegen aan te moedigen. Daarbij vinden we het belangrijk dat iedereen hier gebruik van kan maken, ongeacht leeftijd, inkomen, of een eventuele beperking.

Wat gaan we doen?

Lokaal sportakkoord

Naast de doelen uit het Lokaal sportakkoord kunnen initiatiefnemers aanvragen indienen die bekostigd kunnen worden uit het uitvoeringsbudget (dit budget is van de Wijchense gemeenschap, niet van de gemeente). In de kerngroep zitten mensen van lokale(sport)-verenigingen, maatschappelijke instellingen en de gemeente. Deze kerngroep beoordeelt deze aanvragen. In 2023 hebben we het lokaal sport akkoord herijkt en hebben we nieuwe afspraken gemaakt. Naast de aanvragen gaan we een andere werkwijze hanteren om de concrete doelen uit te voeren. Dit loopt in 2026 nog door.

Gerealiseerd:

We zetten het Lokaal Sportakkoord in 2026 voort. Inmiddels is duidelijk geworden dat het Lokaal Sportakkoord vanuit het Rijk geen vervolg meer krijgt en dus stopt na 2026. Hiermee stopt dus ook de financiële bijdrage vanuit het Rijk. Met het kernteam is besloten dat we het in Wijchen een vervolg willen geven. Hoe dit er precies uit gaat zien wordt nog met het kernteam besproken.

Buurtsportcoach/ verenigingsondersteuner

Sinds april 2024 zetten we een buurtsportcoach/ verenigingsondersteuner in die stimuleert dat sport- en beweegaanbod toegankelijker wordt voor alle leeftijden en de sportverenigingen hierin worden ondersteund. Dit valt onder de Brede Regeling Combinatiefuncties, dat weer deel uitmaakt van de brede SPUK. Hieronder valt het Lokaal Sportakkoord, Brede Regeling Combinatiefuncties en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Deze zetten we voor 3 jaar in. Daarna evalueren we dit en bekijken we of dit continueren.

Gerealiseerd:

Om uitvoering te geven aan de beleidsnotitie sport en bewegen, die in december 2025 door de raad is vastgesteld, is duidelijk geworden dat de buurtsportcoach/ verenigingsondersteuner een

onmisbare schakel is omdat hij/zij de brug slaat tussen sportbeleid en de praktijk. Hierbij worden verbindingen gelegd tussen verschillende lokale partijen. Ze dragen voor een heel belangrijk deel bij aan een gezonder en actiever leven in de gemeente Wijchen. Vanaf 2027 zijn beide functies niet financieel afgedekt. Dit zal worden opgenomen in de perspectiefnota en ter besluitvorming aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Speelruimtebeleid

We gaan het speelruimtebeleid opnieuw beoordelen. De uitvoering is gedaan door een extern bureau. In 2025 is het aan de raad voorgelegd en geven hier vervolgens de komende jaren uitvoering aan.

Gerealiseerd:

De herijking van het speelruimtebeleid (speelruimtebeleid 2025-2034) is in oktober 2025 door de gemeenteraad vastgesteld. Hier geven we de komende jaren uitvoering aan.

Voor kinderen ontwikkelen we een klim- en speelbos

Met een informatienota (30 januari 2025) is de raad geïnformeerd over het proces waar we in zitten en welke stappen er nog ondernomen moeten worden om tot een definitief ontwerp te komen met een definitieve kostenraming. Bij de perspectiefnota 2025 heeft de Raad budget beschikbaar gesteld voor de realisering van het speelbos in park Noord. In het najaar 2025 betrekken we de kinderen van de scholen in Wijchen Noord door middel van een participatietraject bij het maken van het ontwerp. In 2026 zal het speelbos aangelegd worden.

Gerealiseerd:

In samenwerking met Kans en Kleur heeft er een ontwerpmiddag plaats gevonden met de basisschoolkinderen uit Wijchen Noord. Aan de hand hiervan is het ontwerpbureau aan de slag gegaan met het ontwerp. Daarnaast is er o.a. gesproken met Natuur Wijchen en de initiatiefnemers van het discgolf parcours om tot een plan te komen dat breed gedragen wordt. Het definitieve ontwerp met kostenraming zal dit jaar aan de gemeenteraad worden voorgelegd waarna het kan worden gerealiseerd.

Nieuw zwembad De Meerval

De raad heeft in 2024 besloten tot nieuwbouw van het zwembad. We hebben de raad begin 2025 in een informatiebrief op de hoogte gebracht van ons onderzoek naar een zogenaamd intergemeentelijk zwembad in samenwerking met de gemeente Beuningen. Een zwembad voor de inwoners van Wijchen en Beuningen. We leggen de raad eind 2025 een beslisnota voor met de keuze voor ofwel een intergemeentelijk zwembad samen met Beuningen ofwel een lokaal Wijchens zwembad.

Gerealiseerd:

De gemeente Beuningen heeft eind 2025 besloten geen gezamenlijk zwembad samen met Wijchen te realiseren. Het plan voor de bouw van een lokaal Wijchens zwembad wordt in 2026 geactualiseerd.

Voorbereiding Havenweg Leemweg
We gaan verder met de uitwerking van het sportpark, de gebouwen en de financiële- en samenwerkingsafspraken. Tegelijkertijd werken we aan een gebiedsvisie voor de verschillende woonvelden die worden gerealiseerd op de achterblijvende locaties van de sportverenigingen. Dit vormt de basis voor de grondexploitatie die we aan de raad voorleggen. Vooruitlopend hierop realiseren we een kunstgrasveld voor AWC op een locatie passend binnen de eerste schetsontwerpen.

Gerealiseerd:
Samen met de vier sportverenigingen werken we de visies uit naar concrete plannen, hierop gaan we samen met de verenigingen financiële afspraken maken.

Zuinig op onze kunst, cultuur en historie
In onze kunst en cultuur zien we onze lokale identiteit terug. Daar hechten we veel waarde aan. We vinden het ook belangrijk om aandacht te houden voor de rijke historie van Wijchen en al haar kernen. Daarom blijven we hierin investeren en houden we dit voor iedereen toegankelijk.

Wat gaan we doen?
We beschermen onze cultuur en geschiedenis
We beschermen onze cultuur en geschiedenis en steunen ideeën die de plaatselijke geschiedenis in beeld brengen:

- We gaan door met het plan voor cultuur en geschiedenis.
- De beleidsnota cultuurhistorie en de kerkenvisie nemen we mee in de omgevingsvisie.
- We onderzoeken Erfgoed uit het Post ’65 tijdperk.
- We lichten monumenteneigenaren actief voor en begeleiden hen met het verduurzamen van hun monument.

Gerealiseerd:
Er is binnen de beschikbare formatie (1 Fte) geen ruimte gevonden om dit op te pakken.

Subsidieverordening Monumenten
De subsidieverordening Monumenten 2016 wordt herzien.

Gerealiseerd:
Er is binnen de beschikbare formatie (1 Fte) geen ruimte gevonden om dit op te pakken.

Cultuur, geschiedenis en groene longen
Emilia van Nassau was de belangrijkste bewoner in de rijke geschiedenis van Kasteel Wijchen. Deze dochter van Willem van Oranje was een bijzondere en krachtige vrouw. Zij is een icoon voor Wijchen en een voorbeeld voor velen. We komen verwijzingen naar Emilia in Wijchen wel tegen maar desondanks is haar bekendheid onder onze inwoners gering. We willen via een historische roman de bekendheid onder Wijchenaren vergroten en haar meer in promotie benutten. Een aansprekende roman zet Wijchen nationaal in de etalage.

Gerealiseerd:
Er is binnen de beschikbare formatie (1 Fte) geen ruimte gevonden om dit op te pakken.

Museum Kasteel Wijchen
Kasteel Wijchen is het inspirerende cultuurhistorische centrum van Wijchen en de regio. Het is het toeristische icoon van de gemeente. Stichting Museum kasteel Wijchen bewaart het cultureel erfgoed van de bewoningsgeschiedenis van gemeente Wijchen en de regio. De stichting maakt de bewoningsgeschiedenis van het kasteel, de gemeente Wijchen en de regio toegankelijk voor het publiek. Het museum is een aantrekkelijke plek waar het publiek zich kan laten verrijken en inspireren. We verlenen een subsidie aan stichting Museum Kasteel Wijchen voor het nieuwe subsidietijdvak 2026-2029.

Gerealiseerd:
We hebben het museum een subsidie verleend.

Wijchen als trekpleister
Naast kunst en cultuur heeft onze gemeente afwisselende landschappen met mooie hoogtepunten. Van de Bergharense berg tot recreatiegebied Berendonck. Wijchen is een mooie bestemming. Bovendien biedt toerisme kansen voor de lokale werkgelegenheid en economie.

Wat gaan we doen?
uitkijkpunt over onze gemeente
Een uitkijkpunt over onze gemeente is een aantrekkelijke toevoeging en draagt bij aan spreiding van recreatie. We onderzoeken waar een uitkijkpunt van toegevoegde waarde is.

Gerealiseerd:
We onderzoeken waar een uitkijkpunt van toegevoegde waarde is.

Groene en gezonde wijken en dorpen
Groen om ons heen draagt bij aan onze gezondheid en ons geluk. In onze gemeente hebben we gevarieerde natuur met ruimte voor mens en dier en dat behouden we. Waar mogelijk versterken we het groen in de wijken die er al zijn. En we zorgen voor groen binnen nieuwbouwprojecten.

Wat gaan we doen?
Terughoudend met het kappen van bomen
We zijn terughoudend met het kappen van bomen vanwege overlast. Voor elke gekapte boom planten we er binnen onze gemeentegrenzen in principe twee terug. Uitwerking hiervan gebeurt in het op te stellen Groenbeleidsplan c.q. boombeheerplan. Waar mogelijk zijn we al gestart met het planten van 2 bomen voor 1 gekapte boom. We starten in 2026 met het boombeheerplan.

Gerealiseerd:
Het kappen van bomen blijft een uiterste keuze als er echt geen alternatieven zijn. Dit is ingebed in de werkprocessen. Het terug planten van de eerste te herplanten boom is standaard. De tweede te herplanten boom voor elke gekapte boom is vaak wat lastiger vanwege te weinig boven- en ondergrondse ruimte. In het geval dit niet lukt noteren we dat om in later stadium deze bomen alsnog te planten op nog te bepalen locaties.

We starten medio 2026 met het opstellen van de bouwsteen Groenbeleid die in het op te stellen Programma Leefomgeving wordt opgenomen. Daarin nemen we nieuw beleid op over het kappen en (her)planten van bomen.

Voldoende groen

Als groen ergens verdwijnt, zorgen we dat het op een andere plek terugkomt. We kijken in de openbare ruimte waar we stenen kunnen vervangen voor groen.

Gerealiseerd:

Net als bij het kappen van bomen is dit standaard onderdeel van de werkprocessen en de afwegingen die we maken bij de inrichting en herinrichting van de openbare ruimte. Ook hierover nemen we nieuw beleid op in de bouwsteen Groenbeleid voor het Programma Leefomgeving.

Cultuurhistorische waarden en groene longen in onze gemeente

We ontwikkelen beleid om cultuurhistorische waarden en groene longen in onze gemeente te beschermen. Denk aan landschapspark Woezik en de omgeving Valendriese heuvels. De komende jaren verzamelen we de informatie hierover en leggen dit vast in de Omgevingsvisie.

Gerealiseerd:

Er is binnen de beschikbare formatie (1 Fte) geen ruimte gevonden om dit op te pakken

Cultuur- en erfgoedparticipatie

We stimuleren cultuur- en erfgoedparticipatie. Het gaat om de mogelijkheid om deel te nemen aan culturele activiteiten enerzijds en om cultuur en erfgoed te beleven en te ervaren anderzijds. We geven extra aandacht aan jeugd, jongeren en ouderen. We leggen meer verbinding tussen cultuur en het sociaal domein. Hiervoor sluiten we aan op het programma van het Gezond en Actief Leven Akkoord Wijchen.

Wat gaan we doen?

Culturele infrastructuur

We zorgen dat de basis van de culturele infrastructuur op orde is. Zonder culturele sector valt er weinig te participeren en valt er niets te zien en te beleven. We streven ernaar om voldoende voorzieningen met een gedifferentieerd aanbod in stand te houden dat aansluit bij de vraag van onze inwoners. We blijven investeren in die basisvoorzieningen waarvan wij vinden dat ze op cultureel vlak aanwezig moeten zijn in onze gemeente. Wij houden die voor iedereen toegankelijk. We rekenen een bibliotheek, theater, cultureel erfgoed (zoals museum en historische vereniging), amateurkunst en beeldende kunst tot de basisvoorzieningen in de Wijchense culturele infrastructuur. Hier zijn we zuinig op. We subsidiëren instellingen voor de instandhouding van de basis. We vertrouwen erop dat zij dit doelmatig en doeltreffend doen.

Gerealiseerd:

We hebben culturele instellingen een subsidie verleend in 2026 voor de instandhouding van de basis.

Nieuwe visie op het bibliotheekwerk

Bij het van kracht gaan van de wetswijziging Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) gaan we voldoen aan de zorgplicht. In samenspraak met de bibliotheek stellen we een meerjarenplan op.

Gerealiseerd:
Ter voorbereiding op de wetswijziging van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob), die per 1 januari 2027 in werking treedt, zijn de eerste voorbereidingen getroffen voor het opstellen van een meerjarenplan. De gezamenlijke uitwerking met de bibliotheek start in 2026, gericht op het voldoen aan de zorgplicht vanaf de ingangsdatum van de wet.

Bibliotheekvoorziening in Bergharen
We verbeteren de bestaande beperkte bibliotheekvoorziening in Bergharen naar een volwaardigere bibliotheekvoorziening met de ontvangen Rijksmiddelen (SPUK) voor ‘herstel en zorgplicht’.

Gerealiseerd:
Met de ontvangen Rijksmiddelen (SPUK) voor herstel en zorgplicht zijn de voorbereidingen getroffen voor het verbeteren van de bestaande bibliotheekvoorziening in Bergharen tot een volwaardiger aanbod. De verbouwing is eind 2026 voltooid. De voorziening is uitgebreid met een grotere collectie, een Techlab, meer activiteiten en ruimere openingstijden,

---

Uitvoeringsprogramma 2024-2028 van de Cultuurnota
De cultuurnota en het bijbehorende uitvoeringsprogramma zijn vastgesteld in 2024. In de periode 2024-2028 werken we aan acties die in het uitvoeringsprogramma zijn opgenomen. Voor 2026 betekent dit onder andere het volgende:

- De Cultuurverbinder en de Verenigingsondersteuner cultuur zijn actief.
- De subsidieregeling cultuurparticipatie in het sociaal domein staat open. Subsidies financieren we uit het cultureel ontwikkelfonds.
- We verstrekken subsidie aan drie klassieke muziek-festivals.
- We nemen deel aan Kunstbende (cultuurparticipatie jongeren).
- We nemen deel aan Max Vitaal (cultuurparticipatie ouderen).
- We maken het Romeins verleden meer zichtbaar. We participeren in een Interreg aanvraag Romeins verleden die de GMR in voorbereiding heeft.
- Aanvullend op de vermelde acties in het uitvoeringsprogramma en passend binnen de doelen van de Cultuurnota, willen we een naschools theatereducatie-aanbod subsidiëren om een voldoende en kwalitatief hoogwaardig aanbod van theater/drama-educatie in de vrije tijd voor de kinderen in Wijchen te behouden.

Gerealiseerd:
De genoemde punten zijn gerealiseerd dan wel in uitvoering. Het zichtbaar maken van het Romeins verleden is in voorbereiding (aanvraag Interreg en Regiodeal zijn gedaan door de GMR). Subsidieverstrekking voor theatereducatie is in voorbereiding.

Een aanvullende actie in voorbereiding, passend binnen de doelen van de cultuurnota, is het verstrekken van een subsidie voor bewonersinitiatieven "kunst op trafohuisjes".

Speel-o-theek
De speel-o-theek is in 2024 verhuisd naar de bibliotheek en zij werkt sindsdien nauw samen teneinde het bereik te vergroten. De speel-o-theek ontving 2024 en 2025 per jaar € 15.000 subsidie voor huisvestingskosten. De speel-o-theek diende zich gedurende die periode maximaal in te spannen om het aantal leden en uitleningen toe te laten nemen om de eigen inkomsten te vergroten en financieel minder afhankelijk te worden van subsidie. Hoewel zij goede stappen heeft gezet, is er subsidie nodig. Daarom verstrekken we in 2026 en 2027 per jaar € 10.000 subsidie voor huisvestingskosten. In 2027 evalueren en beoordelen we de speel-o-theek.

Gerealiseerd:
De speel-o-theek is in 2024 verhuisd naar de bibliotheek en werkt sindsdien nauw samen om het bereik te vergroten. Met de ontvangen subsidie voor huisvestingskosten is de voorziening stabiel geborgd en zijn het aantal leden en uitleningen gegroeid. De speel-o-theek heeft daarnaast stappen gezet in het vergroten van de eigen inkomsten, maar subsidie blijft noodzakelijk. Daarom is voor 2026 en 2027 jaarlijks € 10.000 subsidie voor huisvestingskosten toegekend. Evaluatie vindt plaats in 2027.

Ontspannen regio
In de Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen (GMR) werken we met de gemeenten samen aan de versterking van de regionale culturele infrastructuur van de ' cultuurregio 025'. Cultuurregio 025 is het samenwerkingsverband tussen gemeenten, culturele instellingen en de provincie Gelderland om het culturele veld in de regio Arnhem en Nijmegen te versterken en te ontwikkelen. Dat betekent dat de acties een blijvend effect moeten hebben op de keten in de cultuurregio van top- en middensegment, cultuureducatie, kunstvakonderwijs en amateurkunst.

Wat gaan we doen?
GMR: Versterking voor de structuur culturele keten
Provincie Gelderland stelt € 600.000 beschikbaar voor de cultuurregio 025 om activiteiten uit te voeren in de periode 2025-2027. Wij stellen ambtenaren beschikbaar om deze uitvoering te ondersteunen. Onder regie van de GMR worden de onderstaande 3 acties uitgevoerd in 2026 en 2027:

- Eenmalige impuls voor versterking cultuureducatiepunten, waaronder het Cultuurknooppunt Wijchen-Beuningen.
- Ondersteuning van verenigingen, stichtingen en vrijwilligers in de amateurkunst- en erfgoedsector via een aantal "fieldlabs" en een digitaal ondersteuningsplatform (chatbot).
- Subsidie voor initiatieven gericht op innovatie en talentontwikkeling.

Gerealiseerd:
In de GMR zijn de 3 acties in uitvoering. Voor impuls in cultuureducatie heeft het Cultuurknooppunt een subsidie ontvangen.

Meer biodiversiteit en natuur
Goed onderhoud is belangrijk. We willen dat het past bij de (in het ibor) vastgestelde beeldkwaliteit. Maar ook dat het bijdraagt aan de ontwikkeling van de biodiversiteit. Dan levert het een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid. Bij het onderhoud betrekken we onze inwoners zoveel mogelijk. De gemeente heeft hier een voorbeeldrol.

Wat gaan we doen?

Overgang naar groenbeheer

Overgang naar groenbeheer waarbij rekening wordt gehouden met dieren en planten in hun eigen omgeving:

1. Verder gaan met het uitvoeren van ecologisch groenbeheer waar we dat al doen;
2. Opstellen van plannen om te zorgen voor ecologisch beheer;
3. Een locatie inzaaien met een kruidenmengsel voor verschillende planten.

Gerealiseerd:

De beleid is dat we het groen ecologisch onderhouden. Alleen in specifieke situaties wijken we daarvan af. Het selecteren van locaties waar we overgaan naar ecologisch beheer is een nog lopend proces.

Biodiversiteit als integraal duurzaamheidsthema

Biodiversiteit als integraal duurzaamheidsthema:

1. Natuurinclusief ontwerpen en bouwen stimuleren met een informatieve digitale folder op de gemeentewebsite.
2. Opfrissen kennis natuurwetgeving door het volgen van een in company cursus (via de WDW-academie).

Gerealiseerd:

1. De stimulering van natuurinclusief bouwen voeren we uit door dit in de advisering over bouwontwikkeling mee te geven.
2. Het bijhouden van het kennisniveau van de medewerkers heeft voortdurend aandacht. Cursussen over natuurwetgeving worden in principe geregeld via het opleidingsplan.

Natuurlijke bestrijding overlast gevende plant- en diersoorten

Natuurlijke bestrijding overlast gevende plant- en diersoorten:

1. We pakken de eikenprocessierups (epr) in de bebouwde omgeving aan door ander maaibeleid en de ontwikkeling van natuurlijke vijanden aan te moedigen. We zoeken plekken waar we deze aanpak kunnen uitvoeren.
2. We volgen de ontwikkeling van knaagschade aan waardevolle bomen door bevers en beschermen bomen waar nodig.
3. We werken met het gebiedsplan invasieve exoten en hebben op die manier steeds meer grip op invasieve soorten zoals de Aziatische Duizendknoop, Reuzenberenklauw en Watercrassula.

Gerealiseerd:

1. De bestrijding van de eikenprocessierups is geregeld via een meerjarig contract. In het maaibeleid kiezen we voor stimulering van kruiden zodat zich meer natuurlijke vijanden ontwikkelen.
2. Dit is onderdeel van de werkprocessen.
3. Dit gebiedsplan is onderdeel van de werkprocessen. Het vraagt voortdurende aandacht omdat de ontwikkeling van invasieve exoten vaak nogal hardnekkig is.

Versterken groenblauw raamwerk

Het groenblauw raamwerk is een verbinding en dooradering van stad en landschap met natuur en water.

1. Binnen de Groene Metropool Regio (GMR) werken we samen aan de ontwikkeling van het groenblauw raamwerk. Samen met omliggende gemeenten kijken we hoe we het landelijk gebied zo kunnen inrichten dat de natuur samen kan gaan met landbouw en recreatie. Dit project noemen we de Groene Mantel rondom Nijmegen. We onderzoeken mogelijkheden van koppeling met andere projecten binnen de Groene Metropool Regio.

Gerealiseerd:

Er is samen met de GMR een verkenning gedaan voor opgaven en mogelijke maatregelen in de Groene Mantel. Hieruit volgt een uitvoeringsprogramma dat bijna is afgerond. Daarin staan diverse projecten die meewerken aan de versterking van het groenblauwe raamwerk.

Naast de Groene Mantel werkt Wijchen zelfstandig aan het stimuleren van biodiversiteit in het landschap met gebruik van een toegezegde subsidie van de provincie.

Stimuleren van initiatieven en samenwerking

1. Plaatsen informatiebord(en) over biodiversiteit en ecologisch maaibeheer in de wijk;
2. Plaatsen van nestkasten voor vleermuizen en/of stadsvogels.

Gerealiseerd:

Waar we overgaan op ecologisch maaibeheer plaatsen we informatieborden. Ook publiceren we dit via de gebruikelijke communicatiemiddelen. Daarnaast hebben we de samenwerking met belangengroepen voor natuur geïntensiveerd en gestroomlijnd. Medio 2026 worden in samenwerking met een belangengroep op enkele plekken insectenhotels geplaatst.

Uitloopgebieden en recreatie en natuur

Ons rivierenlandschap is een unieke eigenschap. In onze plannen voor het toerisme leggen we de nadruk op ons landschap, cultuur en geschiedenis.

We onderzoeken de mogelijkheden om meer te doen met recreatie op en rond het water. Zo biedt de Loonse Waard mogelijk kansen om recreatie op en aan het water te versterken. Hiermee speelt het in op de behoefte aan stedelijk uitloopgebied voor onze inwoners. Dit is onderdeel van een groter onderzoek naar uitloopgebieden in onze regio (Rijk van Nijmegen).

Wat gaan we doen?

Visie op uitloopgebieden en recreatie en natuur

We ontwikkelen een visie op het buitengebied van Wijchen, met daarbinnen de mogelijkheden voor recreatie op en rondom de Loonse Waard. De mogelijkheden voor dat gebied zijn onlosmakelijk verbonden aan de grote ruimtelijke opgaven waar we voor staan. In 2026 gaan we deze ruimtelijke opgaven regionaal concreter in beeld brengen. Daar hoort het buitengebied, de recreatie- en uitloopgebieden en een visie op de Loonse Waard bij.

Financieel:

	(Bedragen x € 1.000)			
TV	**Taakveld**	**Begroot**	**JEV**	**Saldo**
5.1	Sportbeleid en activering	243	250	-7
5.2	Sportaccommodaties	3.470	3.483	-13
5.3	Cultuurpresentatie, cultuur- productie en cultuurparticipatie	652	679	-27
5.4	Musea	347	353	-6
5.5	Cultureel erfgoed	55	55	0
5.6	Media	1.141	1.163	-22
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.460	2.358	102
	Resultaat	**8.367**	**8.340**	**27**

TV	**Toelichting verschil baten en lasten (min is nadeel)**	**Structureel**	**Incidenteel**
5.2	Op grond van de werkelijke schoonmaakkosten over de afgelopen jaren en de meer dan trendmatige stijging van tarieven voor de schoonmaak van de diverse sport-/gymlocaties, dient het budget hiervoor structureel te worden verhoogd. Bij de najaarsnota 2025 was hier al melding van gemaakt. Dit wordt nu structureel verwerkt in de ramingen vanaf 2026.	-16	0
5.3	Nadeel op Muziekonderwijs: De personele kosten zijn in de afgelopen jaren gestegen, terwijl het budget niet is geïndexeerd.	0	-27
5.4	Budget Museum, prijsontwikkeling.	-9	0
5.6	Hogere subsidie aan de bibliotheek door hogere exploitatiekosten.	-22	0
5.7	De provinciale bijdrage biodiversiteit bedrijventerreinen moeten we opnemen binnen taakveld 5.7. Dat hadden we nu begroot op 3.4.	0	89
5.7	Inkomsten uit houtverkoop.	0	13
	Overig	0	-1
	Totaal	**-47**	**74**
			27

6. Sociaal Domein

Speerpunten

Gezonde en vitale samenleving

Een gezonde leefstijl is belangrijk voor alle leeftijden. Door gezond te eten, te bewegen en ontspannen, blijf je lichamelijk en geestelijk fit. Ook blijft het belangrijk om mensen te ontmoeten en van betekenis te zijn. Iedereen moet kunnen werken aan gezondheid en meedoen in de samenleving. Een beperking mag daarin geen belemmering zijn.

Wat gaan we doen?

Gezonde leefstijl

Activiteiten die helpen bij een gezonde leefstijl ondersteunen wij. We werken bijvoorbeeld aan een ketenaanpak gezond gewicht, een rookvrije generatie en het verminderen van alcoholgebruik. Dit doen we samen met onze partners binnen het Gezond en Actief Leven Akkoord. We richten ons daarbij op alle leeftijden, met extra aandacht voor inwoners met weinig geld. We organiseren twee keer per jaar een Gezond en Actief café voor professionals en inwoners.

Gerealiseerd:

Voor de ketenaanpak gezond gewicht maakten we een plan voor inwoners voor wie een gecombineerde leefstijlinterventie (GLI) niet passend is. We evalueerden de stoppen-met-roken cursus voor medewerkers van de WDW en gaan deze cursus herhalen. We organiseerden een theater-ouderavond over alcohol en andere verleidingen. En we keken regionaal hoe we verenigingen en organisaties meer kunnen ondersteunen bij het handhaven van NIX18.

Gezond en Actief Leven Akkoord

We gaan verder aan de slag met de uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord. We zetten in op een brede aanpak voor gezondheid met de onderwerpen sporten, bewegen, cultuur, gezondheid en de sociale basis. Met bijvoorbeeld Welzijn op Recept zetten we in op de beweging van zorg naar gezondheid.

Gerealiseerd:

We zijn zowel binnen de gemeente als regionaal met Rijk van Nijmegen bezig om de initiatieven van het GALA en IZA voort te zetten en door te ontwikkelen met het AZWA vanaf 2027. We openden voor het derde jaar een subsidieregeling waar lokale initiatieven een aanvraag kunnen doen voor activiteiten die gezondheid, ontmoeting en een gezonde leefomgeving stimuleren.

Eenzaamheid
We zetten ons in om eenzaamheid bij alle leeftijdscategorieën te voorkomen of te verminderen. Laagdrempelig ontmoeten draagt hieraan bij.

Gerealiseerd:
We stimuleren laagdrempelige ontmoetingen via diverse manieren. MeerVoormekaar organiseert bijvoorbeeld Koffie met Leonie in veel kernen. Daarnaast kunnen inwoners subsidie aanvragen voor o.a. nieuwe ontmoetingen via de SPUK GALA subsidieregeling.

De week van de gezondheid
We organiseren met onze partners de week van de gezondheid. Met als doel om inwoners in de gemeente Wijchen te inspireren om gezonde keuzes te maken. De week vindt plaats begin 2026.

Gerealiseerd:
Samen met partners organiseerden we begin 2026 een Week van de Gezondheid in gemeente Wijchen. Er vonden verschillende activiteiten voor inwoners plaats. Bijvoorbeeld op het gebied van valpreventie, eenzaamheid en rouw en verlies. We evalueren de week met onze partners en maken dan de keuze of we dit initiatief in 2027 voortzetten.

Vitaal ouder worden
Mensen worden steeds ouder en blijven langer actief. Vitale ouderen leveren een waardevolle bijdrage aan de samenleving. Bijvoorbeeld door zich in te zetten als vrijwilliger of als mantelzorger voor een naaste. Of door hun kennis en ervaring op een andere manier te delen. We zetten ons ervoor in dat ouderen mee kunnen blijven doen in de samenleving.

Wat gaan we doen?
Vrijwilligers
Vrijwilligers blijven we ondersteunen en waarderen. Dit doen we door middel van het vrijwilligerspunt bij MeerVoormekaar en de vrijwilligersbedankdag in september.

Gerealiseerd:
Vrijwilligers zijn ondersteund en gewaardeerd via het vrijwilligerspunt bij MeerVoormekaar en de jaarlijkse vrijwilligersbedankdag in september, die als succesvol is ervaren.

Dementievriendelijke gemeente
De Kerngroep Dementie zet zich in voor een dementievriendelijke samenleving.

Gerealiseerd:
De Kerngroep Dementie heeft zich uitgebreid met een nieuw lid, een vrijwilliger die ook werkzaamheden verricht voor de Kerngroep Inclusie. Hierdoor ontstaan mooie en nieuwe dwarsverbanden. In het najaar van 2026 vindt er rondom Wereld Alzheimerdag een activiteit plaats voor mensen met dementie.

Dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie
Via een ZonMw- subsidie hebben we in 2024 en 2025 nieuwe zinvolle dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie ontwikkeld. Deze gaan we in 2026 evalueren en beoordelen op welke wijze we dit kunnen continueren.

Gerealiseerd:
We continueren succes pilots vanuit de ZonMW- subsidie. Zoals bijv. Breinfit. Ook zijn de twee vergeet- me- niet paden (Bij Hof van Elst en Meerstaete) volop in gebruik net zoals de duo- fietsen. Het Odensehuis heeft de muziekband “De Vergeet-me-nootjes” opgericht en gaat hiermee door. De begeleiders en vrijwilligers van de dagactiviteitencentra in Wijchen gebruiken de kennis van de training ‘Bewegen is leven’. Er zijn PoPlayboxen aangeschaft, deze stimuleren bewegen. Ze worden roulerend ingezet op de verschillende (dagbesteding)locaties.

We zetten stevig in op voorlichting en dementievriendelijke gedrag (hoe ga je om met mensen met dementie). De flyers ‘dementievriendelijke gemeente’ en ‘signaleringskaarten’ zijn herdrukt en zijn verspreid over diverse locaties. Op de gemeentelijke website is veel informatie te vinden over dementie. Ambtenaren van de Werkorganisatie hebben een training gevolgd over dementievriendelijk gedrag. Deze training wordt dit jaar weer aangeboden.

Preventie en goede zorg
Voorkomen is beter dan genezen. Daarom zetten we alles in op preventie en makkelijk bereikbare hulp. Soms kunnen mensen al veel zelf, met een klein duwtje in de rug. Bovendien bespaart voorkomen van zorgkosten op de lange termijn. Mensen die professionele zorg nodig hebben, moeten daarop kunnen rekenen. Dat is altijd maatwerk, want elk mens en elk gezin is anders.

Wat gaan we doen?
Preventie
We werken aan preventie met een laagdrempelig aanbod. Als dat mogelijk is heeft hulp in de buurt of uit het sociale netwerk de voorkeur.

Gerealiseerd:
We hebben verder ingezet op preventie en laagdrempelige ondersteuning dichtbij huis. Waar mogelijk kijken we eerst naar hulp vanuit het sociale netwerk, school, welzijnswerk of andere ondersteuning dichtbij huis. Hiermee voorkomen we waar mogelijk zwaardere vormen van jeugdhulp.

Mantelzorgers
Mantelzorgers zijn belangrijk en verdienen onze steun. We versterken daarom de ondersteuning voor mantelzorgers. Vanaf 1 augustus 2023 is tijdelijk een Consulent Mantelzorg toegevoegd in het Sociaal Team. Gezien de positieve resultaten hebben we als nieuw beleid bij deze begroting voor 2026 voorgelegd of deze tijdelijke functie omgezet kan worden naar een structurele functie.

Gerealiseerd:
Mantelzorgers zijn belangrijk en verdienen onze steun. We versterken daarom de ondersteuning voor mantelzorgers. Vanaf 1 augustus 2023 is er een Consulent Mantelzorg toegevoegd in het Sociaal Team als pilot. Vanwege de behaalde resultaten, is de pilot omgezet naar een structurele functie. De voorbereidingen voor de week van de mantelzorg in het najaar van 2026 zijn gestart. Binnenkort verschijnt het nieuwe cursusaanbod op de gemeentelijke website. Ook brengen we het

respijtaanbod in kaart. In de Wegwijs zal regelmatig een special over mantelzorg gepubliceerd worden.

Aanscherping van de jeugdwet

We bakenen duidelijk af wat hoort onder jeugdzorg en wat hoort bij de normale opvoeding volgens de aanscherping van de jeugdwet volgens de Hervormingsagenda Jeugd.

Gerealiseerd:

We hebben de verordening aangescherpt om duidelijker af te bakenen wat hoort onder jeugdzorg volgens de Jeugdwet en wat hoort bij normale opvoeding en opgroeien.

Professionals beoordelen kritischer of jeugdhulp nodig is en zetten waar mogelijk eerst ondersteuning dichtbij huis in. Zo blijft specialistische jeugdhulp beschikbaar voor kinderen en gezinnen die deze hulp echt nodig hebben.

Inwoners met een hulpvraag helpen we snel en duidelijk op weg

Inwoners met een hulpvraag helpen we snel en duidelijk op weg.

De toegang is laagdrempelig en efficiënt ingericht. We streven naar het halen van de wettelijke termijnen bij vragen van burgers aan het Sociaal Team.

Gerealiseerd:

We blijven werken aan een laagdrempelige en duidelijke toegang voor inwoners met een hulpvraag. We zetten waar mogelijk welzijn en andere voorzieningen in de sociale basis in (zoals Buurtgezinnen) om inwoners snel te hebben.

Binnen het sociaal team hebben we binnen het jeugdteam te maken gehad met veel wisselingen van consulenten. Het vinden van goede professionals is vanwege de schaarste op de arbeidsmarkt lastig. Hierdoor zijn wachttijden langer geweest en stonden de wettelijke termijnen onder druk.

We werken samen in de regio

Voor goede zorg aan onze jeugd en volwassenen werken we samen in de regio. In de programma’s op jeugd en Wmo voor de regio staan duidelijke doelen en resultaten die verwacht worden. Het lokale beleid stemmen we hierop af.

Gerealiseerd:

We zetten de samenwerking binnen de regio op jeugd en Wmo voort en sluiten we ons lokale beleid aan op de regionale programma’s en de doelen die hierin zijn afgesproken.

Ook werken we regionaal samen aan de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd, de inkoop van zorg en het bewaken van kwaliteit en betaalbaarheid van ondersteuning en zorg.

Kinderen zoveel mogelijk thuis op laten groeien

We streven ernaar om kinderen zoveel mogelijk thuis op te laten groeien. Waar veilig opgroeien in een gezinssituatie niet vanzelfsprekend is, bieden we steunvormen aan, zoals steungezinnen. Wanneer thuis wonen niet meer gaat, bieden we pleegzorg, gezinshuizen, kleinschalig wonen en specialistische instellingen aan. Zorg in verblijf is een laatste oplossing, als het echt niet anders kan.

Gerealiseerd:

We hebben erop ingezet dat kinderen zoveel mogelijk thuis kunnen opgroeien. Daarbij kijken we eerst naar ondersteuning dichtbij huis en vanuit het eigen netwerk.

Als thuis wonen niet meer mogelijk of veilig is, zetten we passende vormen van verblijf in. Denk aan pleegzorg, gezinshuizen, kleinschalig wonen of specialistische instellingen. Verblijf blijft altijd een laatste oplossing, als andere vormen van ondersteuning niet voldoende zijn.

Binnen de regio Rijk van Nijmegen werken we met het Regioprogramma Jeugd aan het zo thuis mogelijk laten opgroeien van jeugdigen. Ook zijn we gestart met de Essentiële Functies. Hiermee krijgen jeugdigen met specialistische zorgvragen passende ondersteuning.

Goede kwaliteit en betaalbaar

We zorgen dat de ondersteuning en zorg van goede kwaliteit is en tegelijk betaalbaar blijft. We meten of inwoners tevreden zijn en gebruiken deze resultaten om ons te verbeteren. Het contractmanagement van de regio stelt eerlijke prijzen vast en bewaakt de kwaliteit.

Tegelijk maken we een beweging volgens de landelijke Hervormingsagenda Jeugd. Die schrijft voor dat gemeenten per 2028 beschikken over stevige sociale teams en een solide sociale basis. Daarmee verschuiven we steeds meer naar preventie en ondersteuning dichtbij huis.

Een stevig sociaal team betekent dat inwoners met vragen over opvoeden, opgroeien en hulp terecht kunnen bij één vaste plek in de gemeente. Het team kijkt breed, biedt zelf hulp en kan sneller ingrijpen. Zo versterken we gezinnen en voorkomen we dat er dure, specialistische zorg nodig is.

Met een solide sociale basis bedoelen we dat inwoners steun vinden in hun eigen omgeving: familie, buren, school, sportclub of welzijn. Een sterke basis zorgt ervoor dat niet voor ieder probleem meteen professionele hulp nodig is.

Door te investeren in deze beweging zorgen we dat inwoners sneller en dichter bij huis geholpen worden. Dit levert maatschappelijke winst op door betere en snellere ondersteuning en tegelijk financiële voordelen door lagere zorgkosten op de lange termijn.

Gerealiseerd:

We hebben verder gewerkt aan het versterken van de kwaliteit en betaalbaarheid van ondersteuning en zorg. Daarbij sluiten we aan bij de doelen uit de Hervormingsagenda Jeugd.

In 2026 zijn we gestart met het versterken van het sociaal team en de sociale basis, onder andere door de inzet van de POH binnen het sociaal team en Buurtgezinnen. Hierdoor kunnen inwoners sneller en dichter bij huis ondersteund worden en voorkomen we waar mogelijk duurdere specialistische zorg.

Daarnaast werken we aan de verdere inrichting van stevige sociale teams, waarbij het sociaal team meer zelf hulp en begeleiding biedt. Ook blijft het regionaal contractmanagement sturen op kwaliteit en eerlijke tarieven voor jeugdhulp.

Hulp bij het huishouden

We willen dat mensen, die het echt nodig hebben, hulp bij het huishouden kunnen krijgen. We leveren maatwerk als dat nodig is. We hebben vanaf juni 2025 nieuwe raamovereenkomsten met aanbieders voor het leveren van hulp bij het huishouden. Gezamenlijk zetten we in op het efficiënt leveren van hulp. We helpen mensen met voorzieningen die nodig zijn, naast huishoudelijke hulp kunnen dat bijvoorbeeld ook woonvoorzieningen of rolstoelen zijn.

Gerealiseerd:

We hebben het contractmanagement voor de nieuwe raamovereenkomsten vanaf 2026 ondergebracht bij het Regionaal Ondersteuningsbureau (ROB). Door het personeelstekort is het belangrijk om gezamenlijk in te blijven zetten op het efficiënt leveren van hulp aan inwoners die het echt nodig hebben. De verwachte groei in uren is in 2025 uitgebleven. De geringere toename van het aantal klanten geeft aanleiding tot het neerwaarts bijstellen van de geraamde uren.

Fraude met zorg pakken we stevig aan

Fraude met zorg pakken we stevig aan. In 2023 startte een onderzoek naar regionale samenwerking hiervoor. Zomer 2025 zijn de aanbevelingen voor samenwerking binnen de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid door de colleges in de regio overgenomen. In de aanpak van zorgfraude werken we nu samen met gemeenten in de regio. We toetsen alle aanbieders (zorg in natura (ZIN) en persoonsgebonden budget (PGB)) op kwaliteit bij de start van de contractering van de betreffende partij.

We zorgen dat onze plannen voor woonzorg passen bij het verhuren van panden door anderen aan zorgpartijen binnen Wijchen. Op deze wijze houden we zicht op de partijen die zich vestigen in onze gemeente en kunnen we signalen in samenspraak met Instituut Bijzonder Onderzoek (IBO) en handhaving oppakken.

Gerealiseerd:

De gemeenten in Gelderland-Zuid hebben de aanpak van zorgfraude geprioriteerd, als onderdeel van de bredere aanpak van ondermijnende criminaliteit. Om de aanpak van zorgfraude verder vorm te geven, is de afgelopen twee jaar een inventarisatie uitgevoerd naar de stand van zaken in de aanpak van zorgfraude. Naar aanleiding van de inventarisatie is een advies opgesteld met maatregelen voor een (betere) aanpak van zorgfraude. Inmiddels is gestart met de implementatie van een aantal van de maatregelen.
Bij het beoordelen van nieuwe woonzorg-initiatieven toetsen wij op het waarborgen van kwaliteit, transparantie en maatschappelijke verantwoordelijkheid (o.a. programma van eisen). Dit is opgenomen in het afwegingskader van de in 2025 door de gemeenteraad vastgestelde geactualiseerde Woonzorgvisie Wijchen.

Iedereen draagt een steentje bij

We willen dat iedereen mee kan doen. Door werk of door zich op een andere manier in te zetten voor de samenleving. Iedereen is van waarde en kan iets kunnen bijdragen.

Wat gaan we doen?

Inclusieve samenleving

We willen een inclusieve samenleving. Dit betekent dat iedereen mee mag en kan doen. Dit bereiken we door samen te werken met onze inwoners en ketenpartners aan een actielijst, die hoort bij het vastgestelde inclusie programma.

We willen meer mensen met een afstand tot werk ondersteunen om ervaring op te doen. Het ontbreken van voldoende scholing, lichamelijke en geestelijke klachten zijn enkele voorbeelden waarom mensen niet mee kunnen in deze maatschappij. Met de inzet van participatiecoaches zetten we kleine stapjes om de mensen uit het sociaal isolement te halen. Zonder deze inzet blijven deze mensen veelal tot de AOW gerechtigde leeftijd een bijstandsuitkering ontvangen. Zo maken we hen werkfit voor de arbeidsmarkt.

In overleg met ons WerkBedrijf Rijk van Nijmegen bekijken we welke toegevoegde waarde plaatselijke ideeën hebben. We zorgen dat deze passen bij de arbeidsbemiddeling in de regio. Daarnaast houden we ook in 2026 aandacht voor jongeren die binnen de Participatiewet vallen en die op meerdere punten kampen met problemen.

Gerealiseerd:
WerkBedrijf informeert de raad rechtstreeks over zijn bijdrage aan het inclusieprogramma.
WerkBedrijf versterkt zijn dienstverlening om mensen op beschutte werkplekken te plaatsen.
Vanaf 2025 geeft WerkBedrijf inzicht in de resultaten van onze participatiecoaches. In de halfjaarrapportage van 2026 van WerkBedrijf wordt dit toegelicht.

Goede ideeën ondersteunen we
Goede ideeën die mensen trainen of helpen bij het zoeken naar werk, ondersteunen we.

We overleggen regelmatig met plaatselijke partijen. Daarnaast organiseren onze participatiecoaches diverse (groeps-) activiteiten. Deze activiteiten gaan over persoonlijke ontwikkeling, gezondheid en voeding, gezondheid en beweging, financiën, stress en (chronische) pijn, regelingen en de sociale kaart.

Jaarlijks ontvangt u een verslag over de resultaten die de participatiecoaches behaald hebben.

Samenwerken met de plaatselijke ondernemers
We gaan meer samenwerken met de plaatselijke ondernemers om mensen met een uitkering sneller aan het werk te krijgen.

Hierbij stemmen we af met ons WerkBedrijf, zodat we aansluiten bij de vraag van onze ondernemers. We nemen daarbij ook onze eigen rol als werkgever onder de loep.

Gerealiseerd:
In mei organiseert “HetWerkt!Wijchen” in samenwerking met WerkBedrijf en de gemeente weer een banenmarkt voor onze gemeente.

Beleidsplan Arbeidsmarkt en re-integratie, Klaar voor nieuwe kansen!
In 2024 stelde de raad een nieuw beleidsplan ‘Arbeidsmarkt en re-integratie, Klaar voor nieuwe kansen!’ vast. Voor de uitvoering hiervan in 2026 gaan we een nieuwe dienstverleningsovereenkomst aan met MGR/WerkBedrijf. In de lokale afspraken maken we ruimte

om specifieke groepen uit Wijchen sneller op werk te kunnen plaatsen. Dat doen we onder andere in samenspraak met lokale en regionale ondernemers.

Gerealiseerd:
WerkBedrijf informeert de raad rechtstreeks over de voortgang van zijn dienstverlening in zijn jaarrekening en halfjaarrapportage. Begin 2026 zijn we gestart met de Pilot Statushouders. Een groep van ruim 100 statushouders gaan we de komende 2 jaar staffelsgewijze sneller op werk plaatsen door re-integratie en inburgering te combineren. Inmiddels zijn er 8 statushouders op werk geplaatst.

Inburgering
Alle mensen met een plicht om in te burgeren, doen snel en volledig mee in de maatschappij. Liefst via betaald werk.

We zorgen ervoor dat zij een zo hoog mogelijk taalniveau (eis is B1) behalen. En dat zij, naar wat zij kunnen, vanaf het begin van het traject voor inburgering deelnemen. Het liefste door betaald werk.

Gerealiseerd:
In 2026 worden de inburgeringsroutes, specifiek voor jongeren, verder doorontwikkeld. Dit om een zo goed mogelijk aansluiting op de arbeidsmarkt te creëren. Deze aanvullende inburgeringsroutes gaan in september 2026 regionaal van start.

Ook is er dit jaar extra aandacht voor het gehele integratieproces. Dit betreft een beleidslijn vanaf opvang, tot (re-)integratie in de gemeente Wijchen.

We laten niemand vallen
Huishoudens in (financieel) kwetsbare situaties kunnen op onze steun rekenen. We bieden een luisterend oor, helpen met advies en werken met de inwoner aan een oplossing. Dit doen wij samen met onze maatschappelijke partners. Zij hebben veel kennis en ervaring op het gebied van geldzorgen, schulden en armoede. Armoedebestrijding is altijd maatwerk.

Wat gaan we doen?
Kindregelingen
In 2025 is een start gemaakt met de evaluatie van onze Kindregeling. Aan de basis ligt het rekenkamerrapport naar de effectiviteit van het armoedebeleid (voor kinderen) dat in 2025 is uitgekomen. We verwachten in 2026 met een voorstel te komen. Vanuit preventie is de samenwerking met het voortgezet onderwijs gezocht om het onderwerp geldzaken en geldzorgen te bespreken.

Gerealiseerd:
Na consultatie van betrokken partijen is een voorstel voor samenwerking met Stichting Leergeld opgemaakt. De raad neemt hierover in Q2 2026 een beslissing.

Mensen met geldzorgen
In 2026 geven we verder uitvoering aan het vergroten van het bereik van onze minimaregelingen en voorzieningen. Enerzijds door de vraag van inwoners te stimuleren. Anderzijds door de aanvragen te

vereenvoudigen waar dat kan. We gaan nieuwe ideeën uit de Agenda Dienstverlening inzetten om meer contact met de inwoner te verkrijgen.

In 2026 krijgt het onderzoek dat de gemeente met de Voedselbank en andere partners uitvoert een vervolg. Dit onderzoek levert ons inzicht en kennis op. Hiermee willen we de vraag kunnen beantwoorden wat mensen die in armoede leven nu echt op weg helpt naar een nieuw toekomstperspectief. Een perspectief waarin de eigen kracht centraal staat.

We continueren de inzet van de financiële hulpkaart en de Geldzorgenlijn.

Gerealiseerd:

Om het bereik van de regelingen voor huishoudens met een laag inkomen te vergroten is een voorstel in de maak voor De VoorzieningenWijzer. Dit is een beproefd instrument dat mensen helpt te zien waar zij recht op hebben. Tevens wordt hiermee het aanvragen eenvoudiger.

Het praktijkonderzoek met de Voedselbank loopt en heeft al diverse interessante gegevens voortgebracht. Het aantal deelnemers blijft op dit moment iets achter bij de verwachting (6 i.p.v. 8) omdat de aanloop meer tijd kost.

Vangnet op basis van vertrouwen

We bieden een vangnet op basis van vertrouwen. Een foutje bij een aanvraag kan altijd gemaakt worden. Bewuste fraude met uitkeringen pakken we aan. We hebben aandacht voor de menselijke maat binnen de bijstandverlening. Dat doen we door middel van deskundigheidsbevordering aan de groep inkomensconsulenten. Gemeenten moeten per individueel geval bepalen in hoeverre er strikt genomen sprake is van frauduleuze handelingen, of van een menselijke vergissing, die vervolgens leidt tot een overtreding van de regels.

Gerealiseerd:

We bieden een vangnet op basis van vertrouwen. Een foutje bij een aanvraag kan altijd gemaakt worden. Bewuste fraude met uitkeringen pakken we aan. We hebben aandacht voor de menselijke maat binnen de bijstandverlening. Dat doen we door middel van deskundigheidsbevordering aan de groep inkomensconsulenten. Gemeenten moeten per individueel geval bepalen in hoeverre er strikt genomen sprake is van frauduleuze handelingen, of van een menselijke vergissing, die vervolgens leidt tot een overtreding van de regels.

Mensen met financiële zorgen of schulden

Mensen met financiële zorgen of schulden helpen we vroegtijdig om grip op hun huishoudboekje te krijgen. We werken intensief samen met de maatschappelijke partners in het veld, zoals welzijns- en zorgorganisaties, de bibliotheek, armoedehulporganisaties en meer. Zo kunnen we samen meer signalen opvangen, mensen naar de juiste hulp leiden en leren van elkaar. Als we signalen van betalingsachterstanden ontvangen dan benaderen we deze inwoners actief met een hulpaanbod. Dit doen we door te bellen, een brief te sturen of een huisbezoek. Met de inkomenskaart laten we concreet, in woord en beeld, zien wat we kunnen bieden.

Gerealiseerd:

We blijven in het kader van vroegsignalering van schulden opvolging geven aan signalen die wij van de vaste lasten partners ontvangen. Ook zetten wij onze samenwerking met maatschappelijke partners voort.

Gezinnen met een kleine beurs beter ondersteunen

Gezinnen in financieel kwetsbare situaties kunnen onze hulp krijgen. De afgelopen jaren zijn met name de werkende armen een groep inwoners die meer armoede ervaren. In 2026 zal de nadruk sterk liggen op het bereiken van de deze financieel kwetsbaren. En op het bieden van bij de behoeften passende ondersteuning en hulp.

Gerealiseerd:

Gezinnen in financieel kwetsbare situaties kunnen onze hulp krijgen. De afgelopen jaren zijn met name de werkende armen een groep inwoners die meer armoede ervaren. We kijken in hoeverre we lokaal extra maatregelen kunnen nemen om deze groep te ondersteunen. Met het voorstel om de samenwerking met Stichting Leergeld aan te gaan verwachten we ook meer bij de behoeften passende hulp te kunnen geven.

Een samenleving waarin iedereen mee kan doen

In 2025 is een nieuwe definitie van armoede geïntroduceerd. Hieruit volgt dat armoede onder de werkenden een groter probleem is geworden. We streven ernaar deze groep beter in beeld te krijgen en te bereiken met onze regelingen en hulp.

Op vele manieren zetten we ons in om iedereen die hulp kan gebruiken dit ook aan te kunnen bieden. We zijn kritisch en kijken altijd naar wat beter kan.

Gerealiseerd:

Op vele manieren zetten we ons in om iedereen die hulp kan gebruiken dit ook aan te kunnen bieden. We zijn kritisch en kijken altijd naar wat beter kan. Zo houden we het bereik van onze regelingen in de gaten en zoeken we met onze maatschappelijke partners naar manieren om de doelgroep te ondersteunen. Hierbij laten we de regie zoveel mogelijk bij de mensen zelf.

(Herstelgerichte) inloop GGZ

We versterken onze (herstelgerichte) inloop GGZ en werken met een WijkGGZ team. We zorgen ook voor meer betaalbare woningen voor psychisch kwetsbare inwoners.

Gerealiseerd:

We hebben de herstelgerichte inloop GGZ in Wijchen versterkt door uitbreiding van inloop GGZ in t Mozaïek. Het zorgen voor voldoende betaalbare woningen/zelfstandige huisvesting voor psychisch kwetsbare inwoners heeft onze aandacht. De Werkgroep Bijzondere Bemiddeling speelt hierin een belangrijk rol.

Eén integrale wijze van adviseren

We werken – in het kader van stevige sociale teams – aan één integrale manier van adviseren binnen het sociaal domein. Professionals kijken breed naar de vraag en betrekken daarbij verschillende leefgebieden, zoals zorg, welzijn, inkomen, onderwijs en werk.

Deze beweging sluit aan bij de landelijke Hervormingsagenda Jeugd. Daarin staat dat gemeenten per 2028 stevige sociale teams en een solide sociale basis moeten hebben. Stevige teams zijn vaste plekken waar inwoners terecht kunnen voor vragen over opvoeden, opgroeien en ondersteuning. De teams bieden niet alleen toegang tot hulp, maar ook zelf ondersteuning. Hierdoor kunnen we sneller en dichter bij huis ingrijpen, problemen voorkomen en dure zorg beperken.

Gerealiseerd:
De doorontwikkeling van het sociaal team vraagt meer tijd omdat we de organisatievorm moeten aapassen. Doordat we zelf ondersteuning gaan bieden moeten we het construct juridisch passend maken en de steunstructuur voor de consulenten stevig inrichten. Op dit moment worden wel al concrete stappen gezet om te komen tot stevige sociale teams. Zo zijn we dit jaar gestart met de praktijkondersteuner huisartsen Jeugd (POH-jeugd) en wordt binnenkort algemeen maatschappelijk werk toegevoegd aan het Sociaal Team.

Zorg en veiligheid
We zetten in op een veilige leefomgeving. Inwoners en professionals weten waar zij signalen en zorgen over onveilige situaties kunnen delen. Jeugdoverlast en drugsproblematiek zijn in beeld en pakken we aan. Zorgmijders die een gevaar zijn voor zichzelf of voor anderen, bieden we ondersteuning. Huiselijk geweld, discriminatie en kindermishandeling signaleren we tijdig met onze ketenpartners en zetten hier passende hulp voor in. Nader beleid wordt hiervoor ontwikkeld.

Wat gaan we doen?
Overlast voorkomen of te beheersen
We werken samen met onderwijs, politie, jongerenwerk, regieteam, boa's, straatcoaches, veilig thuis en zorgpartijen. Hiervoor hebben we diverse overlegorganen.

Per april 2025 zijn er, voor de duur van één jaar, twee straatcoaches in dienst bij de Werkorganisatie Druten Wijchen. Vanaf begin 2026 onderzoeken we de structurele inzetbaarheid van de straatcoaches.

Met bovenstaande partners werken we samen om overlast gevende jeugdigen en volwassenen te voorkomen of te beheersen.

Gerealiseerd:
We zetten de inzet van straatcoaches voort. Ieder kwartaal is het regieteamoverleg en het jeugd- en veiligheidsoverleg. Daarin bespreken we casuistiek die op het snijvlak liggen van zorg en veiligheid. Het plan van aanpak voor de implementatie van de Aanpak Voorkoming Escalatie is ontvangen. De komende tijd gaan we hiermee aan de slag. Dit biedt de gemeente samen met de partners om nog beter de casuïstiek met elkaar aan te pakken die op het snijvlak van zorg en veiligheid ligt.

Zorgmijders en inwoners met complexe problematiek
Via regieteam en ketenpartners zetten we trajecten in gang, zoals bemoeizorgtraject en GGZ in de Wijk voor zorgmijders en bij inwoners met complexe problematiek.

Gerealiseerd:
Via regieteam en ketenpartners zetten we trajecten in gang, zoals bemoeizorgtraject en GGZ in de Wijk voor zorgmijders en inwoners met complexe problematiek. Dit hebben we gedaan waar nodig en is een continue proces.

Plan huiselijk geweld en kindermishandeling

Met het regionale en lokale plan huiselijk geweld en kindermishandeling als leidraad, werken we aan het signaleren en aanpakken van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Gerealiseerd:
Er zijn momenteel geen ontwikkelen met betrekking tot dit onderwerp.

Begroting Jeugdwet
Met de jaarlijkse Nulmeting verkrijgen we vroegtijdig integraal inzicht in de actuele zorgpopulatie, te verwachten trends in zorggebruik en de daaraan gerelateerde kosten. Hoofddoel is om te komen tot een geactualiseerde begroting. In dit thema komt het onderdeel *Jeugd* aan de orde. Naast de duiding van het jaarbeeld 2025, nemen we hier ook de definitieve tarieven 2026 in mee, maken we client- specifieke prognoses op de dure producten en maken we verdiepende analyses. Het resultaat is een geactualiseerde begroting van het lopende jaar 2026. Het meerjarig effect stellen we bij in de Perspectiefnota 2026.

Wat is de verwachte afwijking t.o.v. de begroting?
Voor het lopende jaar 2026 wordt op basis van de Nulmeting 2026 op het onderdeel Jeugd een **nadeel** t.o.v. de huidige begroting 2026 verwacht van **€ 299k**. Dit verwachte resultaat leidt tot een onttrekking uit de egalisatiereserve Jeugd. Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van (verwachte) jaarresultaten Jeugd.
In onderstaande tabel (bedragen x € 1.000) de opbouw per onderdeel:

Onderdeel	**2026**
Dagbehandeling	19
Verblijf	-544
Ambulant	123
GGZ zorg	-4
Bescherming / reclassering	88
PGB	0
Overig	18
Totaal	**-299**

Hieronder lichten we de afwijkingen inhoudelijk toe. Daarnaast vermelden we ook overige belangrijke ontwikkelingen:

Dagbehandeling
Bij dagbehandeling zien we een klein financieel voordeel. Dit komt door een andere verdeling van het gebruik van de producten.
2025 was het eerste jaar waarin de nieuwe dagbehandelingsproducten het hele jaar zijn gebruikt. Daardoor hebben we nu beter inzicht. We kunnen beter inschatten hoeveel jeugdigen gebruikmaken van elk product.

Verblijf
In 2025 hadden we een financieel voordeel bij verblijf. Dit kwam doordat jeugdigen uitstroomden. Zij vielen door hun leeftijd niet meer onder de Jeugdwet.
In 2026 zien we weer nieuwe instroom. Tegelijk zien we dat de zorg zwaarder wordt. Dit geldt voor nieuwe jeugdigen én voor jeugdigen die een herindicatie krijgen.
De oorzaak ligt deels bij de nieuwe verblijfsproducten uit de aanbesteding van 2025. Deze werken met een intensiteitenmodel. We zien dat jeugdigen vaker in een zwaardere categorie vallen. Daar

hoort ook een hoger tarief bij. Dit zorgt ervoor dat jeugdigen sneller doorstromen naar een passend verblijfsproduct.
Een ander effect binnen verblijf zijn de essentiële functies (EF). Dit zijn nieuwe verblijfsproducten voor jeugdigen met zware zorgvragen. Zij krijgen hier een compleet zorgpakket. Dit helpt om betere zorg te bieden, maar de kosten zijn hoog. Dit effect is al aangekondigd in de winstwaarschuwing van 2025.
Een deel van deze jeugdigen viel eerder onder het Landelijk Transitiearrangement (LTA). Een ander deel is nieuwe instroom. Voorheen kregen deze jeugdigen zorg in goedkopere verblijfsproducten, met extra zorg daar bovenop. Met de EF is deze stapeling van extra zorg niet meer nodig. De kosten zitten nu in één integraal tarief binnen de EF.

Ambulant
We zien een financieel voordeel bij reguliere en specialistische begeleiding. Dit komt doordat meer jeugdigen uitstromen. Het aantal jeugdigen daalt. Ook het aantal uren begeleiding per week neemt af.
Dit komt door de inzet van het Sociaal Team. Zij zetten minder uren in en werken gericht aan het afbouwen van zorg. Dit lukt doordat zij meer gebruikmaken van voorliggende voorzieningen, zoals Buurtgezinnen. Ook bieden zij zelf begeleiding, bijvoorbeeld via de praktijkondersteuner huisartsen (POH) en het schoolmaatschappelijk werk (SMW).
Daarnaast zien we een verschuiving naar nieuwe producten voor 1-op-1 begeleiding. Deze worden ingezet als extra zorg bij verblijf. Voorheen viel deze zorg onder reguliere en specialistische begeleiding.
We zien ook een voordeel bij ambulante behandeling. Het gebruik van orthopedagogische basisbehandeling en dyslexiezorg is gedaald.
Tot slot hebben we de Essentiële Functie (EF) behandeling opgenomen in de raming. Een deel van de kosten dekken we met middelen voor indirecte tijd, zorgstapeling en EF ambulant.

GGZ- zorg
De groei binnen de GGZ is gestopt. Eind 2025 was er tijdelijk minder inzet van de Specialistische Ondersteuner Jeugd (SOJ) via Karakter. Dit kwam door de overgang van de SOJ naar de praktijkondersteuner huisartsen (POH) binnen het Sociaal Team.
Vanaf 2026 verwachten we dat de inzet van de POH zorgt voor stabilisatie van de basis- en specialistische GGZ.

Bescherming / reclassering
We zien een financieel voordeel. Dit komt doordat er minder ondertoezichtstellingen (OTS) zijn ingezet.
Daarnaast zijn de kosten voor consultatie en advies lager.

PGB
Geen bijzonderheden.

Overig
Het voordeel bij de categorie overig is het gevolg van een bijstelling van het aantal eenheden zorggebruik bij de onderdelen persoonlijke verzorging en jeugdhulp crisis.

Lokale aanpak Hervormingsagenda Jeugd
We wilden in 2026 beginnen met het inzetten van (basis)hulp binnen het Sociaal Team. Er moeten nog een paar bestuurlijke keuzes worden gemaakt, onder andere over de juridische inrichting van de Sociaal Teams. Bij de begroting komen we daarom met een meerjarige financiële prognose. Hoe deze eruitziet, hangt af van de keuzes die nog gemaakt worden.

Het geld dat we in 2026 nog niet kunnen uitgeven door deze juridische en bestuurlijke keuzes, nemen we mee als dekking in de meerjarenbegroting voor 2027 en verder. Daarbij gaat het vooral om de kosten voor het opzetten van een sterk Sociaal Team in onze gemeente.

Vervolg
Op 18 juni volgt de informatieavond Sociaal Domein 2026, waarin de Nulmeting 2026 en de resultaten t/m maart 2026 worden toegelicht. Ter voorbereiding op de informatieavond wordt u meer in detail geïnformeerd middels een informatienota.

Begroting WMO

Met de jaarlijkse Nulmeting verkrijgen we vroegtijdig integraal inzicht in de actuele zorgpopulatie, te verwachten trends in zorggebruik en de daaraan gerelateerde kosten. Hoofddoel is om te komen tot een geactualiseerde begroting. In dit thema komt het onderdeel *WMO* aan de orde. Naast de duiding van het jaarbeeld 2025, nemen we hier ook de definitieve tarieven 2026 in mee en maken we verdiepende analyses. Het resultaat is een geactualiseerde begroting van het lopende jaar 2026. Het meerjarig effect stellen we bij in de Perspectiefnota 2026.

Wat is de verwachte afwijking t.o.v. de begroting?
Voor het lopende jaar 2026 wordt op basis van de Nulmeting 2026 op het onderdeel WMO een **voordeel** t.o.v. de huidige begroting 2026 verwacht van **€ 331k**. Dit verwachte resultaat leidt normaliter tot een storting in de egalisatiereserve WMO. Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van (verwachte) jaarresultaten WMO. Omdat deze reserve het plafond van € 750k al heeft bereikt, valt het resultaat van het thema WMO 2026 vrij in de algemene middelen.
In onderstaande tabel (bedragen x € 1.000) de opbouw per onderdeel:

Onderdeel	**2026**
Huishoudelijke hulp	351
Begeleiding	0
Hulpmiddelen	0
Dagbesteding	-20
Woonvoorzieningen	0
PGB	0
Overig	0
Stelpost eigen bijdrage	0
Totaal	**331**

Hieronder lichten we de afwijkingen inhoudelijk toe. Daarnaast vermelden we ook overige belangrijke ontwikkelingen:

Huishoudelijke verzorging
Bij huishoudelijke hulp zagen wij begin 2025, geheel tegen de verwachting in, het aantal klanten licht dalen. Dit werd met name veroorzaakt door een verhoogde uitstroom. Verder is er nog steeds sprake van arbeidskrapte waardoor indicaties niet meteen of volledig verzilverd worden. De verwachte groei in uren is in 2025 door deze omstandigheden uitgebleven. In de begroting zijn we uitgegaan van een jaarlijkse groei van de in te zetten uren. De ontwikkelingen geven aanleiding tot het neerwaarts bijstellen van de geraamde uren. Daarnaast hebben wij de verwachte inkomsten uit eigen bijdragen opgehoogd. Ook hebben wij de raming van de uren praktische begeleiding neerwaarts bijgesteld. Al deze factoren leiden tot een voordeel.

Hulpmiddelen

Deze categorie stellen we financieel niet bij. Wel zijn er ontwikkelingen. In 2025 hebben wij samen met de regio Nijmegen de hulpmiddelen opnieuw Europees aanbesteed. Vanaf 1 juni 2026 hebben wij nieuwe raamovereenkomsten met twee leveranciers die beide de gehele regio bedienen: Meyra en Medipoint. Nieuwe aanvragen gaan naar de nieuwe leveranciers. Het uitstaande bestand aan hulpmiddelen blijft in onderhoud bij Welzorg. Met deze firma hebben we een sterfhuisconstructie voor de komende 3 jaar.
Vergrijzing, het beleid langer thuis wonen en meer inwoners met meer dan 1 chronische aandoening zullen de vraag naar hulpmiddelen doen toenemen. De invoering van een inkomensafhankelijke eigen bijdrage, die nu voor 2028 is voorzien, kan een dempend effect gaan hebben. Verder zal de krapte op de arbeidsmarkt de uitvoering niet vereenvoudigen. We gaan daarom voor langere contracten om partnerschap en samenwerking met leveranciers beter te borgen.

Dagbesteding
Binnen de dagbesteding voor ouderen is sprake van een toename van het gebruik en van een verschuiving van de basis dagbesteding naar de specialistische dagbesteding. Dit hangt samen met het langer thuis wonen van ouderen en de aangescherpte toegang tot de Wet langdurige zorg, waardoor cliënten met een zwaardere ondersteuningsbehoefte langer binnen de Wmo blijven. Deze ontwikkeling leidt tot een opwaartse druk op de kosten.

Vervolg
Op 18 juni volgt de informatieavond Sociaal Domein 2026, waarin de Nulmeting 2026 en de resultaten t/m maart 2026 worden toegelicht. Ter voorbereiding op de informatieavond wordt u meer in detail geïnformeerd middels een informatienota.

Begroting BUIG

In de primitieve begroting van 2026 is rekening gehouden met een gemiddeld aantal van 735 bijstandontvangers. We zijn gestart in 2026 met 746 bijstandsgerechtigden. Begin mei 2026 is het bestand gedaald naar 736. Deze daling lijkt vooralsnog in lijn met reguliere bestandsfluctuaties.

In 2025 is een tekort gerealiseerd van 19,4%, zijnde € 2,4 miljoen. Door de omvang van dit tekort komt de gemeente in aanmerking voor een Vangnetuitkering Participatiewet. De geschatte omvang van deze vangnetuitkering bedraagt € 1,45 miljoen. Om voor deze vangnetuitkering in aanmerking te komen dient het college een verzoek in bij de toetsingscommissie vangnetuitkering Participatiewet, waarin wordt toegelicht hoe het tekort ontstaan is en het collegemaatregelen aankondigt om het tekort te reduceren. Deze aanvraag ligt eind juni 2026 voor in de raad.

Wat is de verwachte afwijking t.o.v. begroting?

Er wordt vooralsnog uitgegaan van gemiddeld van 751 uitkeringsgerechtigden in 2026. Dat leidt tot een uitzetting van €734k**.** Bij de Perspectiefnota maken we opnieuw een eindejaar prognose met behulp van de voorhanden zijnde (bestands) ontwikkelingen.

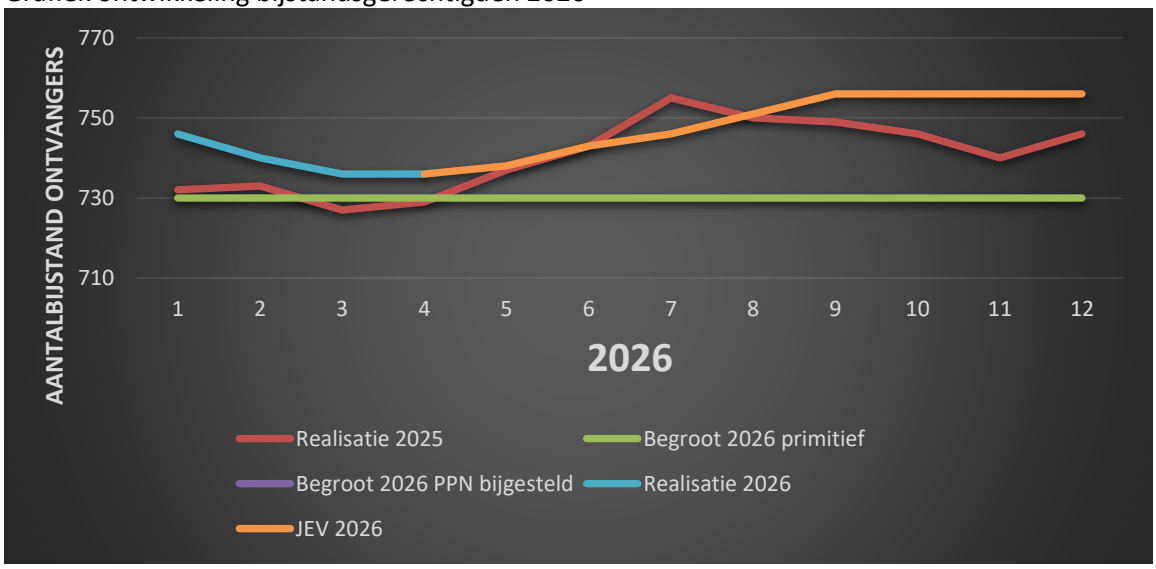
De voorlopige rijksbijdrage en verhaal uitkeringen zijn begroot op € 11.928k. In oktober heeft het Rijk voorlopige budgetten gepubliceerd. Wijchen komt daarin voordelig uit met € 1.461k**.** In mei publiceert het Rijk het voorlopig nader budget BUIG, waarna we de opbrengstenkant opnieuw zullen beoordelen.

In de begroting hebben we rekening gehouden met een vangnet uitkering over 2025 van € 1.193k. We gaan een aanvraag doen op basis van de jaarrekeningcijfers van € 1.446k, dit levert een voordeel op van € 253k.

x € 1000	Begroot primitief 2026	Verwachting 2026 MEI Rapportage	Saldo
Opbrengsten	11.928	13.389	1.461
Kosten	14.646	15.380	-734
Totaal 2026	**-2.718**	**-1.991**	**727**
Opbrengsten Vangnet 2025	1.193	1.446	253
Totaal	**-1.525**	**-545**	**979**

Bovenstaande tabel laat een positieve bijstelling zien van € 979k.

Grafiek ontwikkeling bijstandsgerechtigden 2026

Bijzondere bijstand

De voorgaande jaren kenmerkten zich vooral door een stijging van de uitgaven aan incidentele kosten, de individuele inkomenstoeslag en studietoeslag en . En, na een eerdere daling van de uitgaven aan de kosten van bewindvoering in 2023 en 2024, zien we hier nu weer een stijging.

Deze kosten kunnen we grotendeels toeschrijven aan aanvragen van statushouders.

Wat de uitgaven op deze budgetten in 2026 gaan doen is onzeker. In de zomer van 2026 treden ingrijpende politieke besluiten in werking, met een waarschijnlijke uitwerking op de aantallen asielzoekers. De toekomst is onzeker, maar we willen de uitgaven beheersbaar houden. Daarom monitoren we waar de toename van aanvragen vandaan komt. En we kijken naar de mogelijkheden om hier grip op te krijgen. We komen hierop terug bij de Begroting.

De overige uitgaven vertonen geen bijzonderheden. Op dit moment verwachten we ook geen andere dan bovengenoemde ontwikkelingen die directe aanzienlijke gevolgen hebben voor de overige budgetten bijzondere bijstand. Vooralsnog gaan we nog uit van de begroting.

Vluchtelingen internationale werknemers en huisvesting

Wat gaan we doen?

Continueren opvang ontheemden Oekraïne

Er is een vast team van locatie leiders en beveiliging beschikbaar op de locatie. Daarnaast hebben we maatschappelijk werkers beschikbaar in spreekuren en is er een mogelijkheid om een afspraak met vluchtelingenwerk Nederland te maken. Voor overlast gevende ontheemden met psychische problematiek werken wij binnen het Rijk van Nijmegen samen met de locatie de nul-vleugel (opvang met zorg). Dit alles maakt dat de ontheemden op een passende wijze kunnen verblijven in de noodopvang. Samen met het Rijk van Nijmegen zijn we de opties aan het uitwerken voor na de RTB (Richtlijn Tijdelijke Bescherming). Dit zal een gefaseerde uitstroom worden vanuit de noodopvang terug naar huis of een andere vorm van tijdelijk verblijf in Nederland. De ontheemden betalen een eigen bijdrage voor de opvang. Het merendeel is aan het werk of gaat naar school. Een aantal kinderen ontvangen zorg met verblijf. Met het ministerie zijn we in overleg over de vergoeding van deze kosten tot nu toe betalen we dit uit de bekostiging voor noodopvang.

Gerealiseerd:

We hebben een vaste bezetting van locatie leiding , beveiliging en maatschappelijk werk beschikbaar op de noodopvang locaties. Ook werken we nog steeds samen met Nijmegen inzake de zorg vleugel als er sprake is van overlast en middelen gebruik wat niet hanteerbaar is op de noodopvang locatie. Met Talis hebben we de huur verlengd tot einden RTB en hebben 4 appartementen vrijgespeeld voor reguliere sociale huur. Dit doordat we een aantal ontheemden hebben overgeplaatst naar het tussen thuis op de Graafse weg. We wachten nog steeds op een definitieve uitspraak van het rijk het vervolg van de noodopvang voor ontheemden na verlopen van de RTB. Inmiddels is al wel bekend dat de RTB met een jaar verlengd gaat worden. De meeste ontheemden zijn nog steeds aan het werk of gaan naar school. De zorgkosten betalen we uit het tarief voor noodopvang.

Continueren Tussenthuis

In september 2024 opende het Tussenthuis voor statushouders.

We zetten in op het goed landen van de statushouders in onze gemeenschap door extra aandacht te besteden aan het samenleven in de buurt en het begrijpen van de normen en waarden in Nederland. Ook starten we direct de inburgering op zodat statushouders zo goed mogelijk voorbereid uit kunnen stromen naar hun uiteindelijke woning of appartement. We werken intensief samen met Talis voor doorstroom naar definitieve huisvesting en met de huismeesters voor sociale samenhang in het TussenThuis en de buurt. We gaan uitwerken wat het aangekondigde verbod op voorrang verlenen van statushouders bij sociale huur voor een effect gaat hebben op het tussenthuis. Hier komen we op terug als we duidelijkheid hebben over of deze wet wordt aangepast en per wanneer.

Gerealiseerd:

In december hebben we besloten de DSL uit te faseren omdat we door de grote stroom na-reizigers al voldoende statushouder opvangen binnen Wijchen om te kunnen voldoen aan de taakstelling. De plekken die we vrij spelen vullen we op met ontheemden uit Oekraïne die wonen in de Piusstraat. Hierdoor kunnen we reguliere appartementen en studio’s teruggeven aan Talis voor de sociale verhuur.

We hebben inmiddels de locatie leiding en beveiliging gecontracteerd bij dezelfde ondernemers als van de opvang ontheemden aan de Pius straat. Dit brengt samenhang in de verschillende opvang locatie in uitvoering en piket. Voor de statushouders hebben we de positieve ervaringen van het verblijf in het TussenThuis als voorbeeld meegenomen in het door ontwikkelen van het beleid gericht op integratie en participatie van nieuwkomers.

Realiseren AZC

We gaan verder met de ontwikkeling van een AZC. We zijn bezig met het voorbereiden van de BOPA procedure. Omdat er dassen zijn aangetroffen in de directe omgeving zijn we aan het bezien wat de compenserende maatregelen moeten zijn in dit gebied. Dit heeft een effect op de planning en het kunnen opstarten van de aanbesteding. We verwachten meer duidelijkheid te kunnen geven in het tweede deel Q4 van 2025. We weten inmiddels dat het openen van het AZC hierdoor niet voor 2027 zal gaan plaats vinden. Deze vertraging hebben we gemeld bij de provincie en het ministerie.

We hebben de klankbordgroepen bijgepraat over bovenstaande ontwikkelingen en afgesproken dat we ze blijven informeren als er weer een voortgang te melden is. Dit doen we zowel via mail als in gesprekken met de klankbordgroepen.

Gerealiseerd:

We hebben het plan geactualiseerd met de beperkingen maatregelen die van toepassing zijn op de flora en Fauna constateringen in het gebied (de das). Het Coa heeft dit plan positief beoordeeld. We zijn nu bezig met de verdere uitvoering van de aanpassingen onder andere door grondaankoop. Hierna kunnen we verder met realisatie en de planning actualiseren en de klankbordgroepen weer bijpraten en betrekken. Verwachte opening van het AZC staat nu in de planning op eind 2027.

Beleidskader huisvesting internationale medewerkers

In 2026 is er een beleidskader Internationale Werknemers. Dit kader geeft duidelijkheid over welke vormen van huisvesting mogelijk zijn en onder welke voorwaarden. Het beleidskader sluit aan bij het eerder opgestelde regionale beleidskader.

Gerealiseerd:

Het beleidskader Huisvesting Internationale Werknemers is vastgesteld door de gemeenteraad.

Statushouders

We spannen ons gezamenlijk met Talis in om te voldoen aan de taakstelling. Dit doen we onder andere door de inzet van het TussenThuis.

Gerealiseerd:

De taakstelling tweede helft 2026 is vastgesteld op 38 personen. Naar verwachting is de taakstelling over heel 2026, vlak voor óf net na de zomer gehaald. De personen die we in 2026 huisvesten in het kader van de taakstelling statushouders, betreft gezinsherenigers waarvan de referent al woonachtig is in de gemeente Wijchen.

Hervormingsagenda Jeugd

Wat gaan we doen?

De gemeente wil de hulp aan kinderen, jongeren en gezinnen verbeteren. Dat doen we samen met andere organisaties. Dit past bij de landelijke Hervormingsagenda Jeugd. In de Hervormingsagenda jeugd staan afspraken om de jeugdhulp kwalitatief beter en betaalbaar te maken.

In 2026 en 2027 krijgen gemeenten tijdelijk extra middelen van de Rijksoverheid. Deze middelen zijn bedoeld om de plannen uit de Hervormingsagenda jeugd uit te voeren. We gebruiken het onder andere om ons Sociaal Team te versterken. Zo kan het Sociaal Team jeugdigen en gezinnen sneller ondersteunen. Ook gebruiken we de middelen om het vrij toegankelijk aanbod (sterke sociale basis) te verstevigen. Hierdoor kunnen hulpvragen laagdrempelig opgepakt worden en is het mogelijk duurdere maatwerkzorg te voorkomen.

Het is belangrijk dat de gemeenteraad weet: deze extra middelen zijn eenmalig. Na 2027 stopt deze bijdrage. We moeten het dus verstandig gebruiken. We zetten de middelen in om de jeugdhulp anders en beter te organiseren. Zo zorgen we ervoor dat kinderen en gezinnen ook in de toekomst goed geholpen worden.

In 2025 zijn we gestart met de voorbereiding op de uitvoering van de Hervormingsagenda jeugd. We werken aan een visie en een implementatieplan voor hoe we in 2028 de sociale basis in Wijchen willen versterken. Vanaf 2026 starten we met de uitvoering. De Hervormingsagenda jeugd is een langdurig proces. We houden de gemeenteraad hierbij goed op de hoogte.

Sociaal team

Sinds 2025 werken we projectmatig om de onderdelen uit de Hervormingsagenda uit te voeren en hebben we al extra geïnvesteerd in een stevige sociale basis. We stellen in 26 een visie op voor de sociale basis waarbij we vooruitkijken naar 2028, met aandacht voor laagdrempelige hulp, samenwerking met onderwijs en huisartsen, en het bieden van hulp door het Sociaal Team. Ook maken we een implementatieplan met concrete stappen richting dat toekomstbeeld.

Vanaf 2026 breiden we de hulp binnen het Sociaal Team stapsgewijs uit. In de meicirculaire 2025 zijn middelen beschikbaar gesteld voor dit doel (Groeipad maatregelen Hervormingsagenda). In de Perspectiefnota 2025 is dit bestedingsplan al aangekondigd en als PM- post benoemd.

In de Begroting 2026 brengen we de kosten van de inzet waarmee we in 2026 gaan starten in beeld. In het najaar van 2026 leggen we het meerjarige ontwikkelplan ter besluitvorming voor aan het college, met als doel dit financieel te verankeren in de Begroting 2027. Daarbij worden alle inhoudelijke en beleidsmatige effecten in kaart gebracht en financieel vertaald in de begroting 2027. We beoordelen hierbij zowel de meerkosten voor het sociaal team, maar we doen ook een inschatting wat dit betekent aan minder inkoop van zorg.

Gerealiseerd:

In 2025 zijn we gestart met de voorbereiding op de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd. We hebben gewerkt aan een implementatieplan voor het versterken van de sociale basis en het sociaal team.

In 2026 zijn we gestart met Buurtgezinnen en de inzet van de POH binnen het sociaal team. Hierdoor kunnen jeugdigen en gezinnen sneller en laagdrempeliger ondersteund worden. Daarnaast is gewerkt aan functiebeschrijvingen voor de ambulante begeleidingsfuncties binnen het sociaal team. Ook werken we aan de inrichtingsvraagstukken die nodig zijn het sociale team de hulp te laten bieden zoals in de hervormingsagenda beschreven staat.

Sinds 2025 werken we projectmatig aan de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd en het versterken van de sociale basis. In 2026 is verder gewerkt aan de visie op de sociale basis en het implementatieplan richting 2028. Deze worden samen met de begroting aangeboden. Hierbij is aandacht voor laagdrempelige ondersteuning, samenwerking met onderwijs en huisartsen en het bieden van hulp vanuit het sociaal team.

De kosten en effecten van deze ontwikkeling worden meegenomen in het meerjarige ontwikkelplan en vertaald naar de Begroting 2027. Hierbij kijken we zowel naar de extra inzet binnen het sociaal team als naar het verminderen van de inzet van specialistische jeugdhulp.

Plan van aanpak investeren in Diepvoorde, Huissteden, Hoogmeer en Estland

Het plan is gebaseerd op een integrale benadering van de wijk, waarin zowel fysieke als sociale opgaven worden meegenomen. We willen de volgende 3 projecten realiseren:

1. “Buiten-gewoon – plezier begint hier”: realisatie van een centrale ontmoetingsplek met voorzieningen voor buurtactiviteiten;
2. “Gewoon doen – ontmoeten in het groen”: vergroening en opknappen van de wijk, samen met bewoners;
3. “Samen maken we de wijk”: oprichting van een wijkorganisatie, ondersteund door een buurtverbinder die bewoners en organisaties verbindt.

Uitvoering van de geplande projecten wordt haalbaar geacht. Naast de lopende subsidie aanvraag lopen er met Talis gesprekken om te verkennen of extra maatregelen in Diepvoorde, Huissteden en Hoogmeer in de openbare ruimte mogelijk zijn met behulp van de inzet van het Woonfonds. We zijn bezig met opzetten van een projectgroep en een participatietraject voor de verschillende projecten in samenhang met het masterplan voorzieningenhart Hart van Zuid.

Financieel:

(Bedragen x € 1.000)

TV	Taakveld	Begroot	JEV	Saldo
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.409	3.404	5
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	502	529	-27
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	297	297	0
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	717	725	-8
6.3	Inkomensregelingen	2.979	2.322	657
6.4	WSW en beschut werk	4.320	4.341	-21
6.5	Arbeidsparticipatie	3.945	3.374	571
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	2.255	2.276	-21
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	5.186	4.836	351
6.712	Begeleiding (WMO)	3.753	3.753	0
6.713	Dagbesteding (WMO)	977	997	-20
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	2	2	0
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	214	214	0
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	11.880	11.880	0
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	311	311	0
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	4.884	4.884	0
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	605	605	0
6.791	PGB WMO	116	116	0
6.792	PGB Jeugd	162	162	0
6.811	Beschermd wonen (WMO)	-8	-65	57
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	69	60	9
6.821	Jeugdbescherming	949	949	0
6.822	Jeugdreclassering	229	220	9
6.91	Coördinatie en beleid WMO	601	601	0
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	540	540	0
	Resultaat	**48.893**	**47.332**	**1.561**

TV	Toelichting verschil baten en lasten (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
6.21	GR GGD: we ramen hier budgetneutraal de juiste bijdrage Veilig Thuis conform definitieve begroting GR GGD 2026. Betreft een verschuiving tussen taakvelden (zie taakveld 7.1).	0	44
6.21	De subsidies zijn in zijn geheel geboekt op dit grootboek. De dekking hiervoor zit op andere grootboeken (deze niet opnemen in prorap)	0	-70
6.22	JEUGD: het onderdeel preventief justitieel kader laat een voordeel zien.	0	25
6.22	JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.22) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	-25
6.23	Doordat het Sociaal Wijkteam meer kantoorruimten bij het Mozaïek nodig heeft, dient het budget voor schoonmaakkosten structureel te worden verhoogd. Daarnaast zien we ook een stijging van de kosten voor postbezorging met betrekking tot het Sociaal Wijkteam.	-8	0
6.3	Uitzetting bijzondere bijstand regeling incidentele kosten. Zie Thema BUIG, bijzondere bijstand voor verdere toelichting.	-144	0
6.3	Thema BUIG: Voordeel op BUIG door compensatie bijstelling vangnetuitkering en rijksbijdrage opbrengsten. Zie ook het thema BUIG voor nadere toelichting.	0	800
6.4	Bijgestelde Begroting 2026 MGR onderdeel Nieuw Beschut: Nadeel op dit budget.	0	-99
6.4	Bijgestelde Begroting 2026 MGR onderdeel Sociale werkvoorziening: Voordeel op dit budget.	78	0
6.5	Bijgestelde Begroting 2026 MGR onderdeel Arbeidsmatige dagbesteding: Voordeel op dit budget.	32	0
6.5	Bijgestelde Begroting 2026 MGR onderdeel P-Werk deel: Voordeel op dit budget.	362	0
6.5	Bijgestelde begroting 2026 MGR onderdeel Loonkostensubsidie: voordeel op dit budget o.b.v. bijgestelde begroting MGR 2027 onderdeel van Thema BUIG.	179	0
6.60	GR DRAN bijgestelde begroting: Nadeel WMO vervoersvoorziening door toename aan vraagafhankelijk vervoer	-21	0
6.711	WMO: Op het onderdeel huishoudelijke verzorging treedt een voordeel op. Voor een toelichting verwijzen we u naar het thema WMO.	0	351
6.713	WMO: Op het onderdeel dagbesteding treedt een nadeel op. Voor een toelichting verwijzen we u naar het thema WMO.	0	-20
6.752	JEUGD: het onderdeel persoonlijke verzorging Jeugd laat een voordeel zien. Voor de toelichtingen op de onderdelen jeugd verwijzen we u naar het thema Jeugd.	0	8
6.752	JEUGD: het onderdeel begeleiding ambulant Jeugd laat een nadeel zien.	0	-23
6.752	JEUGD: het onderdeel verblijf / deeltijd logeren laat een voordeel zien.	0	19
6.752	JEUGD: het onderdeel behandeling ambulant Jeugd laat een voordeel zien.	0	146
6.752	JEUGD: het onderdeel dagbehandeling Jeugd laat een voordeel zien.	0	19
6.752	JEUGD: het onderdeel GGZ behandeling zonder verblijf laat een nadeel zien.	0	-4

TV	Toelichting verschil baten en lasten (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
6.752	JEUGD: het onderdeel jeugdhulp crisis laat een voordeel zien.	0	10
6.752	JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.752) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	-175
6.762	JEUGD: het onderdeel jeugdhulp verblijf pleegzorg laat een voordeel zien.	0	4
6.762	JEUGD: het onderdeel jeugdhulp verblijf gezinsgericht laat een voordeel zien.	0	5
6.762	JEUGD: het onderdeel jeugdhulp verblijf inclusief behandeling overig laat een nadeel zien.	0	-931
6.762	JEUGD: het onderdeel jeugdhulp verblijf exclusief behandeling overig laat een voordeel zien.	0	234
6.762	JEUGD: het onderdeel jeugdhulp verblijf gesloten plaatsing laat een voordeel zien.	0	125
6.762	JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.762) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	563
6.811	We krijgen jaarlijks middelen om het beschermd wonen in Wijchen in te richten. Voor dit jaar blijft er geld over. Dit storten we in de reserve.	0	50
6.821	JEUGD: het onderdeel jeugdbescherming laat een voordeel zien.	0	54
6.821	JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.821) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	-54
6.822	JEUGD: het onderdeel jeugdreclassering laat een voordeel zien.	0	9
6.822	JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.822) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	-9
	Overig	0	27
	TOTAAL	**478**	**1.083**
		1.561	

7. Volksgezondheid en Milieu

Speerpunten

Omgaan met klimaatverandering

Ons klimaat verandert en dat heeft invloed op ons dagelijks leven. Langdurige perioden van hitte, neerslag en droogte komen steeds vaker voor. In bestaande en nieuwe wijken zorgen we ervoor dat we beter omgaan met de gevolgen van klimaatverandering. We richten de fysieke leefomgeving klimaatbestendig en waterrobuust in. Hierdoor hebben we minder wateroverlast, verdroging en hittestress.

Wat gaan we doen?

Bewustzijn en zelfwerkzaamheid

We vinden het belangrijk dat inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties zich voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering. Dit doen wij door klimaatbewustzijn en zelfwerkzaamheid in de samenleving te stimuleren. In de periode 2023-2025 is de campagne Een groener Wijchen gehouden. Indien mogelijk willen we met het restbudget in 2026 en 2027 nog een aantal kleinschalige activiteiten organiseren. Het opbouwen van klimaatbewustzijn en gedragsverandering heeft immers tijd nodig.

Gerealiseerd:

In het kader van Een groener Wijchen wordt in 2026 tweemaal een Actie tegeltaxi georganiseerd. In het voorjaar is dat voor de wijken en kernen ten noorden van het spoor, en in het najaar de wijken en kernen ten zuiden van het spoor. Hierbij kunnen inwoners zich aanmelden voor het ophalen van tuintegels tot 5 m2. De voorjaarsactie op 22 en 23 mei is inmiddels in voorbereiding genomen. Verder is de campagneperiode 2023-2025 geëvalueerd en in maart 2026 middels een informatienota voorgelegd aan de Raad (Stand van zaken klimaatadaptatie Wijchen, Z/25/302392).

Klimaatbewuste inrichting van wijken

In wijken en dorpen en op bedrijventerreinen houden we rekening met gevolgen van klimaatverandering. Bijvoorbeeld door de aanleg van meer groen in de wijk en door water meer ruimte te geven, zoals bij de projecten Huurlingsedam en Rivierduin Bergharen.

De openbare ruimte wordt klimaatbestendig ingericht. Hemelwater afkomstig van openbare verharding wordt niet (meer) geloosd op de riolering, maar ter plekke geïnfiltreerd in de bodem. Dit geldt voor reconstructie van bestaande openbare verharding en voor nieuw aangelegde openbare verharding.

In principe wordt bij alle projecten in de openbare ruimte meer groen aangelegd en is dit groen klimaatbestendig en zo nodig waterbergend. Waar mogelijk wordt openbare verharding vervangen door grote plantenvakken, zoals in het centrum van Wijchen. In samenwerking met de ondernemers worden in het centrum van Wijchen geveltuintjes aangelegd.

Gerealiseerd:

Minimaliseren van verharding en het op particulier terrein verwerken van hemelwater is standaard onderdeel van de watertoets van ruimtelijke projecten. Bij nieuwaanleg of reconstructies in de openbare ruimte wordt deze wordt waterrobuust en klimaatbestendig ingericht als onderdeel van het Handboek inrichting openbare ruimte. Zie ook de maatregelen bij thema Doelmatigheid in verbrede rioleringszorg. Voor specifieke resultaten met betrekking tot de uitvoering en borging van klimaatadaptatie wordt verwezen naar de evaluatie klimaatadaptatie die maart 2026 middels een informatienota is voorgelegd aan de Raad (Stand van zaken klimaatadaptatie Wijchen, Z/25/302392).

Regionale Adaptatie Strategie

In de Regionale Adaptatie Strategie (RAS) werken we samen met andere gemeenten aan klimaatbestendigheid en de communicatie daar omheen voor zover doelmatig.

Gerealiseerd:

Ook in het eerste trimester van 2026 is binnen de regio SKAN (Samenwerking Klimaatadaptatie en Afvalwaterketen regio Nijmegen, voorheen Werkeenheid regio Nijmegen), uitvoering gegeven aan het Regionale uitvoeringsprogramma (RUP) 2024-2030. Wat betreft de regionale communicatie Veranderjijmee.nl verwijst de gemeente Wijchen bij lokale communicatie-acties en op de gemeentelijke website naar de regionale website. Het regionaal ontwikkelde Veranderhuisje (SKAN-gemeenten kunnen hiervan gebruik maken) wordt ingezet bij de Wijchense Actie tegeltaxi.

Water en bodem sturende kaders ruimtelijke plannen

Binnen de Groene MetropoolRegio (GMR) onderzoeken we mede met het Waterschap ‘Water en Bodem sturende’ kaders in het landschap voor toekomstige ruimtelijke plannen. Daarin wordt ook meegewerkt aan Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) en de Blauwe Motor. In de omgevingsvisie is opgenomen dat water en bodem belangrijk zijn voor de ruimtelijke planvorming in onze gemeente. Bij de uitwerking van de omgevingsvisie volgen we het principe van bodem en water sturend.

Gerealiseerd:

In ruimtelijke projecten nemen we de principes van WBS mee in de afweging.

Leven met water

Samen met vier andere gemeenten in het Land van Maas en Waal zetten we het programma Leven met Water voort. Binnen dit programma wordt in 2026 de watersnoodramp van 1926 herdacht, maar is ook ruimte voor leven met water in het heden en de toekomst. Het kernprogramma wordt uitgewerkt in verschillende projecten op het gebied van educatie, beleving, erfgoed en innovaties. Daarnaast worden dit jaar keuzes gemaakt over een mogelijk vervolg van het programma in volgende jaren.

Gerealiseerd:

Het programma Maas en Waal stroomt is een samenwerking tussen de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen, West Maas en Waal en Wijchen. Dit initiatief grijpt de herdenking van de watersnoodramp van 1926 aan als kans om de regio te versterken, de bewustwording over water als kracht en bedreiging te vergroten en innovatieve oplossingen te stimuleren.

Het programma kent drie inhoudelijke sporen:

A. Verleden: Herdenken van de watersnoodramp via exposities en verhalen.

Dit is in juni 2026 afgerond

B. Heden: Beleven van het water door de regionale identiteit en recreatie te versterken. Dit loopt tot 2028.

C. Toekomst: Het is belangrijk om als gemeenten gezamenlijk de kansen voor de toekomst in beeld te brengen en het Land van Maas en Waal als specifiek gebied met een eigen verhaal op de kaart te zetten.

Verbeteren van bewustwording van het leven in de toekomst in het land van Maas en Waal door de impact van klimaatverandering. Waterbewustzijn, Waterweerbaarheid en Economische toekomstkracht zijn hierbij belangrijke thema's. We willen op dit gebied samenwerken met Waterschap, Provincie, Rijkswaterstaat en onze eigen samenleving. Dit traject wordt opgestart met de nieuwe bestuurders van de gemeenten.

Naar een energie neutrale en duurzame toekomst

Energieneutraal begint met energiebesparing: wat je niet verbruikt hoef je ook niet op te wekken. De komende jaren zetten we verder in op energiebesparing. Ook maken we de overstap naar duurzame energiebronnen, zoals zon en wind en mogelijk nieuwe technieken. Om ons voor te bereiden op de toenemende elektriciteitsvraag en het wisselende aanbod aan duurzame energie, werken we ook aan een robuust duurzaam energiesysteem.

We houden aandacht voor de betaalbaarheid van de opgave voor alle inwoners. En nieuwe technieken bieden kansen voor onze economie. Dit alles kan Wijchen niet alleen, dus werken we lokaal en regionaal samen.

Wijchen heeft in haar Lokale Energie Strategie (LES) gekozen voor actieve inzet aan het werken aan de klimaatdoelen. Wijchen neemt ten aanzien van energie opwek haar verantwoordelijkheid in een regionale opgave, vastgelegd in de Regionale Energie Strategie (RES).

Windenergie, zoals de 3 windmolens op Bijsterhuizen, levert een belangrijke bijdrage aan de opgave. Daarbij is draagvlak bij omwonenden en de rest van de samenleving van belang. Wijchen hanteert de landelijke gedragscode windenergie.

In 2024 heeft de gemeente Wijchen de Visie Zon & Wind vastgesteld. In deze visie is opgenomen dat een tenderprocedure wordt gestart voor de realisatie van een tweede windpark. Begin 2025 is hiervoor een eerste stap gezet met het uitvoeren van een marktconsultatie. Kort hierna is de tenderprocedure gepauzeerd. De reden hiervoor is de onzekerheid over de locatie van het geplande hoogspanningsstation in Wijchen. Twee van de drie potentiële windlocaties overlappen met de zoekgebieden voor dit station. Zolang hierover geen duidelijkheid bestaat, kunnen geen definitieve besluiten worden genomen.

Naast windenergie is ook zonne-energie essentieel voor de energietransitie. De gemeente Wijchen hanteert hiervoor de zogenoemde zonneladder. Dit houdt in dat zonnepanelen op daken en binnen bestaand bebouwd gebied de voorkeur hebben boven zonneparken in het buitengebied. Hierbij is het belangrijk dat opgewekte zonne-energie zoveel mogelijk lokaal wordt gebruikt. Dit vermindert de druk op het zwaar belaste elektriciteitsnet.

Ook ten aanzien van de transitie naar een aardgasvrije samenleving lopen diverse projecten. Naast de inzet van het energieloket, energiecoaches en de wijkaanpak isolatie, is er afgelopen jaar gestart met de aanpakken voor VvE's, woningeigenaren met energiearmoede en monumenten. In 2025 is de gedragscampagne Pak Jouw Moment gestart om inwoners aan te zetten tot energiebesparing. Dit zetten we voort in 2026. Ook werken we verder aan de mogelijke ontwikkeling van een warmtenet voor Wijchen.

Wat gaan we doen?

Uitvoeringsprogramma Lokale energie strategie

In 2026 geven we uitvoering aan het uitvoeringsprogramma Lokale Energie Strategie. We monitoren en evalueren doelbereik. Onze focus ligt op de gebouwde omgeving: we ontzorgen en stimuleren inwoners om hun woningen te isoleren en pakken regie in de warmtetransitie. Daarnaast werken we aan energiebesparing bij bedrijven en in maatschappelijk vastgoed, duurzame opwek, een gebalanceerd energiesysteem en duurzame mobiliteit.

Gerealiseerd:

Begin 2026 hebben we de activiteiten en het doelbereik op het gebied van energietransitie geëvalueerd. Hieruit bleek dat de voortgang richting de doelstellingen in de Lokale Energiestrategie Wijchen goed is. Wel is het nodig om de wijkgerichte aanpak om woningen te verduurzamen te versterken. Daarnaast is er meer inzicht nodig in de maatschappelijke impact van netcongestie. In april zijn het Jaarverslag Energietransitie Wijchen 2025 en het Uitvoeringsprogramma Energietransitie 2026 – 2027 vastgesteld.

Elektriciteit

Er is nog geen aansluiting voor zonnepark Bankhoef op het elektriciteitsnet, maar er wordt een aantal oplossingen verkend. We blijven hierover in contact met zonnepark Bankhoef en Liander.

We blijven werken aan diverse oplossingen voor de drukte op het elektriciteitsnet (netcongestie), zoals bijvoorbeeld een smart energy hub bij bedrijventerrein Bijsterhuizen.

We werken samen met Liander om de benodigde verzwaring van het elektriciteitsnet zo voorspoedig mogelijk te laten voorlopen. Hiernaast werken we in samenwerking met Liander middels een pro-actieve methode aan een toekomstvast stroomnet in alle wijken van Wijchen.

Gerealiseerd:

Voor zonnepark Bankhoef is de omgevingsvergunning een batterij op het zonnepark verleend, deze omgevingsvergunning ligt van 31 maart tot en met 12 mei 2026 ter inzage. Een batterij vergroot de kansen voor het zonnepark om een aansluiting op het stroomnet te krijgen.

Nadat eind 2025 de samenwerkingsovereenkomst met Liander is getekend voor de buurtaanpak is begin 2026 een start gemaakt met de tweede buurt. Dit wordt Saltshof, hier worden op dit moment locaties voor 5 nieuwe elektriciteitshuisjes gezocht om het stroomnet van de wijk in een keer klaar te maken voor de toekomst.

Windpark Bijsterhuizen wacht nog op behandeling van bezwaren door de Raad van State. De locatiekeuze voor een tweede windpark is gepauzeerd totdat de locatie van het hoogspanningsstation duidelijk is.

Wonen

Met het energieloket en energiecoaches blijven we inwoners stimuleren en ondersteunen om maatregelen te nemen om energie te besparen. Dat doen we in samenwerking met partners zoals ECL (energie Cooperatie Leur). We gaan voor een proactieve en gebiedsgerichte benadering en ontzorging.

We gaan verder met de doorontwikkeling van het energieloket, de energiecoaches en de isolatieaanpakken. Ook de campagne Pak Jouw Moment blijft in 2026 doorlopen, doel blijft op meerdere momenten inwoners bewust te laten kiezen voor energie zuinige maatregelen.

Voor de warmtetransitie stellen we een warmteprogramma op. Hierin leggen we vast welke de buurten de komende 10 jaar aardgasvrij worden en op welke manier.

Voor de buurten in het noordelijke deel van de kern van Wijchen onderzoeken we de haalbaarheid van een warmtenet op basis van warmte van de ARN. Als deze eind 2025 positief blijkt, gaan we in 2026 samen met onze samenwerkingspartners verder met de uitwerking hiervan. We verwachten eind 2026 begin 2027 de finale keuzes te maken en een investeringsbesluit aan de gemeenteraad voor te leggen, mits aan alle voorwaarden is voldaan.

Gerealiseerd:

We hebben verschillende diensten gerealiseerd om inwoners te helpen met verduurzamen. We bieden inwoners de mogelijkheid om met energiecoaches in gesprek te gaan, zodat ze meteen energie kunnen besparen. Hier hebben tot nu toe 97 inwoners gebruik van gemaakt.

Daarnaast bieden we hulp aan inwoners om isolatiemaatregelen uit te voeren. Daarvoor bieden we hulp in de vorm van energieadviezen en subsidies. De energieadviezen worden aangeboden door adviseurs vanuit het bedrijf Groene Groei. Dit jaar hebben 51 inwoners al een energieadvies aangevraagd. Ook kunnen inwoners voor advies bij het energieloket terecht. Daar maakten tot nu toe 19 inwoners gebruik van.

Er zijn verschillende subsidieregelingen vastgesteld voor woningisolatie: voor eengezinswoningen, voor huishoudens met een smalle beurs, voor monumenten en VVE's. Tot nu toe hebben 71 inwoners de isolatiesubsidie voor eengezinswoningen aangevraagd, en 11 inwoners de isolatiesubsidie smalle beurs.

Voor het onderzoek naar de haalbaarheid van een warmtenet zijn de aanvullende onderzoeken afgerond. Ook zijn we van start gegaan met de ontwikkeling van het warmteprogramma. Voor zowel het warmtenet als het warmteprogramma zijn we bezig een participatieaanpak te maken.

Werken

We stimuleren besparing van energie en de opwek van duurzame energie en spreken bedrijven daarop aan. We informeren en stimuleren, met onder andere online informatievoorziening, een zakelijke duurzaamheidslening en adviezen van het Regionaal Expertiseteam Energie van de Groene Metropoolregio. Daarnaast maken we met de ODRN afspraken voor handhaving bij bedrijven die maatregelen moeten uitvoeren van de Erkende Maatregelen Lijst (EML).

We gaan verder met verduurzaming van onze gemeentelijke gebouwen en organisatie aan de hand van de CO2-prestatieladder. Zo geven we het goede voorbeeld.

Gerealiseerd:
De controles voor de label-c verplichting voor kantoorpanden zijn voorbereid. Hercontroles op basis van de Lijst Eneriebesparende Maatregelen zijn opgestart.

De subsidiemogelijkheden voor energie-onderzoek worden verruimd. Hiermee kunnen bedrijven op Wijchen-Oost meer inzicht krijgen in hun energieverbruik. We kunnen dit als input gebruiken voor de verkenning van een smart energy hub op dit bedrijventerrein.

Op Bijsterhuizen zijn bedrijven in gesprek over de oprichting van een energiecoöperatie. Dit is een vervolg op eerder onderzoek naar de mogelijkheden naar de ontwikkeling van een Smart Energy Hub.

We hebben onze certificering op de CO2-prestatieladder succesvol weten te verlengen.

Afval: opgeruimd staat netjes
Gemeente en inwoners zorgen samen dat afval netjes opgeruimd wordt. We gaan door met het stimuleren van de huishoudelijke afvalscheiding. Hiermee willen we bereiken dat afvalstoffen weer als grondstof kunnen worden ingezet en de hoeveelheid te verbranden restafval wordt beperkt. Bij knelpunten zoeken we naar praktische oplossingen.

Wat gaan we doen?
Stimuleren van afvalscheiding
Onze afvalinzameling blijven we verbeteren. Daarbij hebben we blijvende aandacht voor het stimuleren van afvalscheiding: kwalitatief en kwantitatief.

Gerealiseerd:
We hebben de nieuwe afspraken ondertekend voor de inzameling en verwerking van ons PMD/Plastic+. Hierdoor krijgen we beter inzicht in de kwaliteit van het materiaal en worden de regels voor inwoners breder een eenduidiger.

Zwerfafval
Zwerfafval gaan we tegen door in te zetten op bewustwording en het ondersteunen van initiatieven van inwoners om zelf zwerfafval op te ruimen.

Voortzetten aanpak zwerfafval door inzet Beestenbende en vrijwilligers die zwerfafval opruimen etc.

We werken een voorstel uit over het opnieuw inrichten van de handhaving rondom het afvalbeleid. Handhaving is nu een belangrijke missende schakel in de aanpak van bijzet en afvaldumpingen in onze gemeente. Maar momenteel missen we de middelen om dit effectief te kunnen doen. Er wordt via een apart voorstel inzichtelijk gemaakt wat er nodig is om dit wel te kunnen.

Gerealiseerd:
Er is verder gewerkt aan het plan van aanpak zodat tot besluitvorming over kan worden gegaan. Daarnaast zijn we bezig geweest met het analyseren van het aantal openbare prullenbakken. Hierbij

wordt onder andere gekeken of deze nog in goede staat zijn, of er genoeg of misschien wel teveel zijn en of deze op de juiste plaats staan.

Doelmatigheid in verbrede rioleringszorg

We dragen zorg voor het inzamelen, transporteren (en verwerken) van afvalwater, hemelwater en grondwater. Samen met waterschap, provincie en rijk geven wij zo invulling aan het kwalitatief en kwantitatief duurzaam waterbeheer.

Wat gaan we doen?

Afkoppelen

Van de riolering afkoppelen van 1 ha openbaar verhard oppervlak, in samenloop met reconstructies van de openbare ruimte.

Gerealiseerd:

In het 1ste kwartaal van 2026 is nog geen verhard oppervlak afgekoppeld. Dit omdat er geen reconstructies van de openbare ruimte hebben plaatsgevonden en het afkoppelen in samenloop plaatsvindt met reconstructies.

Verbetermaatregelen Bergharen

Voorbereiden en uitvoeren van maatregelen om de wateroverlast in de Burgemeester Luskestraat en de Burgemeester van Elkstraat tegen te gaan.

Gerealiseerd:

De werkvoorbereiding wordt het 2de kwartaal van 2026 gestart.

Actualiseren BRP's/SSW's

Actualiseren BasisRioleringsPlannen (BRP's) / Systeemoverzichten Stedelijk Water (SSW's). Deze geven inzicht in het hydraulisch (bergings- en afvoercapaciteit) en milieutechnisch (vuiluitworp bij overstorting) functioneren van het stedelijk watersysteem (riolering, wadi's, e.d.).

Gerealiseerd:

De start van het actualiseren van het SSW kern Wijchen staat gepland voor het 3de kwartaal 2026.

Klimaatmiddelen

De klimaatmiddelen besteden we voornamelijk aan de energietransitie. De kosten verdelen we over vier thema's: energietransitie overkoepelend, duurzame elektriciteit, duurzame warmte en ontzorging.

CDOKE en programmagelden
De klimaatmiddelen bestaan uit de gemeentelijke programmagelden en rijksgelden die we ontvangen via de regeling voor capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE). Daarnaast ontvangt de gemeente ook specifieke uitkeringen (SPUKS) om energiebesparende maatregelen bij inwoners te stimuleren.

Hieronder volgt per onderdeel van de klimaatmiddelen een toelichting op de verwachte uitgaven:

- overkoepelend: deze post bevat voornamelijk de inzet van personeel, zowel vaste medewerkers als inhuur. Een andere grote kostenpost is de ondersteuning van bedrijven bij verduurzaming. Hiervoor is ook een subsidie van € 50.000 euro ontvangen. Vooralsnog is de verwachting dat we de begrote kosten zullen realiseren.
- Duurzame elektriciteit: op dit onderdeel verwachten we vooral juridische kosten rond opwekprojecten, zoals windpark Bijsterhuizen. Vooralsnog is de verwachting dat we de begrote kosten zullen realiseren.
- Duurzame warmte: dit betreft kosten voor de ontwikkeling van een warmteprogramma, procesbegeleiding voor een warmtenet en ondersteuning van warmte-initiatieven zoals in Batenburg. Vooralsnog zijn er vooral kosten gemaakt voor een second opinion op de haalbaarheidsstudie van het warmtenet. Omdat de besluitvorming over het warmtenet is vertraagd, is daarvoor nu geen procesbegeleiding nodig. Daarnaast is besloten voor het warmteprogramma voornamelijk beschikbare kennis en interne expertise aan te boren. Daarom is de verwachting dat de kosten circa € 85.000 lager zullen uitvallen.
- Duurzame ontzorging. hieronder vallen de kosten voor het energieloket, de coaches, de isolatieaanpak en het opstellen van het soortenmanagementplan. Voor het opstellen van een soortenmanagementplan hadden we € 210.000 begroot, maar deze kosten schuiven grotendeels door naar 2027 en verder. Voor een verkenning van een mogelijk Energiehuis konden we de kosten delen met andere gemeentes, waardoor deze lager uitvallen. We verwachten dit jaar zo'n € 200.000minder kosten zullen maken.

Thema	Begroot 2026	Verwachting 2026
Energietransitie	€ 1.015.000	€ 1.015.000
Duurzame electriciteit	€ 33.000	€ 33.000
Duurzame warmte	€ 168.000	€ 83.000
Ontzorging	€ 480.000	€ 280.000
Totaal	**€ 1.696.000**	**€ 1.411.000**

SPUK LAI en energiearmoede
Van het Rijk ontvangen we specifieke middelen voor het verduurzamen van woningen. Met de SPUK Lokale Aanpak Isolatie (LAI) ondersteunen we eigenaren en VVE's met slecht geïsoleerde woningen door middel van adviezen en subsidies. Met de SPUK Energiearmoede helpen we kwetsbare huishoudens.

Onderdeel	Stand 31-12-2025	Realisatie t/m heden	Subsidie aanvragen in behandeling
SPUK LAI	€ 3.332.776	€ 12.959	€ 24.000
SPUK Energiearmoede	€ 544.068	€ 0	€ 84.000

Voor de SPUK LAI zijn in 2026 tot nu toe (peildatum 1-4-2026) 27 isolatiesubsidies aangevraagd, waarvan er 24 zijn verleend. Nadat een subsidie is verleend, kan de aanvrager de maatregelen laten uitvoeren en vervolgens de subsidie indienen. Negen isolatiesubsidies zijn reeds uitbetaald. Voor de 15 aanvragen die nog openstaan is een maximale reservering van € 24.000 nodig. Daarnaast maken we kosten voor de inzet van het bureau dat huishoudens adviseert.

De eerste tranche van de SPUK LAI (€ 452 k) vervalt eind 2026. We ontwikkelen extra activiteiten om deze middelen zo goed mogelijk te benutten.

De SPUK Energiearmoede zetten we in zodat woningeigenaren met een smalle beurs een hogere subsidie voor isolatiemaatregelen kunnen aanvragen. Er zijn tot nu toe (peildatum 1-4-2026) 22 subsidies aangevraagd. De woningeigenaren krijgen eerst een energieadvies. Daarna kunnen we de subsidie verstrekken voor de maatregel. Op basis van de huidige aanvragen verwachten we € 84.000 aan subsidies te verstrekken. De resterende middelen kunnen we tot eind 2027 benutten. Hiervoor ontwikkelen we aanvullende activiteiten.

Financieel:

				(Bedragen x € 1.000)
TV	**Taakveld**	**Begroot**	**JEV**	**Saldo**
7.1	Volksgezondheid	2.236	2.280	-44
7.2	Riolering	-1.497	-1.497	0
7.3	Afval	-1.476	-1.476	0
7.4	Milieubeheer	2.150	1.889	261
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	3	3	0
	Resultaat	**1.416**	**1.198**	**218**

TV	**Toelichting verschil baten en lasten (min is nadeel)**	**Structureel**	**Incidenteel**
7.1	GR GGD: we ramen hier budgetneutraal de juiste bijdrage GGD algemeen conform definitieve begroting GR GGD 2026. Betreft een verschuiving tussen taakvelden (zie taakveld 6.21).	0	-44
7.4	Lagere advieskosten voor milieubeleid.	0	9
7.4	Extra dividend van de MARN. De laatste jaren zijn de opbrengsten voor gasopwekking + andere energienet opbrengsten omhooggeschoten. Dat heeft (significant) dividend opgeleverd.	0	251
	Overig	0	2
	TOTAAL	**0**	**218**
			218

8. Wonen en Bouwen

Speerpunten

We gaan bouwen

De komende jaren bouwen we fors meer woningen. Zo snel mogelijk. Daarom geven we nu voorrang aan het realiseren van bestaande plannen.

Wat gaan we doen?

Verkennen woningbouwopgave na 2030

Voor de periode tot en met 2030 hebben we al voldoende plannen voor ruim 2.000 woningen. Voor de periode na 2030 werken we de strategie verder uit. Deze strategie sluit aan op de verstedelijkingsstrategie en de Woondeal in de Groene Metropoolregio.

Gerealiseerd:

in de Actualisatie Woondeal 2.0 (juni 2025) heeft Wijchen de woningbouwopgave t/m 2034 vastgelegd.

We houden koers op lopende projecten

We houden koers op lopende projecten, zoals Wijchen-West, Huurlingsedam, Kraanvogel, Tussen Kasteel en Wijchens Meer en Hart van Zuid.

Gerealiseerd:

Voor Wijchen-West is het bestemmingsplan sinds eind 2025 onherroepelijk en werken we nu aan de uitwerking in stedenbouwkundige plannen. Voor Huurlingsedam zijn de woningen in de laatste deelfase verkocht en gaat dit jaar de bouw ervan starten. In Kraanvogel verwachten we oplevering van de appartementen in fase 1a. In TKWM wordt gewerkt aan o.a. de parkeergarage.

Ruimte voor collectieve wooninitiatieven

Er blijft ruimte voor collectieve wooninitiatieven en kleinere initiatieven, met name in de kleine kernen. In Wijchen West willen we meer proactief zijn in het realiseren van ongeveer 100 woningen in vijf CPO’s.

Gerealiseerd:

Voor Wijchen West werken we aan de voorbereiding van de CPO's.

Woningsplitsing en woningdelen
We verkennen het verruimen van mogelijkheden voor woningsplitsing en woningdelen.

Gerealiseerd:
We werken de aanbevelingen van het onderzoek woningsplitsen-woningdelen met de provincie uit in concrete maatregelen

---

Circulair bouwen
In 2024 is een handreiking circulair bouwen opgesteld. Deze wordt de komende tijd vertaald in een werkwijze om circulariteit concreet handen en voeten te geven. We hebben de ambitie om het actieplan emissie loos bouwen te implementeren.

Gerealiseerd:
Moet naar Luuk vd Boogaard/Asha Schoonheid

Sterke en prettige dorpen en wijken
We bouwen niet zomaar. De kwaliteit van onze dorpen en wijken staat voorop. We bewaren het dorpse karakter van Wijchen en de kernen. Dat betekent leefbare buurten met voldoende groen, waarin mensen elkaar ontmoeten en iets voor elkaar over hebben. Onze unieke en mooie dorpsgezichten en karakteristieke panden beschermen en behouden we.

Wat gaan we doen?
Woonfonds bestaande wijken
We werken het Woonfonds bestaande wijken verder uit, met eerste prioriteit voor de bestaande wijken rond het voorzieningenhart Wijchen-Zuid. Met het woonfonds kunnen we investeren in de woonopgaven van bestaande wijken en kernen.

Gerealiseerd:
in januari heeft de raad de randvoorwaarden voor de toepassing van het Woonfonds Bestaande Wijken vastgesteld. Ook heeft de raad ingestemd met de uitwerking en realisatie van het ‘Plan van aanpak investeren in Diepvoorde, Huissteden, Hoogmeer en Elsland' en hiervoor budget beschikbaar gesteld vanuit het Woonfonds.

Plan van aanpak Diepvoorde
Uitvoering plan van aanpak Diepvoorde waarin we inzetten op de verbetering van de sociale cohesie en de fysieke leefomgeving van Diepvoorde en de wijken rondom het voorzieningenhart.

Gerealiseerd:
Nu de provinciale subsidie (Wijken en dorpendeal) is toegekend stemmen we af met inwoners, professionals en andere betrokkenen om concrete plannen te maken voor de herinrichting van het grasveld naast het voorzieningenhart, de straten om het voorzieningenhart en het opzetten van een structuur voor permanente inwonersbetrokkenheid.

Routekaart Hart van Zuid
Uitvoering opgaves 2 t/m 5 van de Routekaart Hart van Zuid. In 2026 gaan we in samenwerking met onze partners waaronder de woningcorporatie aan de slag met de sociale cohesie, diversiteit in wonen, optimaliseren van de woonomgeving en de energietransitie.

Gerealiseerd:
M.b.v. de provinciale subsidie Wijken en dorpendeal gaan we ism inwoners het grasveld naast en de straten om het voorzieningenhart aanpakken mbt groen, bestrating en afval. Ook gaan we in gesprek over te organiseren activiteiten in de wijk. Talis werkt actief aan een meer diverse woonmix in Wijchen Zuid. Hiervoor worden verschillende instrumenten ingezet, zoals de verkoop van woningen, het omzetten naar middenhuur, het splitsen van grote eengezinswoningen en het toepassen van huurprijsdifferentiatie en maatwerk om een andere instroom te stimuleren. De effectiviteit hiervan wordt mede bepaald door het aantal mutaties. Daarnaast zijn 55 woningen verduurzaamd naar energielabel A. Dankzij inzet van een energiebus hebben een aantal inwoners een energiescan van hun woning laten uitvoeren en is er een energiecoach/adviseur ingezet. we onderzoeken hoe de impact van Energierijk Zuid in de wijk verder te vergroten. Meer voor Mekaar zet o.a. middels huisbezoeken in op versterking van de sociale cohesie in de buurt.

Woonzorgvisie
We actualiseren de Woonzorgvisie. Deze wordt naar verwachting in het najaar van 2025 aangeboden aan college en raad en verder geïmplementeerd in 2026.

Gerealiseerd:
De geactualiseerde Woonzorgvisie in in 2025 door de raad vastgesteld. De uitvoeringsagenda van de Woonzorgvisie in onlangs door het college vastgesteld. In 2026 ligt de focus op het woonwensenonderzoek, de campagne bewust wonen en het onderzoek naar een fysiek en digitaal informatiepunt over bewust wonen. Ook bouwen we verder aan het netwerk van Wonen en Zorg.

Goede voorzieningen in de buurt
Voor een goede leefbaarheid is het belangrijk dat er voorzieningen in de buurt zijn. Denk aan ruimte voor groen, speelplekken en beweegplekken voor jong en oud en dorpshuizen of wijkcentra om elkaar te ontmoeten.

Wat gaan we doen?
Bruisend voorzieningenhart Wijchen zuid
In de raad van 25 september 2025 heeft de raad het masterplan Voorzieningen Hart van Zuid vastgesteld. In 2026 werken wij met de samenwerkingspartners het masterplan nog verder concreet uit door het maken van de eerste gebouwontwerpen en een inrichtingsplan. Hiermee wordt tevens gewerkt aan het verbeteren van de financiële haalbaarheid. Daarnaast wordt het omgevingsplan opgesteld en worden de daarvoor benodigde onderzoeken gedaan. Naar verwachting eind 2026 ligt er opnieuw een voorstel aan de raad voor vaststellen van het omgevingsplan en een grondexploitatie.

Gerealiseerd:
Momenteel zijn we bezig met de herijking van het schetsontwerp. Rond de zomer starten we op basis van dit ontwerp met het voorlopige ontwerp van de gebouwen. Als daar meer zicht op is kunnen we de financiële haalbaarheid beter in kaart brengen.

Kwaliteitsimpuls aan het centrum
Het project Tussen Kasteel en Wijchens Meer biedt een kwaliteitsimpuls aan het centrum. We gaan door op de ingeslagen weg, met een bruisend centrum en voldoende parkeerplekken. Dit doen we samen met inwoners en ondernemers.

Gerealiseerd:
We zijn gestart met de bouw van de parkeergarage, de werkzaamheden verlopen volgens planning.

Investeren in het buitengebied
Ons buitengebied is mooi en dat houden we graag zo. Dat doen we door de ruimte op een verstandige manier te gebruiken, waarbij we het landschap behouden en versterken en versnippering tegengaan. Dit werken we onder de omgevingsvisie verder uit.

Wat gaan we doen?
Duurzame veehouderij stimuleren wij
Samen met agrariërs onderzoeken we de mogelijkheden voor een aantrekkelijk buitengebied met daarbij aandacht voor een toekomstbestendig verdienmodel. Het stimuleren van duurzame veehouderij is hierbij een van de mogelijk te nemen maatregelen.

Gerealiseerd:
Vanuit de Groene Mantel onderzoeken we samen met agrariërs welke mogelijkheden er zijn voor verduurzaming, verbetering waterkwaliteit, klimaat en natuur en een goed verdienmodel. Daarvoor worden de lopende projecten eerst in kaart gebracht.

Het afgelopen jaar hebben zich verschillende agrariërs gemeld die meedoen met de Landelijke Beeindigingsregeling Veehouderijen (LBV) voor het wijzigen van hun bestemming zodat het houden van landbouwhuisdieren niet meer mogelijk is. Voor een deel van deze bedrijven is ook een procedure voor het wijzigen van het omgevingsplan opgestart.

In 2025 is voor 3 locaties een procedure voor de wijziging van het omgevingsplan gestart. Naar verwachting worden deze plannen in 2026 vastgesteld.

Ruimte voor nieuwe perspectieven agrariërs
We werken aan mogelijkheden voor agrariërs om ze nieuwe perspectieven te bieden voor de toekomst. Hierbij valt niet alleen te denken aan recreatie, agrarisch natuurbeheer en andere bedrijvigheid, maar ook aan mogelijke verruiming van de regels.

Gerealiseerd:
Het omgevingsplan voor het buitengebied van Wijchen kent verschillende mogelijkheden voor agrariërs om naast het agrarisch bedrijf ook nevenactiviteiten te ontplooien. Een aantal nevenactiviteiten is rechtstreeks toegestaan. Aan andere nevenactiviteiten is een vergunningplicht gekoppeld. Wanneer aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan kan middels een vergunning afgeweken worden van het omgevingsplan. Wanneer een initiatief van een agrariër niet aansluit bij de regels van het omgevingsplan wordt onderzocht of het mogelijk is om af te wijken van het omgevingsplan. Het verruimen van de regels ten behoeve van een agrarisch bedrijf is lastig gezien de strenge landelijke en provinciale regelgeving voor de agrarisch sector.

Verminderen druk woningmarkt

We zetten in op het verminderen van de druk op de woningmarkt.

Wat gaan we doen?

We zetten in op het verminderen van de druk op de woningmarkt

We zetten voornamelijk in op het benutten van kansen in de bestaande woningvoorraad en door transformatie van panden. In 2026 werken we verder uit hoe we de bestaande woningvoorraad beter kunnen benutten (woningsplitsing, woningdelen, optoppen).

Gerealiseerd:

We werken de aanbevelingen van het onderzoek woningsplitsen-woningdelen met de provincie uit in concrete maatregelen

Omgevingswet

De Omgevingswet is per 1 januari 2024 in werking getreden. Deze nieuwe wet vraagt een nieuwe werkwijze en invulling van nieuwe kerninstrumenten. Dit vraagt om een samenhangende aanpak: samenhang in beleid (omgevingsvisie en omgevingsprogramma's), samenhang tussen beleid en regels en tussen regels onderling in het omgevingsplan. De komende jaren werken we hieraan om dit vorm te geven. De eerste stap, de Omgevingsvisie, is reeds vastgesteld voor de gemeente Wijchen.

Wat gaan we doen?

Aanpak grijze wegen

- Onderzoek en start met Omgevingsprogramma's
- Realisatie Omgevingsplan 2024-2030
- Implementatie beleidscyclus Omgevingswet 2025-2026
- Implementatie nieuwe werkwijze Omgevingswet 2023-2026

Financieel:

			(Bedragen x € 1.000)	
TV	**Taakveld**	**Begroot**	**JEV**	**Saldo**
8.1	Ruimtelijke ordening	64	14	50
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-177	-74	-103
8.3	Wonen en bouwen	-871	-513	-358
	Resultaat	**-984**	**-573**	**-411**

TV	**Toelichting verschil baten en lasten (min is nadeel)**	**Structureel**	**Incidenteel**
8.1	Er is een bijdrage ontvangen vanuit het woningbouwproject Lagestraat (Niftrik).	0	40
8.1	Extra legesopbrengsten voor bestemmingsplannen.	0	10
8.2	In de begroting gingen we uit van een winstneming op CPO Bergharen de Steenuil van € 197k.De winstneming in 2026 bedraagt € 94k naar verwachting.	0	-102
8.3	Het verschil tussen begrote opbrengsten leges bouwvergunningen van € 1.235k en de nu verwachtte opbrengsten van € 892k, komt omdat de hoge legesopbrengst van Wijchen West pas verwacht wordt in 2027.	0	-343
8.3	Er zijn dit jaar al meer externe adviezen m.b.t. bouw opgevraagd.	0	-10
	Overig	0	-6
	TOTAAL	**0**	**-411**
		-411	

4. Bouwgrond

Op basis van de conceptnota grondexploitaties bij de jaarrekening 2025 zijn de begrote winstnemingen begin 2026 als hieronder weergegeven berekend. Uitgebreide onderbouwingen zijn te vinden in de Meerjaren Prognose Bouwgrondexploitaties (MPG), die we gelijktijdig hebben aangeboden met de jaarrekening 2025.

Verwachte exploitatieresultaten bouwgrond (x € 1.000)

Nr.	Complex	Totaal	2026	2027	2028	2029	>2028
1	TKWM	313	0	0	0	0	313
2	CPO Bergharen "de Steenuil"	94	94	0	0	0	0
3	Wijchen-West	3.310	0	0	0	0	3.310
4	CPO Hoogbroek Alverna	101					101
5	Kraanvogel 1b	-605	0	0	0	0	-605
6	Batenburg fase 1	305	0	0	0	0	305
7	Wychense Kamers*	11.652	0	0	0	0	11.652
	Totaal exploitaties	**15.170**	**94**	**0**	**0**	**0**	**15.076**
1	Voorziening Kraandvogel 1b (balans)	605	0	0	0	0	605
	Totaal voorzieningen	**605**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Totaal Begroting	**15.775**	**94**	**0**	**0**	**0**	**15.681**

* Tegenover het positieve resultaat op de grondexploitatie staan investeringen in sportvelden en sportaccommodaties.

Aanvullend aan de nota MPG zijn in januari de grondexploitaties Batenburg fase 1, de Wychense kamers en Kraanvogel 1b in de raad vastgesteld. De verwachte eindwaarden hebben we hier opgenomen. In 2026 verwachten we CPO Bergharen de Steenuil met een positief saldo van € 94k af te sluiten.

5. Projecten

In dit hoofdstuk worden enkel de grote projecten, of projecten met actuele financiële of bestuurlijke risico's toegelicht. Dit betreffen investeringsprojecten en voorbereidingskredieten op de majeure bouwgrondexploitaties.
Bij ieder project geven we een algemene toelichting, stand van zaken financieel en toelichting po de risico's. Voor de risico's hanteren we onderstaande indeling. Als iets aandacht behoeft of kritisch is, lichten we dat specifiek toe.

G	= Loopt
!	= Behoeft aandacht
x	= Kritisch

Wijchen West

Algemeen
Wijchen-West is een versnellingslocatie voor 1.300 woningen. De benodigde gronden zijn in bezit van de gemeente en de samenwerkende marktpartijen. Zomer 2023 is een anterieure overeenkomst getekend met de marktpartijen voor de ontwikkeling van het noordelijke deel, de Groene Geest. Hier kunnen 764 woningen worden gerealiseerd. In het zuidelijke deel, De Vormers, kunnen onder regie van de gemeente 536 woningen worden gerealiseerd. In oktober 2023 zijn door de gemeenteraad het Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan (VOSP) en de grondexploitatie vastgesteld. Hiermee is de start gegeven voor de verdere uitwerking van het project om tot de realisatie te komen.

Het ontwerp bestemmingsplan heeft van december 2023 tot eind januari 2024 ter inzage gelegen, we hebben 10 zienswijzen ontvangen. Het bestemmingsplan is in de raadsvergadering van 22 mei 2025 vastgesteld. Het bestemmingsplan is op 23 december 2025 onherroepelijk geworden.
Gelijktijdig met de publicatie van het ontwerp bestemmingsplan is ook de ontheffing Wet natuurbescherming (Wnb) aangevraagd. Over de inzet van compensatiegronden ten behoeve van de ontheffing Wnb hebben we (ambtelijk) overeenstemming bereikt met de marktpartijen en BVOB. Op basis hiervan is de ontheffingsaanvraag aangepast. De ontheffing Wnb is eind januari 2026 on herroepelijk geworden

Momenteel werken we aan de uitwerking van de zone rondom het spoor (geluidsschermen, tunnel tussen noord en zuid, en verkeersmaatregelen rondom de spoorwegovergang Westerdreef), uitwerking van de schoollocatie en verkeersonderzoeken voor de hoofdontsluiting van het project. De verkeersonderzoeken voor de hoofdontsluiting doorlopen we samen met de provincie, omdat de aansluiting van het project voornamelijk plaatsvindt op provinciale wegen. de studiefase rondom alle spoormaatregelen verwachten we zomer 2026 af te ronden, waarna ProRail de verder uitwerking en realisatie op zicht neemt.

We zijn gestart met het uitwerken van het VOSP naar een DOSP. In het DOSP worden de ontwerpvragen en opmerkingen nader uitgewerkt en werken we ook het beeldkwaliteitsplan verder uit. Het DOSP zal na vaststelling door het college dienen als uitgangspunt voor de verdere uitwerking van het inrichtingsplan en de woningen.

(x € 1.000)	Begroot eindsaldo	Verwachting eindsaldo	Verschil
Financiën	€ -3.310	€ -3.310	€ 0
Oplevering	Eind 2035	eind 2036	

De grondexploitatie voor Wijchen-West is eind oktober 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. Daarmee is de gemeentelijke cofinanciering voor de reeds ontvangen WBI-subsidie geregeld. Naast cofinanciering door de gemeente heeft ook de provincie een bijdrage in de cofinanciering beschikt. Met de vaststelling van de grondexploitatie en VOSP is de start gegeven voor de verdere uitwerking van het project en het hiervoor benodigde budget beschikbaar gesteld. In eerdere stukken heeft een inhoudelijke toelichting plaatsgevonden op de grondexploitatieberekening zoals deze is opgesteld voor de WBI-subsidie, met een positief saldo van € 61k. Aangezien de presentatie van de cijfers voor de WBI-aanvraag afwijkt van de geldende regels (BBV) van de gemeente, heeft er een vertaalslag plaatsgevonden. Vanaf heden zullen we rapporteren op de BBV voorschriften. De kosten zijn geknipt in een actieve grondexploitatie, een faciliterend deel en overige posten. Het betreft dus slechts een andere presentatiewijze. De grondexploitatie wordt jaarlijks geactualiseerd. Na verrekening van de overige posten resteert een positief projectsaldo van € 3,3 mln. Dit saldo is vooralsnog nodig om de gewogen risico's uit deze projectfase te kunnen afdekken. Voor een nadere detaillering verwijzen we u naar de nota MPG.

Risico's

Technische oplevering	G	
Financiën	!	De GREX is in oktober 2023 met een proefverkaveling vastgesteld en wordt jaarlijks geactualiseerd. De uitwerking vraagt nog steeds om rekenen en tekenen, dit zal gezamenlijk op gaan. Zodra de ontwerpen voor de infra maatregelen langs het spoor zijn uitgewerkt, maken we daarvoor ook ramingen, om deze te kunnen vergelijken met de GREX. De ministeries hebben positief besloten over ons subsidieaanvragen 4e tranche WBI (€ 3.623K excl. btw) en de MIRT-Versnelling (€ 3.900K excl. btw). Subsidiebeschikking van beiden is ontvangen. Voor de MIRT-Versnelling is een gewijzigde beschikking ontvangen, zodat we de gelden kunnen inzetten t.b.v. de oostelijk spoortunnel. Voor de WBI hebben we een gewijzigde beschikking ontvangen i.v.m. de vertraging die is opgelopen als gevolg van de bestemmingsplanprocedure en ontheffing Wb. Provincie heeft €1,3 mln cofinanciering toegekend voor de WBI-subsidie, die wordt gefaseerd uitbetaald. Er zijn nog veel onduidelijkheden en schuivende elementen die van invloed zijn op het resultaat van de gres, we denken hierbij onder andere aan: haalbaarheid woonprogramma (past het?), hogere kosten voor de tunnels en ontsluiting van het plan, hogere kosten voor natuurcompensatie, onder druk staande opbrengsten. Hiermee staat de grex onder druk en blijft het een uitdaging om de grex positief te houden. Naarmate het project vordert komt hierin meer duidelijkheid en neemt de onzekerheid van de getallen af.
Organisatie	G	
Tijd	!	Er zijn op dit moment nog veel afhankelijkheden van derden ten aanzien van de start van de werkzaamheden, te denken aan de uitwerking van de noordelijke ontsluiting en de uitwerking van spoorzone (ProRail). Deze procedures zullen voor een groot deel bepalen hoe snel we kunnen gaan bouwen. Ook de doorlooptijd van de aanleg van de nutsvoorzieningen (elektriciteit) is een aandachtspunt. Doorlooptijd voor nieuwe aanleg van het hoofdnet is momenteel 1 tot 1,5 jaar. Wat de eventuele consequenties zijn n.a.v. de berichtgeving van Tennet is nog niet duidelijk.
Informatie	G	

MFA Westwijzer

Het project MFA Westwijzer omvat het realiseren van vervangende nieuwbouw voor school, opvang, sport en wijkcentrum Wijchen West. De vervangende nieuwbouw wordt gerealiseerd op dezelfde plek waar MFA Westwijzer nu gehuisvest is, zowel het hoofdgebouw als de dependance. Tijdelijk zijn de leerlingen naar Kraaijenberg verhuist, zodat de huidige locatie gesloopt kan worden en het nieuwe gebouw kan worden gerealiseerd. In 2023 is, samen met de gebruikers en de gemeente een ruimtelijk, functioneel en technisch Programma van Eisen opgesteld. Op basis daarvan is een stichtingskostenraming opgesteld, zijn er financiële afspraken gemaakt met kinderopvang De Eerste Stap over de dekking/ investering voor het kinderopvangdeel. Begin 2024 is een ontwerpteam van architecten en adviseurs geselecteerd en de ontwerpfase doorlopen tot en met het een uitgewerkt bestek. Inmiddels is de aanbesteding afgerond met een gunstig resultaat binnen de geraamde budgetten. In de begroting is rekening gehouden met een investeringsbedrag van €13.750.000, waarvan circa € 3 miljoen bijgedragen wordt door Kans en Kleur en de Eerste Stap.

(x € 1.000)	Begroot	Huidig	Verwachting	Saldo
Financiën	€ 10.750	€ 2.239	€ 10.750	€ 0
Oplevering	juli-26		juli-26	

Op basis van het kwaliteitsniveau, zoals omschreven in het Programma van Eisen, is een bouwkostenraming gemaakt en vervolgens vertaald in een stichtingskostenraming. De stichtingskostenraming bestaat uit afzonderlijke kosten posten, zoals grondkosten, bouwkosten, bijkomende kosten, Losse inventaris, directiekosten, reserveringen en startkosten. Deze zijn ook weer onderverdeeld in suppoosten. Tijdens de ontwerp- en realisatiefase worden de kosten per post nauwlettend gevolgd, ter toetsing en financiële projectbeheersing. Aandachtspunt is het tijdschrijven (interne kosten), het nieuwe beleid dat alle interne kosten moeten worden doorbelast op het project is niet meegenomen bij het opstellen van het stichtingskostenbudget. Op basis van vastgestelde voorlopig ontwerp is een bouwkostenraming opgesteld, deze valt binnen het budget. In november is het definitief ontwerp vastgesteld, op basis van dit DO is een nieuwe raming gemaakt. Hierop is een second opinion uitgevoerd en beoordeeld als marktconform, zowel installatietechnisch als bouwkundig. Inmiddels is het technisch ontwerp vastgesteld. De omgevingsvergunning is verleend en de aanbesteding van uitvoerende partijen is afgerond met een gunstig resultaat binnen de begroting.

Risico's

Haalbaarheid	G	
Financiën	G	
Organisatie	G	
Tijd	G	
Informatie	G	
Kwaliteit	G	

Hart van Zuid

Algemeen
De raad heeft op 26 september 2019 ingestemd met een routekaart 'Toekomst Hart van Zuid'. In de routekaart worden '5 opgaven' voorgesteld voor een integrale wijkaanpak om Wijchen Zuid toekomstbestendig te maken. Een van de 5 opgaven is 'Vitaal en bruisend voorzieningenhart' waarbij we het wijkhart bij het Zuiderpoort met alle maatschappelijke voorzieningen, woningen, winkels, gezondheidzorg en buitenruimte toekomstbestendig willen maken. Voor deze fysieke opgave is apart op 26 september 2019 een aanvullend werkkrediet verleend om een verdiepingsslag te maken voor de gebiedsvisie met de shareholders Talis en eigenaar van Winkelcentrum Rialto. Voor deze verdiepingsslag is subsidie voor de procesbegeleiding ontvangen van de Provincie. Op 21 oktober 2021 heeft de raad de gebiedsvisie vastgesteld. Op 30 mei 2024 heeft de raad een aantal uitgangspunten vastgesteld voor het opstellen van het masterplan. Na een participatietraject heeft de raad op 25 september 2025 het Masterplan voor het Voorzieningenhart Hart van Zuid vastgesteld. In deze projectrapportage beperken we ons tot de opgave voor het voorzieningenhart.

	Begroot	Huidig	Verwachting	Saldo
Financiën	€ 1.322	€ 1.009	€ 1.322	€ 0
Oplevering	4e kwartaal 2026		4e kwartaal 2026	

Indien de raad in latere fase opdracht verleent voor de fysieke herstructurering in het Voorzieningenhart zal er t.z.t. een grondexploitatie worden geopend waarin het voorbereidingskrediet wordt opgenomen.

Er worden samenwerkingsmogelijkheden onderzocht met externe partijen om gezamenlijk tot een kwalitatief optimale en financieel efficiënte transformatie te komen van het Voorzieningengebied. Voor de Masterplanfase is een werkkrediet van € 450.000 beschikbaar gesteld. Aanvullend is op 30 mei 2024 € 490.000 aanvullend krediet door de raad beschikbaar gesteld. Met het vaststellen van het Masterplan heeft de raad een (aanvullend) voorbereidingskrediet van € 382.000 vastgesteld voor de uitwerking van het Masterplan en opstellen van de grondexploitatie.

Risico's

Haalbaarheid	G	
Financiën	G	
Organisatie	G	
Tijd	G	
Informatie	G	
Kwaliteit	G	

Tussen kasteel en Wijchens Meer

Algemeen
Tussen kasteel en Wijchens Meer is een ontwikkelproject. Het gaat om een gebiedsontwikkeling in de Oostzijde van het centrum. Zoals de naam al doet vermoeden omslaat het project het gebied tussen het Wijchens Meer en het Kasteel. In het gebied zullen woningen en andere voorzieningen worden gerealiseerd. Daarnaast is er veel aandacht voor de openbare ruimte. De gemeente heeft de omgevingsvergunning verstrekt, hierop is beroep ingediend bij de rechtbank. Momenteel is deze in behandeling. Er is gestart met de bouwwerkzaamheden voor de toekomstige parkeergarage. Deze werkzaamheden verlopen volgens planning.

(x € 1.000)	Begroot eindsaldo	Verwachting eindsaldo	Verschil
Financiën	€ 313	€ 313	€ 0
Oplevering	eind 2030		eind 2030

De geactualiseerde grex per 1-1-2026 geeft een vergelijkbaar beeld ten opzichte van de vastgestelde Grex per 1-1-2025.
In het 2e kwartaal van 2025 zijn alle ramingen van de budgetten van de Openbare Ruimte geactualiseerd. Bij de concept jaarrekening 2025 is het project opnieuw doorgerekend, waarbij we aan het eind van het project op een klein positief eindresultaat verwachten uit te komen. Een gedetailleerde uitwerking van de opbouw van de kosten- en opbrengsten is opgenomen in de (vertrouwelijke) MPG, dit is een bijlage bij de jaarrekening 2025.

Risico's

Haalbaarheid	G	
Financiën	G	
Organisatie	G	
Tijd	!	Er is beroep ingediend op de omgevingsvergunning. Momenteel is deze in behandeling.
Informatie	G	

Verduurzaming Mozaïek

Algemeen
De gemeente heeft de oplevering van het werk op 5 februari formeel aanvaard. BINX heeft op 26 februari 2026 het opleverdossier ingediend (As-built-gegevens). Sindsdien worden (verborgen) gebreken, klachten en restpunten afgewerkt. Onze adviseur Bouwnext controleert of BINX conform de Vraagspecificatie aan alle installatietechnische eisen heeft voldaan en levert een regelinstructie voor de eindgebruiker: Stichting 't Mozaïek. Gelet op discussie tussen Bouwnext en BINX over de opgeleverde en ingeregelde installatie is BINX op 21 april 2026 formeel door gemeente in gebreke gesteld met als doel om de rechten als opdrachtgever te waarborgen. Hierop volgend zijn op 1 mei door partijen ter plaatse testen uitgevoerd.

(x € 1.000)	Begroot	Huidig	Verwachting	Saldo
Financiën	€ 7.754	€ 7.851	€ 7.754	€ 0
Oplevering	april-26		Opgeleverd	

Op 20 juni 2024 besloot de raad, vanwege een hoog uitgevallen aanbestedingsresultaat en dus voorzienbare overschrijding, het krediet op te hogen met € 1.073.619. Het verhoogde investeringskrediet bedraagt nu € 9.451.933. Hiervan wordt € 1.273.569 uit subsidies gedekt, € 328.610 uit het onderhoudsfonds, € 96.000 via bestaande btw-afspraak met de belastingdienst. De kapitaalslasten worden deels gedekt door vrijvallende huurbedragen aan de huidige GGD-locatie.

Risico's

Haalbaarheid	!	Het project is opgeleverd. Maar er bestaat nog discussie over de installatie.
Financiën	G	
Organisatie	G	
Tijd	G	
Informatie	G	
Kwaliteit	G	

Havenweg - Leemweg

Algemeen
De raad heeft op 29 januari 2026 ingestemd met de gebiedsvisie en grondexploitatie Havenweg - Leemweg. Met de aankoop van het terrein aan de Havenweg ontstond de kans om een maatschappelijke meerwaarde voor Wijchen te creëren. Door het verplaatsen en concentreren van de nabijgelegen sportverenigingen is de realisatie van een nieuw en toekomstbestendig sportpark mogelijk. Dat in combinatie met de realisatie van zo'n 300 nieuwe woningen op de vrijkomende locaties van de sport in het gebied.
In het gebied zitten vier sportverenigingen: de voetbalverenigingen sv AWC en sc Alverna, Atletiekvereniging Wijchen en tennisvereniging tpv Grootven. In de afgelopen periode is intensief gesproken en samengewerkt met deze vier verenigingen. Dit heeft geleid tot een breed gedragen plan om gezamenlijk te verhuizen naar de nieuwe locatie aan de Havenweg-Leemweg. Eén sportpark voor vier sportverenigingen. Zo kunnen de sportverenigingen zich, met behoud van de eigen identiteit, verder ontwikkelen in een toekomstbestendige accommodatie. Bovendien ontstaat er ruimte om ambities te realiseren en kansen te benutten door goede samenwerking. Gemeente en verenigingen hebben samengewerkt aan een ontwerp voor het sportpark en de bijbehorende gebouwen.

(x € 1.000)	Begroot	Huidig	Verwachting	Saldo
Financiën Grex	€ -11.652	€ 291	-€ 11.652	€ 0
Investeringen sport	€ 15.582	€ 0	€ 15.582	€ 0
Oplevering	2031		2031	

De grondexploitatie voor het project Havenweg-Leemweg is door de raad vastgesteld op 26 januari 2026. De grondexploitatie betreft enkel de herontwikkeling naar woningbouw van drie vrijkomende sportterreinen. Deze grondexploitatie kent een aanzienlijk positief resultaat van ca. € 11,65 miljoen op Eindwaarde. Dit resultaat zal worden aangewend voor de investeringskosten van het nieuw te realiseren sportcomplex, velden plus gebouwen, voor de 4 in het gebied aanwezige sportverenigingen. Deze aanvullende investeringen bedragen ca. € 15,58 miljoen. Dit resulteert per saldo voor de integrale ontwikkeling in een negatief resultaat van ca. € 3,93 miljoen.

Risico's

Haalbaarheid	!	De vastgestelde exploitatie is gebaseerd op een gebiedsvisie welke nog verder dient te worden uitgewerkt naar een meer gedetailleerd definitief ontwerp. Hierbij zal dus gestuurd moeten worden op de vastgestelde financiële kaders. De gebiedsvisie is mede tot stand gekomen in goede samenspraak met de vier sportverenigingen. Het aan boord houden van deze verenigingen tijdens de uitwerking naar een definitief ontwerp en de te maken (financiële) afspraken met de verenigingen zal de nodige aandacht behoeven.
Financiën	!	De vastgestelde exploitatie is gebaseerd op een gebiedsvisie welke nog verder dient te worden uitgewerkt naar een meer gedetailleerd definitief ontwerp. Hierbij zal dus gestuurd moeten worden op de vastgestelde financiële kaders
Organisatie	G	
Tijd	G	
Informatie	G	
Kwaliteit	G	

Investeringsbudgetten (x € 1.000)

Krediet omschrijving	Begroot	Werkelijk t/m april 2026	Saldo huidig	PEV	Verwacht project resultaat	Toelichting
Bouw parkeergarage TKWM	6.150	310	5.840	6.150	0	
Realisatie AZC	21.000	-96	21.096	21.000	0	
Ondergrondse afvalcontainers GFT HvZ	48	0	48	48	0	We zijn nog bezig met verkrijgen van subsidie voor deze investering (wel een toezegging, nog geen beschikking ontvangen).
Fietspad Ravensteinseweg	808	765	43	808	0	
MFA in Hart van Wijchen Zuid	940	236	704	940	0	
Dynamisch parkeerrouteverwijssysteem	375	341	34	375	0	
Uitbreiding hemelwaterberging Woezik	100	8	92	100	0	
Verbouw gemeentewerf	80	70	10	71	9	Project is afgerond februari 2026
MUP mobilitieits snelheid buiten bebouwde kom	150	0	150	150	0	Project start 2026 met diverse werkzaamheden om van 80 km/u naar 60 km/u te gaan.
Fietspad Balgoij Batenburg	825	8	817	825	0	Wegens gebrek aan grondpositie gepauzeerd.
Uitvoeringsprogramma wegen 2025	2.119	551	1.568	2.119	0	Zie uitvoeringsprogramma, voor de stavaza van de projecten die hieraan gekoppeld zijn
Fietsstraat Leemweg	1.815	-474	2.289	2660	-845	Kostenstijging wordt aangevraagd, de nota hiervoor is in roulatie. Deels gedekt door subsidie en beheersgeld.
HUP vervanging paden	150	0	150	150	0	In voorbereiding.
Hof van Hagevoort - damwand	30	0	30	30	0	
Fietsbrug het Zadel	40	15	25	15	25	Gereed, kan worden afgesloten.
Fietsstraat Leemweg aanbevelingen overig	80	79	1	79	1	Project is begin januari afgerond.
Vangrail vervanging	0	0	0	0	0	Project is in 2025 afgerond, kan vervallen
Afkoppelprojecten 2026	150	0	150	150	0	
Verbetermaatregelen Bergharen SSW	90	0	90	90	0	
UP wegen 2026 vervangingen IBOR	3.717	7	3.711	3.717	0	

Krediet omschrijving	Begroot	Werkelijk t/m april 2026	Saldo huidig	PEV	Verwacht project resultaat	Toelichting
Aanpassing Maaswaal college	842	67	775	842	0	
AVW atletiekbaan KG & NG	321	12	309	321	0	
AWC veld 6 van NG naar KG	900	9	891	900	0	
Speelbos Wijchen Noord	150	0	150	150	0	
Raad 2026-01-29 Sportvelden Havenweg	8.559	0	8.559	8.559	0	
Raad 2026-01-29 sportaccommodaties	7.023	0	7.023	7.023	0	
Basketbal 3x3	25	0	25	25	0	

Uitvoeringsprogramma openbare werken 2026 (x € 1.000)

OMSCHRIJVING	Begroot	Werkelijk t/m apr-26	Saldo	PEV	Saldo	Toelichting
UP Berkenhof 2023	217	0	217	217	0	
UP Wijchensmeer dl 1 en 4 2023 (groen)	89	0	89	95	-6	Project is afgerond
UP Bergharen Schaarsestr 2023 (groen)	27	0	27	27	0	
UP Valendrieseweg 2025	1.150	0	1.150	1.150	0	
UP Homberg 26 en 27e straat (Talis)	257	2	254	257	0	
UP Damianus en Eliasstraat Alverna	391	0	391	391	0	
UP Homberg 16, 18 en 20e straat (Talis)	355	4	351	355	0	
Totaal	**2.485**	**7**	**2.479**	**2.491**	**-6**	

6. Begrotingswijziging

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. De financiële beheershandelingen moeten tot stand komen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting. Als blijkt dat de gerealiseerde bedragen hoger zijn dan geraamd, is er sprake van een onrechtmatigheid (begrotingsonrechtmatigheid). Dit omdat de overschrijding een inbreuk vormt op het budgetrecht van de gemeenteraad.
We constateren in deze rapportage een aantal afwijkingen op programma's, welke we met onderstaande begrotingswijziging repareren. Deze mutaties komen voort uit bestaand beleid. Nieuw beleid wordt alleen bij de Begroting en Perspectiefnota afgewogen.

In de samenvatting (hoofdstuk 2) hebben we de grote afwijkingen benoemd. Meer in detail vindt u de analyses binnen de programma's in hoofdstuk 3. Met onderstaande begrotingswijziging passen we de budgetten aan op basis van de jaareindeverwachting uit deze rapportage, waarbij we ook de mutaties met de reserves meenemen. Bij de jaarrekening gaan we vervolgens de afwijkingen ten opzichte van deze stand analyseren en rapporteren.

In onderstaande tabel betekenen negatieve getallen een nadelig effect op het begrotingsresultaat. Zo betekent een negatief getal onder baten, minder verwachte inkomsten. Een negatief getal onder lasten betekent meer uitgaven. Een negatief getal onder onttrekkingen, betekent minder inzet uit de reserve en een negatief getal onder dotatie, een hogere storting in de reserve ten laste van het resultaat.

Bedragen x €1.000

			Exploitatie		Reserves		
Programma	**Taakveld**	**Taakveld omschrijving**	**Inkomsten**	**Uitgaven**	**Onttrekking**	**Dotatie**	**Totaal**
0	0.1	Bestuur		-91			-91
	0.2	Burgerzaken	12	-11			1
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	3	-94			-91
	0.4	Overhead	-14	-2.621	1.996		-639
	0.61	OZB woningen	75	-2			73
	0.62	OZB niet-woningen	-20				-20
	0.64	Belastingen overig	-9	-4			-12
	0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)		-13			-13
Totaal 0			**47**	**-2.836**	**1.996**		**-793**
1	1.2	Openbare orde en veiligheid	9	16			25
Totaal 1			**9**	**16**			**25**
2	2.1	Verkeer en vervoer	-9	-83			-92
	2.2	Parkeren		-45			-45
	2.5	Openbaar vervoer		-4			-4

			Exploitatie		Reserves		
Programma	**Taakveld**	**Taakveld omschrijving**	**Inkomsten**	**Uitgaven**	**Onttrekking**	**Dotatie**	**Totaal**
Totaal 2			**-9**	**-132**			**-141**
3	**3.1**	**Economische ontwikkeling**	-2	-12	28		13
	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	3	-3			0
	3.4	Economische promotie	-90	-47			-137
Totaal 3			**-89**	**-62**	**28**		**-124**
4	4.1	Openbaar basisonderwijs		-25			-25
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-13	66			53
Totaal 4			**-13**	**41**			**28**
5	5.1	Sportbeleid en activering	30	-37			-7
	5.2	Sportaccommodaties	235	-248			-13
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		-27			-27
	5.4	Musea	3	-9			-6
	5.6	Media	41	-63			-22
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	103	0			102
Totaal 5			**412**	**-385**			**27**
6	6711	Huishoudelijke hulp (WMO)	24	326			351
	6713	Dagbesteding (WMO)		-20			-20
	6752	Jeugdhulp ambulant regionaal		175	26	-201	0
	6762	Jeugdhulp met verblijf regionaal		-569	931	-368	-6
	6811	Beschermd wonen (WMO)	-406	464			57
	6812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)		9			9
	6821	Jeugdbescherming		54		-54	0
	6822	Jeugdreclassering		9			9
	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.582	-3.572			11
	6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO		-27			-27
	6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd		25		-25	0
	6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal		-8			-8
	6.3	Inkomensregelingen	1.714	-1.057			657
	6.4	WSW en beschut werk		-21			-21
	6.5	Arbeidsparticipatie	79	494	-2		571
	6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-2	-19			-21
	6.91	Coördinatie en beleid WMO	34	-34			0
Totaal 6			**5.025**	**-3.770**	**955**	**-648**	**1.561**

			Exploitatie		Reserves		
Programma	**Taakveld**	**Taakveld omschrijving**	**Inkomsten**	**Uitgaven**	**Onttrekking**	**Dotatie**	**Totaal**
7	7.1	Volksgezondheid	49	-93			-44
	7.2	Riolering	0	0			0
	7.3	Afval	0	0			0
	7.4	Milieubeheer	259	3			261
Totaal 7			**308**	**-91**			**218**
8	8.1	Ruimte en leefomgeving	50	25	-25		50
	8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-103				-103
	8.3	Wonen en bouwen	-377	19			-358
Totaal 8			**-430**	**44**	**-25**		**-411**
Eindtotaal			**5.260**	**-7.175**	**2.953**	**-648**	**391**

In bovenstaande tabel geven we de mutaties ten opzichte van de begroting in dotaties en onttrekkingen aan reserves weer. In onderstaande tabel specificeren we de mutaties in de dotaties en onttrekkingen naar de betreffende reserves.
Daarbij staat AR voor Algemene Reserve, BR voor Bestemmingsreserve, ER voor Egalisatiereserve en Afs.res voor Afschrijvingsreserve.

Bedragen x €1.000

Programma	**Omschrijving kostensoort**	**Onttrekking**	**Dotatie**	**Eindtotaal**
0	BR: Implementatie BSR	1.996		1.996
Totaal 0		**1.996**		**1.996**
3	Algemene reserve	28		28
Totaal 3		**28**		**28**
6	ER: 2D`s WMO-JEUGD	957	-648	309
	BR: Integratie en participatie statushouders	-2		-2
Totaal 6		**955**	**-648**	**307**
8	ER: Actualiseren bestemmingsplannen	-25		-25
Totaal 8		**-25**		**-25**
Eindtotaal		**2.953**	**-648**	**2.305**